



SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tarih Anabilim Dalı

**200 NUMARALI SIVAS ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONU
VE DEĞERLENDİRME**

Yüksek Lisans Tezi

Feyzullah SAĞ

SIVAS
Haziran 2019

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tarih Anabilim Dalı

**200 NUMARALI SİVAS ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRME**

Yüksek Lisans Tezi

Feyzullah SAĞ

DANIŞMAN
Doç. Dr. Zafer KARADEMİR

SİVAS
Haziran 2019

KABUL VE ONAY

Üniversite: : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : Tarih Anabilim Dalı
Tezin Başlığı : 200 Numaralı Sivas Şer'iyye Sicili 'Transkripsiyonu ve Değerlendirme
Savunma Tarihi : 02.05.2019
Danışmanı : Doç.Dr. Zafer KARADEMİR

Unvanı - Adı Soyadı

İmza

Jüri Başkanı : Prof. Dr. Hasan YÜKSEL

Üye : Doç. Dr. Zafer KARADEMİR (Danışman)

Üye : Dr.Öğr.Üyesi Erhan YOSKA

Oy Birliği



Oy Çokluğu



Feyzullah SAĞ tarafından hazırlanan 200 Numaralı Sivas Şer'iyye Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirme başlıklı tez, kabul edilmiştir./..../.....

Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL
Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu yüksek lisans tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerim ile yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu:

1. Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerine doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
2. Yazdığım metinlerin tamamı ya da bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayınlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
3. Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb.) dahil olmak üzere atıflarda belirttiğimi;
4. Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

11.10.2019

Fezullah SAĞ



ÖNSÖZ

Osmanlı idaresi altında Sivas kenti bugüne değin sosyo-ekonomik açıdan çalışılmamış değildir. Ancak bugün akademi dünyasına sunduğumuz 200 no'lu Sivas Şer'iyye Sicil kayıtları daha önce ele alınmamıştır. Bu minvale 1930'lu yıllardan itibaren İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Talat Mümtaz Yaman, Halit Ongan, Halil İncik, Çağatay Uluçay öncülüğünde tarih disiplini içerisinde kullanılmaya başlayan şer'iyye sicillerine küçük bir katkı yapılarak Sivas sosyo-ekonomik tarihine daha geniş bir perspektiften bakılabilişmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda; 19. yüzyıl Sivas'ında klasik Osmanlı aile yapısının muhafaza edilmesi, kadın haklarının Osmanlı idari yetkililerince korunması, vakıfların canlılığı ve sürekliliğinin örnekleri aktarılmaya çalışılmıştır. Araştırmamız süresince fikirleri ile yolumu aydınlatan değerli hocam Doç. Dr. Zafer KARADEMİR'e ve hiçbir zaman desteğini esirgemeyen yol arkadaşım Bahattin BAYRAM'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR LİSTESİ	iii
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
GİRİŞ	1
1. GENEL HATLARIYLA ŞER'İYYE SİCİL KAYITLARI	1
2. ŞER'İYYE MAHKEMELERİNDEKİ GÖREVLİLER	3
2.1. Kadı	3
2.2. Nâib	4
2.3. Kâtip.....	5
2.4. Çavuş.....	5
2.5. Kassam	5
2.6. Muhzır	5
2.7. Şühûdü'l-hal	6
3. OSMANLI ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE TÜRLERİ	7
3.1. Fermân	7
3.2. Berat	8
3.3. Buyuruldu veyahut Buyurdu	8
3.4. Hüccet	8
3.5. İlam	9
3.6. Tereke.....	10
3.7. Salyane Defteri.....	11
3.8. Vakfiye.....	11

3.9. Mürasele	12
3.10. Maruz	12
BİRİNCİ BÖLÜM.....	13
SİVAS KENTİ'NİN SOSYO-EKONOMİK TARİHİ.....	13
1. SİVAS KENTİ TARİHÇESİ.....	13
1.1. Osmanlı Hâkimiyeti Öncesinde Sivas	13
1.2. Sivas'ta Osmanlı İdaresi.....	15
1.3. Sivas'ın Osmanlı İdari Teşkilatında Yeri	18
İKİNCİ BÖLÜM	21
200 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONU.....	21
1. 200 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONU.....	21
2. DEĞERLENDİRME.....	155
2.1. Fiziksel Tanıtım.....	155
2.2. İçerik Tanıtımı.....	155
2.3. Sosyal Tahlil.....	155
2.4. İdari Kayıtlar	157
SONUÇ.....	161
KAYNAKÇA	163
EKLER.....	165
Ek 1.200 Numaralı Sivas Şer'iyye Sicilleri	165
ÖZGEÇMİŞ.....	181

KISALTMALAR LİSTESİ

çev.	: Çeviri
DTCF	: Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
ed.	: Editör
OTAM	: Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfalar Arasında
ŞS	: Şer'iyeye Sicili
TDVİA	: Türk Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
TTK	: Türk Tarih Kurumu
YKY	: Yapı Kredi Yayınlar

ÖZET

Çalışma konusu olarak seçtiğimiz 200 Numaralı Sivas Şer'iyeye Sicil defteri kaba olarak 19. yüzyılın ilk çeyreğinde mahkemeye intikal etmiş davaları ihtiva etmektedir. Bahsi geçen kayıtlarda veraset, boşanma, miras, alacak verecek davaları, mülk satışları, vakıf belgeleri, azil ve atamalar gibi muhtelif davaları konu almaktadır. Tez giriş kısmı dışında iki ana bölümü içermektedir. Giriş kısmında Sivas tarihi ve coğrafyası 19. yüzyıl başlarına değin ele alındıktan sonra birinci kısımda şer'iyeye sicillerinin genel hatları, mahkemeler ve bu mahkemelerdeki görevlilere yer verildikten sonra 200 Numaralı Sivas Şer'iyeye Sicili içerisinde ihtiva eden belgelerin türleri okuyucuya kolaylık sağlaması amacıyla yüzeysel olarak anlatılmıştır. Akabinde bugüne değin Latin harflerine kazandırılmamış olan 200 Numaralı Sivas Şer'iyeye Sicil kayıtlarının transkripsiyonu verilerek değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Şer'iyeye Sicilleri, Kadı, Mahkeme, Sivas

ABSTRACT

The number 200 Religious Registry of Sivas which we have chosen as the subject of the study, contains the cases that have been submitted to the court in the first quarter of the 19th century. In these records, it deals with various cases such as inheritance, divorce, inheritance, assets and liabilities cases, property sales, foundation documents, dismissal and appointments. The thesis includes two main sections outside the introduction. In the introduction section, history and geography of Sivas until the beginning of the 19th century was discussed, then in the first part, general lines of the religious registries, courts and officials in these courts were included and after that, the types of documents containing the number 200 Religious Registry of Sivas are described as superficially in order to facilitate the reader. Subsequently, the number 200 Religious Registry record transcription of Sivas, which has not been acquired in Latin letters, has been given and subjected to evaluation.

Key Words: Religious Registry, Cadi, Court, Sivas

GİRİŞ

1. GENEL HATLARIYLA ŞER'İYYE SİCİL KAYITLARI

Sosyo-ekonomik tarih araştırmalarında arşiv, epigrafi, arkeoloji ve nümismatik gibi muhtelif disiplinlerden yararlanılmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun sosyo-ekonomik tarihini kaynakları arasında ise şer'iyye sicilleri birinci dereceden önem arz etmektedir. Türkiye'de ilk defa 1930'lu yıllardan itibaren İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Talat Mümtaz Yaman, Halit Ongan, Halil İnalçık, Çağatay Uluçay öncülüğünde tarih disiplini içerisinde kullanılmaya başlayan şer'iyye sicilleri; hukuki olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli kayıtları ve bürokratik atamalarını içermektedir.¹ Bu nedenle şer'iyye sicilleri yalnızca mahalli idarelerin sosyal yapılanmasını değil aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğu'nun idari teşkilatına da ışık tutmaktadır.

16. asıra kadar Arapça olarak kaleme alınan ancak sonrasında Türkçeleşmeye başlayan bu kayıtlar mukavele, senet, vakfiye tutanakları, nafaka, vekâlet, vesayet, miras duruşmaları, tereke ve taksim kayıtları, nikâh işlemleri, günlük narh tutanakları gibi pek çok alanı kapsamaktadır. Bu sebeplerdir ki şer'iyye sicilleri'nde işlenen idari, ekonomik, sosyal konuları ele almadan çalışmaya konu olan kentin içtimai hayatını anlamak mümkün değildir.²

İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya göre Batı'daki kilise kayıtlarının bir benzeri olan şer'iyye sicilleri, Osmanlı tarihinin en güvenilir kaynaklarındadır.³ Benzer şekilde Talat Mümtaz Yaman'a göre *hazine-i evrak* mesabesinde bir "menba" olarak tavsif edilen bu belgeler Osmanlı tarih ve kurumlarını anlamada hayati bir öneme sahiptir.⁴ Tarihçiler, bu kayıtlara müracaat etmeden özellikle mahalli olaylara yorum getiremezler. Keza şer'iyye sicilleri bölge halkının hayat ve geçim tarzları, iktisadi

¹ Yunus Uğur, "Mahkeme Kayıtları (Şer'İye Sicilleri): Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, cilt. 1, sayı. 1, 2003, ss. 305-307.

² Ahmet Akgündüz, *Şer'İye Sicilleri I*, Türk Dünyası Araştırma Vakfı Yayınları, İstanbul, 1988, s.12; Halil İnalçık, "Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak", *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, Cilt. 1, Sayı. 2, 1943, s.89.

³ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, "Şer'i Mahkeme Sicilleri", *Ülkü Dergisi*, Cilt. 5, Sayı. 29, 1935, ss. 365-368.

⁴ Talat Mümtaz Yaman, "Şer'i Mahkeme Sicilleri", *Ülkü Dergisi*, Cilt. 12, Sayı. 68, 1938, ss. 153-164.

yapıları, demografik eğilimleri ve içtimai statülerini doğrudan kayıt altına almaktadır.

2. ŞER'İYYE MAHKEMELERİNDEKİ GÖREVLİLER

2.1. Kadı

Arapça kazâ (kadâ) kökünden gelen kadı toplum içerisinde meydana gelen çekişme ve davaları şer'i hükümlere göre çözümlmek için yetkili makamlarca tayin edilen kişileri ifade etmektedir.⁵

Yetkisini ve gücünü bizzat imparatorundan alan kadı kamu düzenini tesis etmek ile yükümlüdür. Bu nedendir ki kadı'nın içtimai hayatta büyük bir ağırlığı bulunmaktadır. Kadı, halkın gerek birbirleriyle gerekse diğer bürokrasi kurumlarıyla olan ilişkilerini düzenleyen, toplum içerisinde meydana gelen anlaşmazlıkları çözümlleyen kişidir. Bir anlamda taşradaki ilmiye sınıfının amiri konumunda bulunan kadı aynı zamanda tüm görevleri haricinde devlete ait vergilerin toplanması ve devletin muhtelif taleplerinin karşılanmasında müphem bir rol oynardı.⁶

Osmanlı Devleti kurulduğunda Osman Gazi ilk iş olarak tebaası arasında cins ve mezhep farkı gözetmeksizin adaleti tesis etmek için kadılar tayin etmiştir. Bu anlamda Osmanlı'nın ilk kadısı Şeyh Edebalı'nın öğrencisi ve damadı olan Mevlana Tursun Fakih'tir. Orduya ait işlerin görüşülmesi için I. Murad zamanında kazaskerlik makamı oluşturulmuş, kadıların fazla harcırah alarak halkı zarara sokmamaları için alınacak haraç ve vergiler bir nizama bağlanmıştır. Fatih Sultan Mehmed zamanında kazaskerlik Anadolu ve Rumeli olmak üzere iki sınıfa ayrılmıştır. İlk kazaskerler İstanbul, Edirne, Bursa gibi eski başkentlerin kadıları arasından seçilmiştir. Yavuz ve Kanuni dönemlerinde kadılık kurumu üzerinde aynı hassasiyetle durulmuştur. Ancak gerileme ve çöküş devirlerinde mülki idareye yerleşmiş bulunan rüşvet ve haksız kazanç elde etmek ilmiye sınıfına da sıçramıştır. Böylece Osmanlı adalet sistemi bozulmaya, kadılık alınıp satılan bir meta haline gelmeye başlamıştır. Bu durum esasen Kanuni Sultan Süleyman'ın ölümüyle birlikte meydana gelmeye başlamıştır ve Tanzimat Devri'ne kadar sürmüştür. Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'nin kuruluşundan bir süre sonra Osmanlı mahkemeleri şer'i

⁵ Fahrettin Atar, "Kadı", TDVİA, Cilt. 24, İstanbul, 2001, s. 66.

⁶ İlber Ortaylı, "Osmanlı Kadı'sının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine", *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt. 9, Sayı. 1, 1976, ss. 95-107.

ve nizami olarak iki gruba ayrılmıştır. Şer’i mahkemeleri, yine tek hâkimli olarak kadınların iradesi altında kalmıştır. Şer’iye mahkemelerinde en önemli ıslahat, Şeyhülislam Hayri Efendi zamanında yapılmıştır ve kadınların tayinleri için muhtelif şartlar aranmıştır. 12 Mart 1916 tarihli kanunla şer’iye mahkemeleri önce Adliye Nezareti’ne bağlanmıştır akabinde 8 Nisan 1934 tarihli kanun ile lağvedilmiştir. Bu suretle kadılık ve naiplikleri de tarihe karışmıştır.⁷

2.2. Nâib

Sözlükte “birini temsil etmek, birine vekâlet etmek” anlamındaki nevb (niyâbe) mastarından türeyen nâib, “bir makamın sorumluluğunu asıl sahibi yerine geçici bir zaman için yüklenen kimse” demektir.⁸ Osmanlılar’da ise nâiblik başlangıcından beri mevcuttur. Fethedilen yerlere idareyi temsilen sancak beyi veya subaşı, hukuku temsilen kadı yahut nâib tayin edilmesi bir fetih geleneğidir. Nâibler tıpkı kadılar gibi medrese eğitimi almış ilmiye sınıfına mensup kişilerdi. Osmanlı adlî teşkilatında kadı yardımcısı ve vekili olan nâib kadı tarafından belirlenir, Anadolu veya Rumeli kazaskeri tarafından tasdik edilirdi. Kadıların bulunmadığı hallerde duruşmaları idare etmek, serbest dirlikler içerisinde yer almayan köylerin davalarına bakmak veyahut kadıya bir anlamda sekreterlik etmek gibi vazifeleri vardı. Osmanlı idari teşkilatının bozulmasından sonra kimi kadılar uzak bir vilayete veyahut kazaya tayin olduklarında buraya gitmeyip yerlerine nâib gönderebilmekteydiler. Buna mukabil olarak nâib hukuki anlamda hiçbir şekilde kadının önüne geçemezdi. Osmanlı mahkemeleri için kadı ve nâib yetiştirmek üzere Şeyhülislam Meşrepzâde Ârif Efendi’nin meşihatında 1854 yılında Muallimhâne-i Nüvvâb (nâib isminin çoğulu) mektebi açılmış, burası 1855’te Mekteb-i Nüvvâb, 1908’de Mekteb-i Kudât, 1909’da Medresetü’l-Kudât adını almıştır. Cumhuriyet dönemi ile birlikte şer’i mahkemelerin kaldırılmasıyla nâiblik kurumu da sona ermiştir.⁹

⁷ A. Refik Gür, *Osmanlı İmparatorluğu’nda Kadılık Müessesesi*, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2017, ss. 53-60; Yusuf Halaçoğlu, *XIV-XVII. Asırlarda Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK Yayınları, Ankara, 1991, ss. 109-114.

⁸ Casim Avcı, “Nâib”, TDVİA, Cilt. 32, İstanbul, 2001, s. 311.

⁹ Mehmet İpşirli, “Osmanlılar’da Nâiblik”, TDVİA, Cilt. 32, İstanbul, 2001, ss. 312-313.

2.3. Kâtip

Osmanlılar'da kâtiplik zümresine ilişkin kayıtlar Orhan Bey zamanına değin uzanmakla birlikte devletin idari teşkilatlanmasına paralel olarak fonksiyonel anlamda görevleri genişlemiştir. Buna karşın mahkemelerdeki görevleri genel hatları ile değişmeden varlığını sürdürmüştür. Kâtipler, davaların ve yazışmaların sicil defterlerine kaydedilmesi vazifesini üstlenmekle birlikte kimi zaman mahkeme dışında vuku bulan olaylarda nâib ile birlikte keşif olaylarını soruşturmak maksadıyla görevlendirilmişlerdir.¹⁰

2.4. Çavuş

Osmanlı İmparatorluğu'nun merkez ve taşra teşkilatında bir nevi günümüzün kolluk kuvvetleri biçimde görevlerini ifa eden çavuşlar; şer'i mahkemelerin emrinde kararın uygulanması, ilâmların icrası, borçlunun mallarını satarak borcunu ödemesi, borçlunun karar hükmü ile tazyik edilmesi, kesinleşen nakdi ve bedeni cezaların uygulanması görevlerini icra etmekteydiler. Bunun yanı sıra Osmanlı merkez teşkilatında divâna katılan üyeler arasında Çavuşbaşları da bulunmaktadır. Çavuşbaşı emrindeki üç yüz kadar memuru ile tevkifi emredilen şahısları bularak hapsederdi.¹¹

2.5. Kassam

Taşrada bulunan kadıların tıpkı nâibleri gibi bir diğer yardımcıları ise vefat etmiş kimselerin mallarını varisleri arasında pay eden kassam isimli bir memuru bulunmaktaydı. Her kazada bir ya da birden fazla bulunan kassamlar pek tabii olarak Rumeli'dekiler Rumeli kazaskeri ve Anadolu'dakiler Anadolu kazaskeri tarafından tayin edilmekteydi.¹²

2.6. Muhzır

Bilindiği üzere suç ve cinayet türüne giren duruşmaların biçimi Osmanlı topraklarındaki asayiş ve düzen ile doğrudan ilişkili olduğundan, bu türden bir olayın mahkemeye taşınması ise şikâyet kanalıyla

¹⁰ Erhan Afyoncu – Recep Ahıskalı, “Osmanlılar'da Kâtiplik”, TDVİA, Cilt. 25, İstanbul, 2001, ss. 53-55.

¹¹ Halaçoğlu, *Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, s. 19.

¹² Halaçoğlu, *Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, s. 113.

gerçekleştiğinden, ister asayiş organları tarafından sağlanmış bulunsun, bunda hükümetin ilgili örgütü doğrudan doğruya subaşılık idaresindeki asesbaşı ve asesler görevli oldukları halde mahkemelerin kendilerine münhasır bir örgütü bulunuyordu, muhızrlık. Mahkemelerde yargılanan suçluların her anlamda götürülüp getirilmeleri bu kurum tarafından icra edilirdi. Bir çeşit adlî polis memurları olan muhızrlar, bu işlemler karşılığında “ihzariye ücreti” adı altında para alırlardı ki, esasen hazinenin olduğu görülen bu hisse iltizam veya emanet şeklinde muhızrbaşınca alınarak üç ayda bir hazineye verilirdi.¹³

2.7. Şühûdü'l-hal

Osmanlı şer'î mahkemelerinin en dikkat çekici öğelerinden birisi muhakemenin yapılış tarzını gözlemlemek ile yükümlü şühûdü'l-hal adı altında bir heyetin varlığıdır. Kadı davaya baktığı sırada heyeti oluşturan müftü, nakîbü'l-eşraf kaymakamı, ahî baba, defterdar ile istişarede bulunur, örfî hukuk ve mahallî adetler konusunda kendilerinden bilgi talep ederdi. Adaleti tesis etme sorumluluğu bulunan kadıların yardımcılarında sayabileceğimiz bu meclisin üyeleri müşahit sıfatıyla mahkemelerde hazır bulunurlardı. Esasen yargılama sırasında yapılan muameleyi takip ve tetkik için mahkemede bulunan kişilerdi. Üyeler zaman zaman kaza bölgesinde görevini icra eden müderris, a'yan, eşraf gibi ileri gelenler arasından seçilirdi. Buna mukabil olarak kimi zaman kazaskerler de şühûdü'l-hal içerisinde yer alırlardı. Sayıları bazen çok fazla olan bu kimselerin duruşmalarda bulunması, hem kadının işini kolaylaştırmakta hem de davacı ve davalıya güven vermekteydi.¹⁴

¹³ Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi II*, Tekin Yayınevi, Ankara, 1979, 100-101.

¹⁴ Akdağ, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi II*, ss. 102-103.

3. OSMANLI ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE TÜRLERİ

3.1. Fermân

Osmanlı diplomatikasında bir geleneğin ürünü olarak ferman sultanın tuğrasını¹⁵ taşıdığı için padişaha ait belgeler grubuna girer. Eş anlamında kimi zaman emir ve hüküm ifadelerinin de kullanıldığı (*emr-i şerîf* vs.) ferman, Dîvân-ı Humâyûn ve Paşakapısı'ndaki dîvânlarda alınan kararlara uygun olarak yazılan ve tuğra bulunan padişah emirleri tanımlamak için kullanılan teknik bir isimdir. Kimi zaman ferman veyahut emir yerine *berat* tabiri kullanılmış ise de bu muhteva ve diplomatika açısından bir yanlıştır.¹⁶ Buna mukabil olarak ferman terimi tek başına kullanılmaz. Sultana ait olduğunu belirtmek amacıyla *fermân-ı âlişan*, *fermân-ı humâyûn*, *fermân-ı padişâhî*, *fermân-ı şerîf* gibi tamlamalar ile ifade edilir. Ayrıca itibarının yüksek olduğunu gösteren (*fermân-ı celîlü'l-kadr*), mutluluk ve müjde belirten (*fermân-ı sa'âdet-unvan* vs.), şeref verdiğini ifade eden (*fermân-ı şeref-iktirân*), mutlaka uyulması gerektiğini emreden (*fermân-ı vâcibü'l-iz'an*), dünyanın itaat ettiği bir emir olduğunu bildiren (*fermân-ı cihan-muta*), güçlü bir itibarı bulunduğunu anlatan (*fermân-ı kadr-tüvân*) ve tatbikine karşı çıkılmayacağını gösteren (*fermân-ı kazâ-cereyân*) terkiplere de yer verilmiştir.¹⁷

Ferman metinleri, fermanın muhatabı olan kişinin elkabı ile başlar. Bu anlamda Osmanlı bürokrasisindeki her kurumun başında bulunan şahıslar, gayrimüslim hükümdarlar veyahut devlet adamları için kullanılacak ifadeler bilhassa tespit edilmiştir ve kendi içlerinde de bir sınıflandırmaya tabi tutulmuşlardır. Söz gelimi beş yüz akçelik taht kadıları için “*Akzâ-yı kuzâti'l-müslimîn, evlâ-yı vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-halkı ecma'in el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'in*” elkabı; yüz akçelik kadılara ise “*Kıdvatü'l-kuzâti'l-islâm, umdet-i vülâti'l-enâm, mümeyyizü'l-helâl anî'l-harâm*” elkabı

¹⁵ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, “Tuğra ve Pençeler ile Ferman ve Buyuruldulara Dair”, *Bellekten*, Cilt. 5, Sayı. 17-18, 1941, ss. 101-109.

¹⁶ Necdet Gök, “Osmanlı Diplomatiğinde Fermân ve Berât Arasında Benzerlik ve Farklar”, *OTAM*, Sayı. 11, 2000, s. 212.

¹⁷ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, Kubbealtı Akademisi Kültür ve San'at Vakfı Yayınları, İstanbul, 1994, ss. 99-100.

kullanılmıştır.¹⁸ Elkabtan sonra kişinin ismi ve daha sonra rüknü sırasıyla bulunurdu. Duadan sonra nakil kısmı ilave edilir ve bu bölümde fermanın yazılma nedeni, konunun önemine göre uzun ya da kısa cümleler ile açıklanırdı.

3.2. Berat

Biraz önce belirttiğimiz gibi berat, ferman ile sıklıkla karıştırılan bir tür olarak karşımıza çıkmaktadır. Necdet Gök'e göre berat; şahıs veya hükmî şahıslara, bir yetki veya imtiyaz sağlayan veya devlete ait mallar üzerinde tasarruf veya mülkiyet hakkı tesis eden ve ayrıcalıkları üçüncü şahıslar karşısında onaylayan ve emreden sultânî hükümlerdir.¹⁹ Beratların hazırlanma sebepleri yetki, imtiyaz, tasarruf ve mülkiyet olmak üzere dört ana başlık altında toplanabilir. Genel hatlarıyla fermana oldukça benzer olduğu anlaşılan beratın da ilk rüknü davettir. Buna rağmen beratları diğer sultânî belgelerden ayıran nişan formülüdür ve beratlar ile fermanlardaki elkabın yeri farklıdır. Fermanlarda, tuğradan sonra hemen elkab geldiği halde beratlarda elkab *nakil-iblağ* kısmının içinde geçer.²⁰

3.3. Buyuruldu veyahut Buyurdu

Beyaz üzerine yazılan arz, telhis ve sair evrak üzerine yazılanlar olarak iki türü bulunan buyurdular; merkeze ve taşraya yazılanlar olmak üzere iki grupta tasnif edilir. Buyurdular veyahut buyuruldu şeklinde adlandırılan bu belge türünün ismi etimolojik olarak Türkçe buyurmak kelimesine dayanmaktadır. Buyuruldu, Osmanlı diplomatikasında sadrazam, vezir, defterdar, kazasker, kaptanpaşa ve beylerbeyi gibi yüksek rütbeli görevlilerin makamca kendilerin daha alt sınıfta bulunan şahıslara gönderdikleri resmî belgelerdir.²¹ Bu anlamda devlet erkânının emir ve arz mahiyetindeki belgeler kapsamında incelenir.

3.4. Hüccet

Hüccet belgeleri herhangi bir kararı ihtiva etmeyen, yalnızca taraflardan birisinin bulunduğu ikrar vasıtasıyla karşı tarafın bu ikrarı onaylaması ve hâkimin

¹⁸ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, ss. 105-106.

¹⁹ Necdet Gök, "Osmanlı Diplomatiğinde Fermân ve Berât Arasında Benzerlik ve Farklar", ss. 217-218.

²⁰ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, ss. 124-131.

²¹ Mehmet Güneş, "19. Yüzyıl Osmanlı Tarihinin Ana Kaynakları: Buyuruldu ve İlmühaber Defterlerinin Tahlili", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, Cilt. 33, Sayı. 56, 2014, s. 209; Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, ss. 198.

mevcut durumu imza ve mührünü kullanarak belgelemesi neticesinde kadı tarafından taraflara verilen ve bir kopyası sicil defterlerine kaydedilen belgelerdir. Hücetler, ilamlar gibi mahkemeye intikal etmiş ve hasımlar arasındaki bir sorunu sonucunda tutanaklara geçirilmiş kayıtlar değildir. Bu belgelerde kadıların hüküm vermekten çok tıpkı günümüz noterleri gibi şahitlik görevini ifa ederler. Böylesi bir durumun mahkemeye taşınmasının sebebi ise taraflar arasında bir anlaşmazlık durumunda kadı huzurunda belgeli bir sözleşmenin varlığıdır.²² Bu anlamda Osmanlı İmparatorluğu'nda başlıca hüccet çeşitleri olarak köle azadı, evlenme, boşanma, nafaka, miras, rehin, rehini kaldırma, borçlar, alım-satım işlemleri, vesayet, emanet, sulh ve kimi zamanda gasp ile cinayet durumlarında tutuldukları görülmektedir. Diğer belgeler gibi hüccetler de kâğıdın üst kenarında hüve formülü ile başlar. Metnin ana şeması oluşturulmadan önce kadının onayına yer verilir. Arapça olan bu ibareler, hücceti onaylayanın mevkisine göre değişiklik arz eder. Söz gelimi kadılar tarafından tasdik edilen belgelerde –ki onlar arasında dahi kısmi farklılıklar bulunur- “*El-emru hasbemâ huriye fihi nemmekahû el-fakîr, ileyhi azze şânuhû ... , el-kadı bi-medîneti ... , gufira leh*” ibaresi bulunurken nâiblerce düzenlenen hüccetlerde “*Saha mâ-fihi indî harrerehu el-hakîr ... , el-müvellâ bi-kazâyı ... hilâfeten, ufiye anhumâ*” ibarelerine yer verilir. Hüccet metinleri diğer belge türlerinde olduğu gibi benzer şekilde birkaç ana kısımdan meydana gelmektedir. Öncelikle taraflar takdim edildikten sonra hüccet kaydına göre (sulh, ikrar, satış, kira vs.) davalı ve davacılara yer verilir. Şahsın tespiti yapılmasından sonra mahkemenin tanımına geçilir. Akabinde birinci ve ikinci şahısların kimlik tespiti yapıldıktan hemen sonra konu aksettirilir. Nihayetinde –her belgede olduğu gibi- Arapça tarihler yazı ile yazılır.²³

3.5. İlam

İlamlar; hüccetler, tezkireler, maruzlar, temessükler gibi kadılar tarafından kaleme alınmış değerli vesikalar arasındadır. Mahkemenin verdiği

²² Ali Duman, “Kadı Defterleri (Şer’iyye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi”, *Ekev Akademi Dergisi*, Cilt. 11, Sayı. 33, 2007, ss. 149-150.

²³ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, ss. 350-357.

kararların ilam olarak tanımlanmasının nedeni muhatabın icra makamları olmasıdır. Yargı görevini yerine getiren mahkemeler verdikleri kararları icra makamına bildirmek, ilam etmek zorundadırlar. Keza buradan da anlaşılacağı gibi ilam teriminin sözlük anlamlarından birisi bildirmektir.²⁴ Metin genel hatlarıyla şu şekilde tasnif edilebilir: elkab kısmından sonra davacı ve davalının tespiti yapılır. Akabinde dava konusu ele alınır ve davacının cevabına yer verilir. Belgenin bu bölümü davanın muhtevasına göre değişiklikler arz eder. Söz gelimi davalının cevabı sonrasında davalının suçunu kabul (kısmi ya da tamamen) veyahut reddetmesi, inkâr etmesi, ispat ve şahitlerin dinlenmesi, yemin teklifi, hüküm, tarih ve en nihayetinde kadı ya da naibin imza ve mührü ile tamamlanır.²⁵

3.6. Tereke

Vefat eden kişinin ve mirasçılarının kimlik bilgileri, tereke sahibinin varislerine terk ettiği her türlü menkul ve gayrimenkul mal varlığının tafsilatına kadar dökümü, masraf ve harcamalar gibi konuların kayıt altına alındığı defterlerdir. Tereke defterleri bu anlamda mahkemelerde görülen davaların ve kadılık makamınca tanzim edilen evrakların toplandığı sicillerde yer alan kayıtların bir kısmının vücuda geldiği kayıtlardır. İçerdiği bilgilerin muhtevası dolayısıyla özellikle Geç Dönem Osmanlı tarihi araştırmalarında müstahkem bir yere sahip olan terekeler; Osmanlı içtimai, ekonomik, kültür, kent ve hukuk tarihi açısından oldukça önemlidir.²⁶

Tereke kayıtları şekil itibariyle dört ana grupta düzenlenmiştir. Birinci bölümde merhum ya da merhumenin bilgi ve kayıt tarihine yer verilir. İkinci kısımda mirasa konu olan malların dökümü aktarılır. Takip eden üçüncü bölümde borç ve masraflar değerlendirilir. Son, dördüncü kısımda varislere, alacaklılara ve kimi durumlarda da *Beyt-ül Mal* olarak adlandırılan Maliye Hazinesine kalan miktar hesaplanır.²⁷

²⁴ Ahmet Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri I*, ss. 29-36.

²⁵ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, ss. 345-348.

²⁶ Fatih Bozkurt, "Osmanlı Dönemi Tereke Defterleri ve Tereke Çalışmaları", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt. 11, Sayı. 22, 2013, ss. 193-229.

²⁷ Özlem Oral Patacı, "Osmanlı Tereke Kayıtlarının Sanat Tarihi Araştırmaları Açısından Önemine Yönelik Bazı Değerlendirmeler", *OTAM*, Sayı. 40, 2016, s.330.

3.7. Salyane Defteri

Sancak, kaza, nahiye ve Osmanlı taşrasında bulunan köylere düşen imadad-ı seferiye, imdad-ı hazariye, avâriz, nüzul, menzil ücretleri, paşalar için harcanan paralar, emr-i âli ile görevlendirilen kişilere verilen zahire vs. gibi durumlarda devletin bulunduğu giderlerin kayıt altına alındığı defterlere salyane ya da tevzi defteri denilmektedir. 17. yüzyıl ortaya çıkan bu uygulamanın temel amacı taşradaki kamu harcamalarını yine yerel halka başvurarak finanse etmektir. Kaza bazında hazırlanan tevzi defterleri; öncelikle katılım payları, kadı'nın başkanlığında, kent kethüdası, esnaf temsilcileri, ihtisap nazırı, ayan, mütesellim ve mahkeme görevlileri tarafından hesaplanıp kent merkezindeki halk, esnaf grupları, kasaba ve belirtildiği gibi köylere tevzi edilirdi. Akabinde bu paylar tahsil edilmek üzere *Tevzi / Tevzi'ât Defterleri*, *Masârifat Defterleri* ya da *Salyane Defterleri* ismiyle şer'iyye sicillere kaydedilirdi.²⁸

Buna karşın bir takım dini ve askeri hizmetlerde bulunanlar bu vergiden muaf tutulmuşlardır. Genel olarak hatip, imam ve bazı noktalarda müezzinler, zaviyadar dervişler, çeltikçi, tuzcu, küreci, ortakçı gibi devlet kontrolünde devlet için çalışan zümreler bahse konu olan vergileri ödemediği gibi kimi durumlarda bölgeye ve zamana göre değişiklik göstermiştir.²⁹

3.8. Vakfiye

Vakfiyeler; kâğıt rulolar, parşömenler ve deriler üzerinde kaleme alındığı gibi taş üzerine de kazınırlar. Buna karşın burada ifade edilmek istenilen tür Osmanlı kent tarihine ışık tutan, kadı nezaretinde ve onayında kayıt altına alınan belgelerdir. Bir vakfiyenin kurulmasından önce bu hayrı işleyecek kimsenin öncelikle kadının rızasını alması gerekmektedir. Keza bir vakfin resmiyet kazanabilmesi için vakfeden kimsenin belirli şartları yerine getirmesi beklenir. Hücetler gibi vakfiyelerinde başında bölgenin mahiyetine göre kazasker veyahut kadının tasdiki yer alır. Bu bölümü Allaha ve Peygamber'e hamd u senâ bulunulan bir kesit takip eder. Hemen sonrasında

²⁸ Yakup Akkuş, "Osmanlı Maliyesi Literatüründe İhmal Edilmiş Bir Tartışma: Tevzi' Defterlerinden Vergi-i Mahsûsa'ya Geçiş", *Tarih Dergisi*, Sayı. 65, 2017, ss. 32-33.

²⁹ Halil İnalçık, "Osmanlılar'da Raiyyet Rûsûmu", *Belleten*, Cilt. 23, Sayı. 92, 1959, ss. 598-599.

vakfın, mütevellinin ve mevkufun tanımına yer verildikten sonra vakfedilen metanın dökümü yapılır. Sonrasında vakıf şartları sıralanır. Aynı kısım içerisinde ayrıca tevliyetin nasıl intikal edeceği, vakfın nazırlığını kimin üstleneceği, vakfın gelir kaynakları gibi hadiseler de ele alınır. Akabinde vakfın mütevelliyeye teslim edildiğine dair bir beyan bulunur. Hemen sonrasında ise mütevellinin itirazı, kadının hükmü, vakfı bozacaklar için beddua, tarih ve şuhûdül-hâl yer alır.³⁰

3.9. Mürasele

Mektuplaşma, resmi mektuplar anlamlarına gelen müraseler, şer'iyeye sicilleri bağlamında kadının makamca kendisine denk veyahut daha aşağı şahıslara ya da makamlara hitaben kaleme aldığı belgelerdir.³¹ Buna karşın kimi zaman Anadolu ve Rumeli kazaskerleri tarafından kadı ve naiplerine ve onların nahiye naiplerine tayinleri veyahut yetkilerini açıklamak üzere kullanılan belgeler içinde kullanılır.³²

3.10. Maruz

Osmanlıda halkın kadılara “arz ettiği” belgeler için kullanılan terimdir. Bu belgelerin çift yönlü bir aktivitesi bulunmaktadır. Söz gelimi kadınların icra makamlarına idari bir durumu aksettirdiğine veyahut halkın kadıya ya da doğrudan icra makamına hitaben yazdığı şikâyet dilekçeleri de mevcuttur. Kısacası mürasele belgelerinin aksine makamca üstün alta yazdığı değil, altın üste yazdığı kayıtlardır.³³

³⁰ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, ss. 359-366.

³¹ Ahmet Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri I*, s. 38.

³² Ali Duman, “Kadı Defterleri (Şer'iyeye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi”, s. 151.

³³ Ali Duman, “Kadı Defterleri (Şer'iyeye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi”, ss. 150-151.

BİRİNCİ BÖLÜM

SİVAS KENTİ'NİN SOSYO-EKONOMİK TARİHİ

1. SİVAS KENTİ TARİHÇESİ

1.1. Osmanlı Hâkimiyeti Öncesinde Sivas

İsmail Hakkı Uzunçarşılı ve Rıdvan Nafiz Edgüer'e göre Roma egemenliğinden önce kentin bulunduğu sahada Kabira ismiyle bir kale mevcuttur. Buna mukabil olarak daha sonraları aynı ismi taşıyan bir kent teşekkül edilmeye ve bu kent içerisinde VI. Mitrat tarafından bir saray inşa ettirilmeye başlanmıştır. Kabira'da Roma hâkimiyetinin tesis edilmesinden sonra kente Diyopolis (ya da Diyospolis) ismi ile anılmıştır. Pontus Kralı Pitodoris zamanında ise kent tahkim ettirilerek Sebast adı verilmiştir.³⁴

Bir diğer rivayete göre Sivas isminin kökeni bölgeye M.Ö. 2000 yıllarında yerleşen Sibasip ya da Sebasiyet adlı Anadolu kavmine izafen verilmiştir. Üçüncü bir görüş ise kentin isminin Küçük Ermenistan'ın başkenti (Yukarı Kilikya) Sis'ten geldiğidir. I. Leon tarafından kurulan Sis kenti Roma döneminde Massis, Messis, Massissa olarak adlandırılmış geç Roma devrinde ise Sebastos olarak bilinmiştir.³⁵ Sivas ismini ise Türk hâkimiyeti döneminde almıştır.

Önce Roma – Sasani, akabinde Roma – Arap mücadelesine sahne olan kent muhtelif zamanlarda tahrip edilmiştir. Sasani Kralı I. Hüsrev 575 Anadolu seferi sonrasında Sivas ve Malatya'ya uğrayarak burada yağma faaliyetlerinde bulunmuştur. Akabinde 611 ve en nihayetinde 615 yılındaki büyük Sasani yayılcılığı sırasında Sivas'ın iki defa daha tahrip edilmiş olması muhtemeldir. Keza 611 yılında Sasaniler Kayseri'ye kadar gelmişler iken 615'de Anadolu'ya başlayan yeni akınlar ile Boğaziçi'ne değin ulaşmıştır.³⁶

Roma İmparatoru Heraklios'un 623 yılında kararlı şekilde Sasaniler üzerine yürümesi Sivas kentinin kaderini yeniden tayin etmiştir. Özgüvenlerinin zirvesinde olan Sasanilere karşı kazanılan Roma zaferi, Arap fetihlerinin önünü açmıştır. Sivas 1025 yılında Ermeni yönetiminden II.

³⁴ İsmail Hakkı Uzunçarşılı – Rıdvan Nafiz Edgüer, *Sivas Şehri*, TTK Yayınları, Ankara, 2014, s. 19.

³⁵ Mustafa Demir, *Türkiye Selçukluları Devrinde Sivas Şehri*, Sakarya Kitabevi, Sakarya, 2005, ss. 4-5.

³⁶ Georg Ostrogorsky, *Bizans Devleti Tarihi*, çev. Fikret Işıltan, TTK Yayınları, Ankara, 2011, s. 88.

Basileios'un hâkimiyetine girene kadar Araplar ve Romalılar arasında elinde el değiştirmiştir. İmparator Basileios'un bölgede güvenini tesis edebilmek adına Ermeni hükümetine uyguladığı baskının sebebi ise İran sahasından Roma İmparatorluğu'nun doğusuna yapılan Türk göçleridir. Keza Tuğrul Bey Türkmenleri kontrol etmek ve dizginlenemeyen insan akışının Selçuklu Devleti içlerine artan sayılar ile ulaşmaları ve Roma'nın doğusunda yeni otlak alanlar aramalarını sağlama şeklinde bir vizyona sahiptir.

Roma döneminde Sivas kentinin korunaklı bir yapıya sahip olduğunu ve kentleşmenin ilerlediğini söylemek yanlış olur. Urfalı Mateos'un aktardığına göre henüz Anadolu'da Roma direnişi sağlanabiliyorken, 1059 yılında Tuğrul Bey zamanında bir grup Türk akıncısı kente zorluk yaşamadan girmiş ve içerdeki Hıristiyanları katletmiştir.³⁷ Osman Turan'a göre bu tahribatın boyutu ne olursa olsun, Sivas Roma döneminde iktisadi ve medeni bakımdan büyük bir zafiyet içerisindedir. Bu ise kent hayatında büyük bir çöküşe işaret etmektedir.³⁸

Türklerin Sivas'ı hangi yıl içerisinde zapt ettiğini bilmiyoruz. Ancak 1071'de Malazgirt Savaşı ile birlikte Anadolu'da Roma idari ve askeri yapılanmasının büyük bir sekteye uğradığını düşünecek olursak Sivas'ın da 1071'den hemen sonra Emir Danişmend tarafından fethedildiğini düşünebiliriz.³⁹ Sivas başkent olmak üzere Tokat, Niksar, Amasya, Çankırı, Çorum, Kastamonu, Kayseri, Elbistan ve Malatya ekseninde örgütlenen Danişmendli Beyliği zaman içerisinde vuku bulan taht kavgaları neticesinde parçalanmaya başlamıştır. Bu durum Sivas'ın başkent olma statüsünü doğrudan etkilemiştir ve yeni başkent olarak genellikle Niksar ve Kayseri kentleri kullanılmıştır.⁴⁰

1175-1277 yılları arasında Rûm Selçuklu egemenliği altında bulunan Sivas, Anadolu'da teşekkül eden üç idari merkezinden birisidir. Bu dönemde kent siyasi, askeri ve en önemlisi ticari bir merkez statüsü taşımaktadır. Özellikle Sivas'ta tahta çıkan I. Alâeddin Keykubat devrinde kent, Levant'ın en önemli merkezlerinden birisi haline gelmiştir. Öyle ki 14. asıra gelindiğinde dahi Sivas Anadolu kentleri arasındaki ticari mahiyetini koruyabilmiştir. Floransalı diplomat Baldone Sivas'ı,

³⁷ Urfalı Mateos, *Vekayi-nâme*, çev. Hrant D. Andreasyan, TTK Yayınları, Ankara, 2000, ss. 110-111.

³⁸ Osman Turan, "Selçuklular Zamanında Sivas Şehri", *Ankara Üniversitesi DTDF Dergisi*, Cilt. 9, Sayı. 4, 1951, s. 448.

³⁹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı – Rıdvan Nafiz Edgüer, *Sivas Şehri*, s. 33.

⁴⁰ Osman Turan, "Selçuklular Zamanında Sivas Şehri", s. 448.

kendisinin İtalyan tüccarların kullanımı için derlemiş olduğu ticari bir rehber olan ve Sivas'ta, Ayas Limanı'nda, Akka'da kullanımda olan ağırlık ve ölçülerin karşılaştırmalı bir tablosu niteliğindeki *La Pratica Della Mercatura*'sine eklemeye değer bulmuştur.⁴¹

1243 yılında II. Gıyaseddin Keyküsrev'in Sivas – Erzincan arasında, Köseadağ'da aldığı yenilgiden sonra Moğollar Sivas'ı üç gün boyunca yağma etmiştir. Anadolu'da Moğol egemenliği sırasında merkez olarak kullanılan Sivas İbn-i Batuta'nın aktardığına göre 1338 – 1340 yılları arasında Emir Eretna'nın elindedir.⁴² 1341 yılında bağımsızlığını ilan eden Emir Eretna'nın devlet merkezi Sivas ve Kayseri'dir ve 1381'e değin hüküm sürmüştür. Doğudan gelecek tehlikelere karşı kendi türbesini Kayseri'ye yaptırmıştır buna rağmen ekser zaman Sivas'ta bulunmuştur.⁴³

1.2. Sivas'ta Osmanlı İdaresi

1381 yılında Kadı Burhaneddin Ahmed'in Sivas'ta adına hutbe okutup para bastırmasına rağmen saltanatı ancak 18 yıl sürmüştür. Kadı Burhaneddin 1398'de Akkoyunlular tarafından öldürülmüş ve Sivas kuşatılmıştır. Moğollardan yardım istemek durumunda kalan Sivas ahali bu kuşatmayı kırmayı başarsalar da çok geçmeden Timur tehlikesi ile karşılaşmışlardır. Bu esnada kent, 1398'de Yıldırım Bayezid'in teşrifatı ile Osmanlı Devleti'ne bağlanmıştır fakat 1400 yılında Timur tarafından yağmalanmaktan kaçamamıştır.⁴⁴ Akabinde, 1402'de Ankara Savaşı'ndan sonra Anadolu'daki idari ve siyasi zafiyetten yararlanan Kadı Burhaneddin'in damadı Mezid Bey bir süre Sivas'ı ele geçirmeye muvaffak olmuştur. Mezid Bey'in hangi süre ile saltanat sürdüğünü bilmiyoruz ancak 1418 yılında Sivas tekrar Osmanlı toprakları arasına girmiştir. 15. asır ortalarına kadar Osmanlı şehzadelerine

⁴¹ Francesco Balducci Pegolotti, *La Pratica Della Mercatura*, ed. Allan Evans, The Mediaeval Academy of America, Cambridge, 1936, s. 229.

⁴² İbn-i Batuta, *Büyük Dünya Seyahatnamesi*, çev. Muhammed Şerif Paşa, Yeni Şafak Kültür Armağanı, İstanbul, (tarihsiz), s. 214.

⁴³ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, "Sivas – Kayseri ve Dolaylarında Eretna Devleti", *Belleten*, Cilt. 32, Sayı. 126, s. 176.

⁴⁴ Ömer Demirel, "Sivas'ın Timur Tarafından Zaptı ve Yağmalanması", *Osmanlı Döneminde Sivas Şehri Makaleler I*, Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Sivas, 2006, ss. 13-21.

sancaklık yapan Sivas ancak 1473 Otlukbeli Savaşı'ndan sonra doğudan gelecek tehlikelerden arındırılabilmiştir.⁴⁵

16. asırda Sivas dışarıdan gelen tehlikelere maruz kalmasa da Osmanlı İmparatorluğu içerisinde baş gösteren ayrılıkçı ayaklanmalardan oldukça etkilenmiştir. II. Bayezid döneminde patlak veren Şahkulu isyanı Antalya'dan başlayarak Sivas'a kadar büyük bir alana yayılmıştır. Kaynaklara göre Teke Sancağı'nda bulunan göçebe/yerleşik Türkmenler Safevilere karşı büyük bir sempati beslemektedir. Aynı asır içerisinde tımarlarını kaybetmiş olan sipahilerin huzursuzluğundan yararlanan Şahkulu bir ayaklanma başlatmıştır. 17 Haziran 1511'de Karaman Beylerbeyi Haydar Bey'i mağlup etmeye muvaffak olan Şahkulu, Kayseri üzerinden Sivas'a ilerlemiştir. Burada Sadrazam Ali Paşa ile girdiği mücadele sonrasında öldürülse de takipçileri Erzincan hattı üzerinden İran'a ilerlemeye devam etmiştir.⁴⁶

16. asırın ikinci çeyreğinden sonra Sivas'ta meydana gelen iç karışıklıkların sebebi Celali İsyancıları çevresinde değerlendirilmektedir. Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferi esnasında bazı tımarı sipahilerin ellerindeki dirlikleri geri alması ve Kanuni Sultan Süleyman'ın tahta çıktığında yaptırdığı tahrirde vergileri artırmasıyla birlikte 1526 yılında Bozok Türkmenleri bir isyan baş göstermiştir.⁴⁷ Ayaklanmalar Sivas, Yeşilirmak çevresi, Maraş, Adana, Tarsus ve İçel bölgelerinde de hissedilmiştir. En nihayetinde güçle bastırılan bu başkaldırıda Yozgat – Sivas yöresinde bulunan isyancılar merkezi hükümet tarafından üzerlerine gönderilen orduları mağlup etmişlerdir.⁴⁸

Celali İsyancıları yalnızca merkezi otorite ve isyancılar arasında süregelen bir çatışma olmaktan çıkmıştır. 1582'den itibaren Malatya ve Sivas dolaylarında Kızıroğlu Mustafa kendilerinden önceki örneklerinde olmadıkları kadar kuvvetli bir hal almışlardır. Her biri birkaç bölüğe sahip olan asiler çok uzun bir şekavet hayatı

⁴⁵ Serpil Sönmez Yılmaz, *Osmanlı Klasik Çağında Sivas*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2011, ss. 10-11; İlhan Erdem, "Anadolu'da Osmanlı Akkoyunlu Mücadelesi ve Sivas", *Osmanlı Döneminde Sivas Sempozyum Bildirileri 21 – 25 Mayıs 2007*, Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Sivas, 2007, ss. 1-6.

⁴⁶ Giray Ercenk, "Şahkulu Baba Tekeli Ayaklanması", *ADALYA*, Cilt. 7, 2004, ss. 279-300; Selahattin Döğüş, "Osmanlılar Döneminde Sivas'ta Türkmen İsyancıları", *Osmanlı Döneminde Sivas Sempozyum Bildirileri 21 – 25 Mayıs 2007*, Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Sivas, 2007, ss. 93-97.

⁴⁷ Selahattin Döğüş, "Osmanlılar Döneminde Sivas'ta Türkmen İsyancıları", s.97.

⁴⁸ Mustafa Akdağ, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası*, YKY, İstanbul, 2019, s. 112.

sürerek toplumu derinden tehdit etmişlerdir.⁴⁹ Mustafa Akdağ'a göre Celali İsyânları'nda elebaşlarının öldürülmesi kesin sonuçlar doğurmamıştır. Keza Kiziroğlu Mustafa'yı, 1601 yılında Karayazıcı önderliğinde teşkilatlanmış bir grup takip etmiştir. Karayazıcı'nın aynı yıl öldürülmesinden sonra ise Deli Hasan 30.000 kişilik kuvveti ile bölgede hâkimiyeti ele geçirmiştir.⁵⁰

18. asırda imparatorluğun Ruslar ve Rusya'nın müttefiki olarak Avusturya ile mücadelesi, Fransa'nın Mısır'ı işgal etmesi ve Suriye yayılcılığı ve iç isyanlar neticesinde ki toprak kayıpları hükümetin belirli reform girişimlerinde bulunmasına sebep olmuştur. Bu dönemde özellikle devletin başındaki en büyük sorunlardan birisi âyanlardır. II. Mahmud'un saltanatı ile birlikte âyanların bir kısmı sert müdahaleler ile ortadan kaldırılmış ise de bu kurum güçlü ailelerin İngiltere, Fransa ve Rusya gibi devletlerin destekleri ile hayatta kalmaya devam etmiştir.⁵¹

Bu dönemde, 1740 – 1850 tarihleri arasında Sivas'ta da âyanların varlığından haberdar olmak ile beraber bu aileler kendi içlerinde idari yönden güçlü olanlar ve dini yönü ağır basan aileler olmak üzere iki grupta tasnif edilmiştir. İdari bakımdan güçlü aileler Zaralızâdeler, Selamoğulları, Kenanzâdeler, Sarızâdeler, Himmetzâdeler; dini yönden daha aktif olan aileler ise Mütevellizâdeler, Hatipzâdeler, Müftüzâdeler, Takizâdeler, Handanzâdeler olarak sıralanabilir.⁵²

Buna mukabil olarak Sivas'ta da bazı âyanlar merkezi otoriteye karşı girişimlerde bulunmuş ve yeri geldikçe eşkıyalık olaylarına karışmış olsalar da hiçbir zaman Rûmeli vilayetindeki kadar büyük sorunlara yol açmamışlardır. Söz gelimi 1775 yılında Mehmet Paşa'nın şekavet sorununu çözmek amacıyla Sivas Eyaleti'ne vali tayin edilmesi ve buranın *cevelângâhı* olarak anılması ciddi sorunlarına işaret etmektedir. 1795 Haziran'ında hem Sivas valisinin hem kent ileri gelenlerinin merkeze gönderdikleri arzuhallerde Sivas Eyaleti'nin *cevelângâh-ı eşkıya ve makarr-ı aşâir ve eşkıya* olduğunun belirtilmesi aynı

⁴⁹ Mustafa Akdağ, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası*, s. 296.

⁵⁰ Mustafa Akdağ, *Celali İsyânları (1550-1603)*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1963, ss. 200-211.

⁵¹ Serpil Sönmez, *Tanzimat'a Giden Yolda Bir Osmanlı Şehri Sivas*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2017, ss. 13-14.

⁵² Muhammed Aydın, *Sivas'ta Ayan Aileleri*, Sivas Belediyesi Yayınları, Sivas, 2015, ss. 46-112.

problemlerin sürekliliğini göstermektedir.⁵³ Benzer şekilde 1816-1817 yıllarında Sivas valiliği görevinde bulunan Osman Paşa'nın haksız vergi talepleri ahalinin ayaklanmasına yol açmıştır. Bunun üzerine Osman Paşa'nın malları müsadere edilerek sürgüne gönderilmiştir.⁵⁴

12. ve 13. asırlarda Anadolu'daki Selçuklu nüfusunun büyüklüğü hakkında kesin bir rakam vermek zordur. Zira burada yapılan gelmiş geçmiş yegâne nüfus sayımı, onları genel bir vergilendirme sistemini yürürlüğe koyabilecek hale getirmek üzere Moğollar tarafından düzenlenmiştir ve o dönemde artık imparatorluk çapında şartlar son derece değişmiş olduğundan bu figür sultanlığın en parlak durumundaki nüfusunun büyüklüğü konusunda çok az fikir verir. Buna rağmen 13. asra gelindiğinde Konya, Sivas ve Kayseri gibi şehirlere 100.000 kişilik nüfuslar atfedilmektedir. Ancak yine de bu veriler kesin şekilde geçerli değildir. Zira ne Selçuklu fetihleri döneminde eski evlerini terk etmeyi reddeden Rumların ve Ermenilerin sayısını ne de bolluk buralara geri geldiği zaman bu şehirlerde iş bulmuş olan Yahudilerin ve Müslümanların sayısını tespit etmek mümkündür. İlk başta Selçukluların çoğunluğu teşkil etmedikleri açıktır keza devletin göçebe yaşantıları kontrol etme konusunda çektikleri sıkıntılar bu varsayımı kuvvetlendirmektedir.⁵⁵

Buna karşın 18. asrın son çeyreği ile 19. asır boyunca şer'iyye sicilleri vasıtasıyla kent nüfusu ve mahalleri hakkında kıymetli bilgilere ulaşma imkânı bulunmaktadır. Sicil kayıtlarında 1787'den itibaren kentte 55 mahalle kaydedilir. 1827 ve 1831'de 59 mahalle ve 3600-3800 hâne ile nüfusu 20.000 civarındadır. 1870 – 1876 salnâmelerinde 5000 hâne olarak kayıtlıdır. Buna mukabil olarak kimi seyyahlar 6000 ila 43.000 arasında değişen rakamlardan bahsetmektedir. 1927 yılında, Cumhuriyet döneminde yapılan ilk nüfus sayımında ise 29.706 kişinin yaşadığı öğrenilmektedir.⁵⁶

1.3. Sivas'ın Osmanlı İdari Teşkilatında Yeri

Osmanlı idari yapılanması imparatorluğun sınırlarının genişlemesine bağlı olarak eyaletler, sancaklar, kazalar ve köyler olarak yönetim birimlerine ayrılmıştır.

⁵³ Sivas Eyaleti'nde eşkıyalık faaliyetleri için bk. Serpil Sönmez, *Tanzimat'a Giden Yolda Bir Osmanlı Şehri Sivas*, ss. 17-26.

⁵⁴ Ömer Demirel, "Sivas", TDVİA, Cilt. 37, İstanbul, 2001, s. 279.

⁵⁵ Tamara Talbot Rice, *Anadolu Selçuklu Tarihi*, çev. Tuna Kaan Taştan, Nobel Yayınları, Ankara, 2015, s. 111.

⁵⁶ Ömer Demirel, "Sivas", s. 280.

Sivas ise Osmanlı'ya tabii olduğu ilk yıllarda Amasya ve Tokat ile birlikte Rûm Beylerbeyliği içerisinde yer almıştır. Bölgenin Rûm terimi altında adlandırılması yeni değildir. Keza Neşrî, Kadı Burhaneddin'in saltanatını tanımlarken “Sivas'ta bir sûretle emîr olub Rûm'u bilkülliye kabza-i tasaruffunda kılmıştı” ifadesini kullanmıştır. Aynı şekilde Yıldırım Bayezid'in Sivas ve havalisini ele geçirmesinden sonra “Muhassal Hünkâr Sivas ve Tokat'ı ve Amasya'yı fethedip, bilkülliye mecmu-u Rûm'u taht-ı hükûmete getirdi” demektedir. Osmanlı son dönemlerine doğru Rûm tabirinin tüm Anadolu coğrafyasını kapsamasından dolayı Sivas, Tokat ve Amasya havalisi Eyâlet-i Rûmiye-i Sıgrâ olarak tanımlanmıştır. Eyâlet-i Rûmiye-i Sıgrâ her ne kadar Fetret Devri'nde ve Çelebi Sultan Mehmed zamanında da Amasya, Sivas ve Tokat nüfuzlu ailelerin yönetimi altında bulunsa da –ki sözlümü Siva'ta Kadı Burhaneddin'in damadının yönetimi ele geçirdiğini aktarmıştık- 15. asrın birinci yarısından itibaren şehzade sancağı olarak tamamen Osmanlı yönetimine girmiştir. Öyle ki Amasya Eyâlet-i Rûmiye-i Sıgrâ'nın vilayet merkezi iken aynı zamanda Rûm Beylerbeyi de yine burada ikamet etmektedir. II. Murad devrinin sonuna doğru vilayetin sınırları genişlemiş ve Canik, Çorum ile birlikte Krahisar-ı Şarkî olarak tabir edilen bölgeleri de içine almıştır. 16. asırda Vilâyet-i Rûm-ı Kadim olarak isimlendirilmiştir. Aynı asır içerisinde vilayet sınırlarının Trabzon, Malatya, Kemah, Bayburt ve Divriği yönünde genişlemesinden sonra Vilâyet-i Rûm-ı Hadîs olarak anılmıştır. 1530 yılında hazırlanan bir icmal defterine göre ise beylerbeyliğin merkezini “Paşa Sancağı” şerhi ile Sivas'tır.⁵⁷ 16. asır sonlarında Trabzon ve Malatya sancakları Rûm Eyaleti'nden ayrılrsa da bu idari taksimat kendisini 19. asıra kadar muhafaza etmeyi başarmıştır.⁵⁸

19. asrın ikinci yarısından itibaren Sivas Eyaleti Amasya, Çorum, Sivas, Divriği ve Yeni-İl'den mürekkep idi. 1864-1867 düzenlemeleri neticesinde eyalet Sivas, Amasya ve Karahisar-ı Şarkî olmak üzere üç sancaktan meydana gelmektedir. 20. yüzyılın başında Tokat'ın eklenmesiyle Cumhuriyet dönemine değin Sivas idari yapısında değişim meydana gelmemiştir.⁵⁹

⁵⁷ Serpil Sönmez Yılmaz, *Osmanlı Klasik Çağında Sivas*, s. 19.

⁵⁸ Tayyib Gökbilgin, “15. ve 16. Asırlarda Eyâlet-i Rûm”, *Vakıflar Dergisi*, Cilt. 6, 1965, ss. 51-61.

⁵⁹ Serpil Sönmez Yılmaz, *Osmanlı Klasik Çağında Sivas*, ss. 19-20.

İKİNCİ BÖLÜM

200 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONU

1. 200 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONU

-1-

Numro: 350

Faziletli Ra'uf Efendi Hazretleri bin üç yüz on sekiz sene-i mâliyesi Hazîrân'ının üçüncü Pazarirtesi günü merkez-i vilâyete muvâsalatla umûr-ı mevkûleye mübâşeret idüb selefi efendi de sene-i mezkûre Mâyıs'ının otuzuncu Penç-şenbih günü infikak itmiş olduğundan ol-vechle ifâ-yı mu'amele buyurılmak üzere keyfiyetin muhâsebe-i vilâyete emr ü havâlesi bâbında fermân.

Fî 11 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Bilâ-izn arâzi-i emiriye üzerine bina idilen ağıl hakkında Gürün kazâsı kâ'im-makâmılgının fî 29 Mâyıs sene 318 târîhli telgraf-nâmesine yazılan

Numro: 3

Husûs-ı mezkûrun defter-i hâkânî me'mûriyetinden yazılan der-kenâr ile ol-bâbda olan evâmir-i 'aliyeler âhkâmılarına tevfişkân iktizâsının ifâsı husûsunun cevâben Gürün kazâsı kâ'im-makâmılgına emr ü izbâr buyurılması bâbında fermân.

Fî 11 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 4

Cânib-i vâlâ-yı defter-dârîye

Sa'âdetlü efendim hazretleri,

Aşudi? nâhiyesi âhâlîsinden Çam Şeyhi oğlu Haydar'ın mukâta'a bedeli hakkında hazîne vekîli Mustafâ Efendi ile cereyân iden muhâkeme-i şer'iyeye netîce virilmek üzere vekîl-i mûmâ-ileyhin veyâhûd muhâsebe-i vilâyet kalemi efendilerden diğeri münasib bir efendinin bi't-tevkîl mahkeme-i şer'iyeye irsâli husûsuna himem-i vâlâlarının der-kar buyurılması siyâkında tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı. Ol-bâbda irâde efendimindir. Fî 11 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 5

Merhûm El-Hac Hasan Hilmi Paşa'nın terekesinden fazla olarak Zileli Hafız Ömer Efendi'nin zimmetinde çıkan meblağ hakkında Tokad mutasarrıflığının telgraf-nâmesine yazılan der-kenâr.

Mezbûrun aranılan meblağ müzekkere-i mütekaddimede arz olunmuş olduğu vechile ya i'lâm-ı şer'î mahkûmun-bih alacağı olan mebâliğ-i ma'lûmede fazla olarak tereke-i müşârün-ileyhden zimmetine geçürmüş olduğu hâlde bunun damadı bir tâkım itirazatı üzerine tahsîlinin te'ehhürü caize olamayacağından ve eğerçi kendüsünün vereseden bir güna iddi'âsı var ise mahkeme-i 'â'idesine mürâca'atla ikâme-i da'vâda muhtâr idüğünden keyfiyetin merkûme tefhîmile arz-ı sâbık vechile meblağ-ı mezkûrun bir an evvel bi't-tahsîl mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi husûsunun tekrara Tokad mutasarrıfiyet-i 'aliyesine emr ü izbâr buyurılması bâbında fermân.

Fî 12 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

-2-

Fâtıma emin olmadığından bahsle babası nezdine gidemeyeceği sûret-i musırranede ifâde ve beyân itmiş ve (silik)(?) bulunmuş olduğundan şimdilik mezbûrenin babası nezdine teslîmine mahkemece bir şey dinilemeyeceğinden netîce-

i mahkemesi (silik)(?) müdde'î-i mezbûre tefhîmi zımnında işbu 'arz-ı hâlin îcâb idenlere emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 4 Rebî'ü'l-Evvelî sene 1320.

Numro: 519

Abdülkerim Mahallesi'nden ve jandarma süvari onbaşlarından Ağca Beğ oğlu Molla Yûsuf vereselerinin ma'âşî hakkındaki 'arz-ı hâllerine der-kenârdir.

Müteveffâ-yı mezbûr Yûsuf Onbaşı'nın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Şemsi binti Seyyid Ahmed ve sülbi kebîr oğlu Ahmed Nuri kızları Şerîfe ve Atiye'ye münhasıra oldığı medyûn muvâcehesinde Abdülkerim Mahallesi sâkinlerinden Serçeli oğlu Halil Ağa ibn Abdülkadir Ağa ve Serçeli oğlu Nuri Ağa ibn Ahmed nâm şâhideyn-i ma'deyleyn şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla bu sûretde müteveffâ-yı mezbûrun müterâkim ma'âşî defter-i bâlâ-yı der-kenârda muharrer beş yüz yiğirmi üç gurûş otuz paradan kendi hissesi olan altmış beş gurûş on sekiz para ile evlâdân-ı sagîrtân-ı mezbûrtan Şerîfe ve Atiye'nin hisseleri olan yüz on dörder gurûş yiğirmi üçer paradan cem'ân iki yüz yiğirmi dokuz gurûş altı paranın zevce-i mezbûre Şemsi'ye ve ibn-i kebîr-i mezbûr Ahmed Nuri'nin hissesi olan iki yüz yiğirmi dokuz gurûş altı paranın da mezbûr Ahmed Nuri'ye i'tâsı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 4 Rebî'ü'l-Evvelî sene 1320.

Numro: 1

Dördüncü ordu-yı hümâyûn müşiriyet-i celîlesinin fi 17 Safer 320 târîhlü tahrîrat-ı aliyesine yazılan der-kenâr.

Müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Ali'nin verâseti babası medîne-i Sivas'da Cami-i Kebîr Mahallesi'nde sâkin Resul oğlu Hacı Ömer bin Abdullah ve vâlidesi yine mahalle-i merkûmede sâkine Ümmühani binti Yûsuf'a münhasıra olduğu mukaddemâ medyûn muvâcehesinde icrâ kılınan muhâkeme-i şer'iyede şâhidîn-i ma'delin şehâdetleriyle ber-nehc-i şer sâbit ve mütehakkik olmasına mebnî ol-bâbda îcâb iden i'lâm-ı şer'îsi naib-i sâbık faziletlü Hüseyin Hasib Efendi zamanında (silik) fi 6 Receb sene 1319 günü târîhiyle i'tâ kılınmış olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmış olmağla binâ'en-'aleyh müteveffâ-yı mezbûrun kânun(?) mücebince müterkim ma'âşî olan bin iki yüz otuz gurûş otuz paranın sekiz yüz yigirmi gurûş yigirmi parası ebb-i mezbûr Hacı Ömer'e ve dört yüz on gurûş on parası da ümm-i mezbûre Ümmühani'ye isâbet itmekle meblağ-ı mezkûrun ol-vechle verese-i mezbûruna usûlü dâ'iresinde i'tâsı husûsunun muhâsebe-i vilâyete emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 11 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

-3-

Numro: 350

Ma'mûretül-Azîz vilâyet-i 'alîyesi merkez niyâbet-i şer'îyyesine

Fi 26 Zi'l-Ka'de sene 1319 (silik) payesinden Âşık Hasan oğlu Hamdi'nin (silik) mestûr olmak îcâb idüb şu hâlde (silik) bulunan kâtib efendilerin miyânelerinde(silik)(?) i'âde edilerek leffen Harput'a 'arz-ı hâl mücebince babaları müteveffâ Haçar'ın tereke-i sâ'iresini beynel-verese tevzi ve taksim itmek üzere kâtib-i mahkeme ta'yîn idildiğinden ifâ-yı vazîfesinde bir taraftan mümanaat ve muhâlefet vuku'una meydân virilmemek kâtib-i mûmâ-ileyh refakatine bir nefer süvarinin terfiki husûsunun jandarma kumandanlığı cânib-i behiyyesine emr ü havâle burılması bâbında fermân.

Fî 2 Cemaziye'l-Ahir sene 1320 ve fî 22 Ağustos sene 1318.

Numro: 111

Jandarma Kumandalığı Cânib-i 'âlîsine

Akdeğirmen Mahallesi âhâlîsinden Kazganlı oğulları Mehmed ve Ahmed Efendiler'in vekîl-i şer'îleri Hafız Efendi-zâde Ahmed ve Mehmed Emin Efendiler müvekkilleri mûmâ-ileyhümanın babaları müteveffâ Halil Ağa'dan mevrûs bir bab mülk menzilden hisse-i irsiyelerini müteveffâ-yı mezbûrun hafidi Halil'den bi'l-vekâle da'vâ itmelerine mebnî mezbûr Halil gönderilen varakalarla li-eclil-muhâkeme mahkeme-i şer'iyeye da'vet edilmiş ise de ibâ ve imtinâ' itmiş olduğundan muhâkeme-i şer'iyeleri icrâ olunmak üzere mezbûr Halil'in mah-ı hal-i 'Arabi'nin dördüncü Cum'a-irtesi günü celbi siyâkında tezkere-i mahsûsa terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fî 2 Cemaziye'l-Ahir sene 1320 ve fî 22 Ağustos sene 1318.

Numro: 112

Kahya Emin Ağa-zâde Mustafâ Ağa'nın istid'âsına yazılan der-kenâr:

Husûs-ı müsted'â hakkında tarafeynin muhâkemeleri der-dest-i icrâ olub lâkin ne vakt netîce-pezîr olacağı kesdirilemeyeceğinden mahkemeden bu bâbda vuku bulan (silik) taaten ameliyat idilerek mahkemeye de ma'lûmat verilmesi zımında i'âde kılındı.

Fî 4 Cemaziye'l-Ahir sene 1320 ve fî 24 Ağustos sene 1318.

Numro: 113

Müteveffâ-yı mezbûr Halid'in verâseti zevcesi Hadîce binti Hamdi Efendi ve sülbi kebîr oğlu Ali Efendi ve sülbi sagîr oğlu Süleymân ve Tevfik'e münhasıra olduğu ber-nehc-i şer'î sâbit olmasına mebnî hükm-i şer'î lâhık olduğu naib-i sâbık faziletlü Hüseyin Hasib Efendi zamanında i'tâ kılınub müsted'iyeye yedinde bulunan fî 22 Muharrem sene 1320 günü târîhiyle müverrih i'lâm-ı şer'îden ve müteveffâ-yı mezbûrun müterâkim ma'âşından evkâfdan celb idilerek merkez-i vilâyet tabur sandığında mevcut olduğu da me'al-i 'arz-ı hâlden anlaşılması olmağla müteveffâ zimmetinde mezbûrun cümle matlûbatından müsted'iyeye-i mezbûre ile kebîr oğlu Ali Efendi hisselerinin kendüsüne ve alacaklarına Süleymân ve Tevfik'e hisselerinin de vâlideleri müsted'iyeye-i mezbûre Hadîce Hâtûn'a i'tâ kılınması mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi husûsuna (silik)(?) tevdî' olunur.

Fî 4 Cemaziye'l-Ahir sene kendülerine 1320 ve fî 24 Ağustos sene 1318.

-4-

(silik)(?) bâ-mazbata iş'ârı bu kere vârid olan 11 ve 15 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320 târîh ve 2'de beyân itmiş olmağla(?) bir şey dinilemeyeceğinden netîce-i mahkemesi(?) iki kıt'a tahrîrat-ı 'aliye-i meşîhat-penâhîde emr ü izbâr buyurulmuş olmağla ber-mantuk-ı irâde sual buyurulması bâbında fermân fî 4 Rebî'ü'l-Evvel (sene 1320)

Mûmâ-ileyhümânın tensîb olunacak medrese veyâhûd mektebde tedrise mübâşeretle îcâb iden (silik) husûsunun meclis-i idâre-i vilâyete emr ü havâle buyurulması bâbında fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

fî 25 Ağustos sene 1318.

Numro: 115

Tarla hasılatı hakkında Sakaroğlu Numan Efendi ve zevcesi Aişe istid'âsına yazılan der-kenâr:

Hasılat-ı mezkûrenin müsted'i-i mezbûran kendi taraflarından zer' olunan tohumdan husûle geldiğini da'vâ itmişler ise de ol-bâbda icrâ kılınan muhâkeme netîcesinde isbât-ı müdde'a idemediklerinden maada tahlîfe de tâlib olmamalarıyla mûcebince mezbûran hasılat hakkında mezbûr Nuri'ye bila-beyyine muarazadan men olunub ancak tarla-yı mezkûrlar haklarındaki tarafeynin tasarruf ve iddi'â-yı mülk da'vâları mehâkim-i nizâmiyeye aid olduğundan ancak bu cihet hakkında tarafeynin muhâkemelerinin icrâsıçün işbu 'arz-ı hâlin mahkeme-i bidâyet-i hukûk dâ'iresine havâlesi lâzım gelir. Ol-bâbda.

Fî 5 Cemaziye'l-Ahir sene 1320 ve fî 25 Ağustos sene 1318.

Numro: 116

Kahya Emin Ağa-zâde Rıfki Efendi'nin istid'âsına yazılan der-kenâr:

Evkâf muhâsebecisinin beyân buyurdukları üzere mezbûruna muttali(?) olunmağla (silik)(?) idenlerinin îcâb idenler emer ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Numro: 117

(?) beyân olunan mukveffiye Bagdasar'ın terekesi bundan akdem cemiyet-i kenise tarafından tahrîr ve sebt-i defter olundığı ve müteveffâ-yı (silik)(?) sağlığında teslîm idilmiş olduğu müsted'iler tarafından beyân ve ifâde olunmuş olduğundan ba'dehu icar kılınmak üzere müteveffiyun-ı mezkûre hakikaten cemiyet-i mezkûre tarafından tahrîr olunmuş ise cereyân iden mu'âmelenin inbâsıyla tahrîr idilen

varakasının mahkemeye irsâli zımında işbu istid'â Ermeni murahhasalığı cânib-i behiyyesine havâle ve tevdî' olunur.

Fî 6 (?) C. sene 1320 ve fî 26 Ağustos sene 1318.

Hancı Ömer'e dört yüz on gurûş on parası da ümm-i mezbûre Ümmühani'ye isâbet itmekle meblağ-ı mezkûrun ol-vechle verese-i nenbureye usûli dâ'iresinde i'tâsı husûsunun muhâsebe-i vilâyete emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 11 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

-5-

Numro: 350

Ma'mûretül-aziz Vilâyet-i 'aliyesi Merkez Niyâbet-i Şer'iyesine

Devletlü efendim hazretleri,

Fî 26 Zi'l-Ka'de sene 1319 târîhlü tahrîrat-ı fâzılânelerine leffen takdîm kılınan bir kıt'a mestûre varakası zikr olunan Sivas'ın Ece Mahallesi âhâlîsinden Hasan oğlu Hamdi'nin mensub olduğu mahalle-i merkûme imâm ve muhtârân ve heyet-i ihtiyariyelerinden sırren tezkiyesi icrâ idilmiş ve mezkûr mestûre mestûr olmak îcâb idüb şu hâlde zarf derununa vaz olunmaksızın doğrudan doğruya tahrîrat-ı fâzılânelerine leff idilmiş ve bu da ma'iyet-i fâzılânelerinde kâtib efendilerin adem-i dikkatlerinden ilerü gelmiş olduğundan şâhid-i merkûm hakkındaki mestûre mazrufen mahkeme-i merkûmeye irsâl ve mazrufen de i'âde idilerek leffen huzûr-ı alilerine tesyâr kılınmağın ol-bâbda irâde efendimindir.

Fî 6 Zi'l-Hicce sene 1319.

Numro: 351

Huzûr-ı âli-i vilâyet-penâhiye

Çukasız oğlu Üskehan Ağa'nın deyni Gurûş 30	Keşiş oğlu Nazarî'tin deyni Gurûş Para 12 20	Darendeli Ömer Efendi'nin deyni Gurûş Para 32 20
Yorgancı Üskehan'ın deyni Gurûş Para 35 20	Bünyamin Efendi'nin deyni Gurûş Para 353 30 Eşyâ esmânından bekâyâ 200 00 Hınta(?) ve arpanın dellâliyesi 072 00 Dorı esblerin dellâliyesi 320 30	
Zabtiye Ali Ağa'nın deyni Gurûş Para 12 20	Receb Efendi'nin deyni Gurûş Para 303 10 Eşyâ esmânından bekâyâ 131 00 Körüklü arabanın dellâliyesi 041 00 Esblerin dellâliyesi 475 10	
Kunduracı Nişân deyni Gurûş Para 43 20	Terzi Karabet deyni Gurûş Para 198 30	Zileli Hafız Efendi'nin borc Gurûş 1317
Odabaşı oğlu Mizihan(?) deyni Gurûş Para 854 20 402 Afşar kesimi esmânı minhâ Saraydaroğlu Mirican'a ----- 452 20		

Yekûn:

Gurûş

3869

402

3467

231 30

3235 30

Sivas vâlisi merhûm El-Hac Hasan Hilmî Paşa'nın müzâyede idilen emvâl ü eşyâ semeninden bâlâda isimleri muharrer kesân zimmetinde ez-gayr-i teslîmat mütebâkî borçları olan ber-vech-i bâlâ üç bin iki yüz otuz beş gurûş otuz parayı dâyinlerin alacaklarına mahsûb olunmak üzere bâlâda isimleri muharrer kesândan zâbita ma'rifetiyle hemân tahsîl ile mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi husûsuna müsâ'ade buyurılması istirham olunur. Fermân.

Fî 4 Mart sene 318.

-6-

Numro: 352

Merhûm-ı müşârün-ileyhin terekesi hakkında terekesi hitâm-pezîr olub dâyinlerin arkası on gün evvel alındığından ve husûs-ı mezkûr yalnız müşârün-ileyhin zevcelerinden Hayriye Hânım'a aid olduğundan mezbûreye şümulü kalmadığından mûmâ-ileyhümâ Hayriye Hânım'dan talep itmesi lâzım gelür. Fermân.

Fî 8 Zi'l-Hicce sene 1319.

Numro: 353

Huzûr-ı ali-i vilâyet-penâhiye

Sivas vâlisi merhûm El-Hac Hasan Hilmî Paşa'nın sene-i haliye Şubat ma'aşından kıstel-yevm hesâbile Sivas Mal Sandığından matlûbatı olan mebâliğin dâyinlerin mütebâkî matlûbatına takas ve mahsûb idilmek üzere mahkeme-i şer'iyeye i'tâsı zımnında îcâb idenlere emr ü havâle buyurılması mütevakkıf-ı re'y-i 'âlî-i vilâyet-penâhîleri kılınmağın ol-bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 8 Zi'l-Hicce sene 1319.

Numro: 354

İşbu istid'âda beyân olunan altı yüz elli iki buçuk gurûş ile diğeri istid'âda elli beş aded lira-i Osmani otuz yedi çend on parayı müsted'i-i mûmâ-ileyh Hafız Ömer Efendi Sivas vâlîsi El-Hac Hasan Hilmî Paşa'nın terekesinden olmak üzere verese-i vekîlleri Hacı Edhem ve Fuad Beğler'den iddi'â itmiş ve beynlerinde münâza'a ve muhâlefet vuku bulmuş ise de iddi'â-yı mezkûrlardan ancak dört bin iki yüz doksan iki gurûş üzerine sulhen tesviye idilmiştir.

(silik)(?)

Numro: 355

Müteveffîye-i mezbûre Mevlüde binti Hasan nâm hâtûnun verâseti sadrîye-i kebîre kızı Amine binti Kasım ile sadrî kebîr oğlu gaib-i anil-beled Mehmed Ali Efendi'ye münhasıra olduğu Paşa Beğ Mahallesi âhâlîlerinden Kebabcı oğlu Halil Ağa ibn Receb bin Abdullah nâm şâhidîn-i mu'addilin şehâdetleriyle mahzar hısm-ı câhidde ber-nehc-i şer'î sâbit olmuş ve müteveffât-ı mezbûrenin sadrî kebîr oğlu mezbûr Mehmed Ali Efendi tarafından müteveffât-ı mezbûreye mah-be-mah i'tâ edilmek üzere her mah kırk yedi gurûş ma'âş sipâriş idilmiş olmağla üç yüz on yedi senesi Teşrin-i Sani ve Kânûn-i Evvel ü Sani ve Şubat ma'âşlarından istihkâkı mal sandığından kable'l-ahz ve'l-istidlal(?) vefâtı vukû'una mebnî mebâliğ-i mezkûrenin sülüsü kızı mezbûreye ve sülüsünü gaib-i mezbûreye i'tâsı iktizâ ider. Fermân

Fî 5 Mart 1318.

Numro: 356

Huzûr-ı ali-i vilâyet-penâhiye

Sivas vâlîsi merhûm El-Hac Hasan Hilmî Paşa'nın düyûnu terekesinden ez-yed olduğu cihetle terekesi düyûnını vefa itmediğinden noksan düyûnat olan sekiz bin altı yüz yetmiş üç gurûş on paranın nısfı olan dört bin üç yüz otuz altı gurûş yigirmi beş paraya verese-i kibardan Hayriye Hânım vekîli Fuad Beğ hissesine ve diğeri nısfı olan dört bin üç yüz otuz altı gurûş yigirmi beş parası dahi verese-i mûmâ-ileyhimden Miyale Hânım vekîli izzetlü Hacı Edhem Beğ hissesine ifrâz ve her iki taraf meblağ-ı mezkûru i'tâ ideceklerini ta'ahhüd iderek mûmâ-ileyh Fuad Beğ hissesine isâbet iden meblağ-ı mezbûru tamâmen mahkeme-i şer'iyeye teslîm iderek dâyinlerin alacaklarına mahsûb idilmiş ve mûmâ-ileyh Hacı Edhem Beğ hissesine âid nısf-i diğeri olan dört bin üç yüz otuz altı gurûş yigirmi beş para halen mahkeme-i şer'iyeye teslîm idilmemiş olduğundan dâyinler kusur maslûbları için mahkeme-i şer'iyede sızlanmakda olduklarını mûmâ-ileyh Edhem Beğ dahi meblağ-ı mezbûru teslîm itmeksizin bu gün yarın müntehî-i azîmet olduğu ihbâr idilmekte bulunduğundan ve bu ise dâyinler hukûkunun ziyâ'ı olduğundan(silik) binâ'en-'aleyh mûmâ-ileyh Hacı Edhem Beğ hareket itmeden hemân meblağ-ı mezbûrun ahtıyla(?) mahkeme-i şer'iyeye irsâli husûsu emr-i 'âlî-i vilâyet-penahleri olmağın ol-bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 8(?) Zi'l-Hicce sene 319.

-7-

Numro: 357

Kangal kazâsı niyâbet-i şer'îyesi vekâletine

Mekremetlü efendim,

Kazâ-i mezkûr kurrâsından Şahin ve Eşike karyeleri imâm ve muhtâr ve ihtiyar meclis-i azâların hitâben mazrûfen gönderilen iki kıt'a mestûre leffen gönderilmekle ifâ-yı mu'âmele olunduktan sonra yine i'âde idilmesi husûsuna himmet eylemeleri siyâkında şukka-i muhyî terkîm kılındı efendim.

Fî 14 Zi'l-Hicce sene 1319.

Numro: 358

Bünyan Hamid Kazâsı Niyâbet-i Şer'îyesine

Mekremetlü efendim,

Kayseriye'de mukim Minnet-zâde Remzi Efendi'ye teblîğ olunmak üzere Kayseri Sancağı'na gönderilen dört kıt'a varaka-i da'vetiye badet-teblîğ Kayseri'den Karahisar-ı Şarki sancağına tâbî Hamidiye kazâsına sehven gönderildiği fî 4 Zi'l-Ka'de sene 1319 târîhlü Kayseri sancağı niyâbet-i şer'îyesinin tahrîratıyla Karahisar-ı Şarki Sancağı niyâbet-i şer'îyesinin zeylinden anlaşılmış ve mezkûr Hamidiye Kazâsı'na sehven gönderilmiş olduğu cihetle buraya gönderilmiş olduğundan binâ'en-âleyh vürûd iden dört kıt'a varaka-i da'vetiye leffen gönderildiği beyânıyla şukka-i acizi terkîm kılındı efendim.

Fî 11 Mart sene 318.

Numro: 359

Makâm-ı Ali-i Vilâyet-penâhiye

İzzetlü Emir Beğ deyni Gurûş 240	Zileli Hafız Ömer Efendi deyni Gurûş 1317	Yekun: 1557
--	--	----------------

Sivas vâfisi merhûm El-Hac Hasan Hilmî Paşa'nın müzâyede idilen emvâl ü eşyâ semeninden mûmâ-ileyh Emir Beğ ve Hafız Ömer Efendi zimmetinde cem'ân yekun beş yüz gurûş kalmış olduğundan ve dâyinlar mahkeme-i şer'iyede sızlanmakda bulduklarından dâyinlerin alacaklarına mahsûb olunmak üzere mûmâ-ileyhümadan meblağ-ı mezkûrun hemân ahz ü tahsîliyle mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi husûsuna müsâ'ade buyurılması istirham olunur fermân.

Fî 11 Mart sene 318.

Numro: 360

Niksar Kazâsı Niyâbet-i Şer'iyesine

Mekremetlü efendim,

Niksar kasabasının Benekler Mahallesi'nde mukime Sivaslı Hacı Ağ zevce-i metrûkesi Hacı Fâtıma Hâtûn'a tebliğ olunmak üzere ikinci defa olarak yazılan varaka-i da'vetiye leffen irsâl kılınmış olmağla usûli vechile tebliğile bir nüshasın musaddakan i'âdesi husûsuna himmet buyurmaları siyâkında şukka-i acizi terkîm kılındı efendim.

Fî 16 Zi'l-Hicce sene 1319.

Numro: 361

Darende Kazâsı Niyâbet-i Şer'îyesine

Mekremetlü efendim,

Darende kazâsı telgraf muvassılı Sivaslı Ömer Nuri Ağa'ya tebliğ olunmak üzere üçüncü defa olarak varaka-i da'vetiye leffen irsâl kılınmış olmağla usûli vechile tebliğile bir nüshasın musaddakan i'âdesi husûsuna himmet buyurmaları siyâkında şukka-i acizi terkîm kılındı efendim.

Fî 16 Zi'l-Hicce sene 1319.

-8-

Numro: 362

Müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Nuri'nin verâseti pederi Mustafâ Efendi ve vâlidese Mevlüde binti Halil ve zevce-i menkûha-i metrûkesi Medîne binti Mustafâ ve sülbi sagîr oğlu Rifât ve sülbiye-i sagîre kızları Emine ve Hadîce'ye münhasıra iken ba'dehu kable'l-kismet ibn-i sagîr-i mezbûr Rifât dahi vefât idüb verâseti vâlidese mezbûre Medîne ile li-eb cediti mezbûr Mustafâ Efendi'den her birine münhasıra oldığı sahh fî 3 Saferül-Hayr sene 1318 târihiyle mahkeme-i şer'îyyeden evvelce i'tâ idilmiş olan i'lâm mücebince mahzar-ı hasm-ı câhidde bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla binâ'en-'aleyh müteveffâ-yı mezbûrun harc-ı rahı olan yedi yüz üç gurûşun yüz elli bir gurûş on dört parası mezbûre Medîne Hâtûn'a ve yüz on yedi gurûş altı parası mezbûre Mevlüde Hâtûn'a ve iki yüz kırk dört gurûş dört parası mezbûr Mustafâ Efendi'ye ve doksan gurûş sekiz para da cem'ân yüz doksan gurûş on altı para sagîrtân-ı mezbûrtan Emine ve Hadîce'den her birine isâbeti ledeş-şer'îl-enver zahir ve nümayan olub kendi hissesiyle beraber sagîrtân-ı mezbûrtanın

hisselerini vasîleri Mustafâ Efendi'ye ve mezbûrtan Mevlüde ve Medîne Hâtûnlar'ın hisse-i musîbelerini dahi kendülerine i'tâsı terkîm kılındı.

Numro: 363

Müteveffâ-yı mezbûrun verâseti li-ebeveyn er-karındaşları Hüseyin ve Ömer ve li-ebeveyn kız karındaşları Fâtıma ve Aişe ve vâlideleri Şerîfe binti Abdullah'a münhasıra olduğu fi 8 Muharrem sene 1318 târîhiyle mahkeme-i şer'îyyeden evvelce i'tâ idilmiş olan i'lâm mûcebince mahzar-ı hasm-ı câhidde bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î sâbit olacağı bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmağla binâ'en-'aleyh müteveffâ-yı mezbûrun muhallelatı esmânı olan dokuz gurûşu beş gurûş on iki paradan cem'ân on gurûş yigirmi dört parası mezbûran Hüseyin ve Ömer'e ve ikişer gurûş altışar paradan cem'ân beş gurûş on iki parası mezbûrtan Fâtıma ve Aişe'ye ve üç gurûş dört parası vâlidesi mezbûre Şerîfe Hâtûn'dan her birine isâbet idüb ol-vechle verese-i mezbûrunun hisselerinin kendülere i'tâsı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 13 Mart sene 1318.

Numro: 364

Metn-i 'arz-ı hâlde muharrer hane hakkında icrâ kılınan muhâkeme-i şer'iyeyi hâvî müteveffâ Şeyh Abdullah Efendi gelini Rabi'a Hâtûn lehine i'tâ kılınmış olan i'lâm-ı şer'î müsted'iyeye-i mezbûrenin zevci mahkûmun-aleyh Terzi Edhem Ağa tarafından idilmiş olan temyîz üzerine cânib-i celil-i fetva-haneden tasdîkanmebnî infaz-ı halli zımnında i'lâm-ı mezbûre Rabi'a Hâtûn tarafından dâ'ire-i icrâya virilmiş olmağla bu bâbda olunan mu'âmelenin mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 13 Mart sene 1318.

Numro: 365

Ba'dehu îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere evvel-emrde hatib-i müteveffâ mezbûr Ali Efendi ile cihet-i mezkûrenin uhdesine tevcîhi istid'â ve istirham olunan Ömer Efendi'nin nüfus kaydlarının ihrâcının nüfus nezâretine ve yalnız mûmâ-ileyh Ömer Efendi'nin cihet-i mezkûreye bir gûnâ mani'i olup olmadığı hakkında dahi îcâb iden şehâdet-nâmesinin i'tâsı husûsunda redîfığına emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 20 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 17 Mart sene 1318.

Numro: 366

Ba'dehu îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere dükkan-ı mezkûrun bey'i sigar-ı mezbûran haklarında enfa' ve evla mıdır ve başka guna mani'i var mıdır beyânı zımnında işbu 'arz-ı hâl ermeni murahhasalığı cânib-i behiyyesine havâle ve tevdî' olunur.

Fî 21 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 18 Mart sene 1318.

-9-

Numro: 367

Ba'dehu iktizâ-yı şer'îsi ifâ kılınmak üzere müteveffâ-yı mezbûrun müterâkim ma'âşî mikdârının beyânı zımnında işbu 'arz-ı hâlin jandarma kumandanlığına emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 21 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 18 Mart sene 1318.

Numro: 368

Kazâ nüvvâb-ı şer'iyesinin ta'yîn ve icrâsı he rhâlde makâm-ı ali-i cenâb-ı meşiaht-penâhiye aid vezâifden bulunmasına mebnî keyfiyet kazâ-i mezbûrun hin-i teşkilinde makâm-ı devletlerinden makâm-ı müşârün-ileyhâya arz olunmuş olduğundan bu bâbda alınacak cevâba intizar edilmesinin kazâ-i mezkûr kâ'im-makâmlık vekâletine cevâben emr ü izbâr buyurılması iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 21 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 18 Mart sene 1318.

Numro: 369

Taraf-ı şerden kâtib Nurî Efendi me'mûr ta'yîn olundığından faziletlü müftî hâzır olduğu hâlde mu'âmele-i ferağın icrâsı zımnında i'âde kılındı.

Fî 21 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 18 Mart sene 1318.

Numro: 370

Cihet-i mezkûrenin müsted'i-i mûmâ-ileyh uhdesine tevcîhi istirhamına dâ'ir îcâb iden i'lâm-ı şer'îsi i'tâ kılınmış olmağla lâzım gelen mazbatasının tanzîmi zımnında keyfiyetin meclis-i idâre-i vilâyete emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 22 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 19 Mart sene 1318.

Numro: 371

Müteveffâ-yı müşârün-ileyhin düyûnu terekesinden ezyed olmağla tereke-i mevcudesinin âshâb-ı matlûbe guramaten tevzii iktizâ eylediği hâlde verese-i müşârün-ileyhâdan cümlesi âshâb-ı hukûkun bir vechle sızlanmasına mahal

kalmamak üzere ber-nehc-i şer'î sâbit olan düyûnun tamâmen tediyesini talep ve arzu itmeleriyle binâ'en-'aleyh metn-i 'arz-ı hâlde beyân ve iddi'â olunan laned ve araba dahi gerek müsted'i-i vekîl-i mûmâ-ileyh ve gerek müvekkilesi zevce-i mûmâ-ileyhâ Hayriye Hânım ve gerek ol-vakt burada mevcut bulunan hânım-ı mûmâ-ileyhânın birâderi Fuad Beğle verese-i sâ'ire-i müşârün-ileyhânın kaffe-i rıza ve muvafakatleriyle tereke-i sâ'iresi miyânında bi'l-müzâyede ma'rifet-i şerle on bin gurûşa Bünyamin Efendi'ye bey olunarak esmânı olan meblağ-ı mezkûr müteveffâ-yı müşârün-ileyhin tereke-i sâ'iresi esmânına bi'l-idhal âshâb-ı matlûbe i'tâ kılınmış iken şimdi vekîl-i müsted'i-i mûmâ-ileyhin mezkûr arabanın müvekkilesi hânım-ı mûmâ-ileyhânın malı olduğu yolundaki şu iddi'âsı sırf vâhî bulunmuş olduğundan ol-vechle kendüsüne cevâb i'tâsı iktizâ ider ise de ol-bâbda fermân.

Fî 22 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 19 Mart sene 1318.

Numro: 372

Müteveffâ-yı müşârün-ileyhin zevcesi Hayriye Hânım'ın vekîli Halid Cevdet Beğ imzâsıyla takdîm olunub havâle buyurılan istid'âya yazılan der-kenârda arz olunduğı vechile müteveffâ-yı müşârün-ileyhin düyûnı terekesinden ezyed olmağla tereke-i mevcudesinin âshâb-ı matlûbe guramaten tezzii iktizâ eylediğı hâlde verese-i müşârün-ileyhâdan cümlesi âshâb-ı hukûkun bir vechile sızlanmasına mahal kalmamak üzere ber-nehc-i şer'î sâbit olan düyûnun tamâmen tediyesini talep ve arzu itmeleriyle binâ'en-'aleyh metn-i 'arz-ı hâlde beyân ve iddi'â olunan bir çift esb ile kaytonun dahi gerek müsted'i-i vekîl-i mûmâ-ileyh ve gerek müvekkileleri ve gerek verese-i sâ'irenin kaffe-i rıza ve muvafakatleriyle tereke-i sâ'iresi miyânında bi'l-müzâyede ma'rifet-i şerle bey olunarak esmânı müteveffâ-yı müşârün-ileyhin tereke-i sâ'iresi esmânına bi'l-idhal âshâb-ı matlûba i'tâ kılınmış iken şimdi vekîl-i mûmâ-ileyhin mezkûr esblerle kaytonun müvekkilelerinin malı olduğu yolundaki şu iddi'âsı vâhî bulunmuş

-10-

oldüğünden ol-vechle kendüsüne cevâb i'tâsı iktizâ ider ise de ol-bâbda fermân.

Fî 22 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 19 Mart sene 1318.

Numro: 373

Van Vilâyet-i Merkez Niyâbet-i Şer'iyesi Cânib-i 'âlsine

Faziletlü efendim hazretleri,

Fî 19 Receb sene 1319 târîh ve yüz doksan numrolu tahrîrat-ı acizi leffen gönderilmiş olan üç kıt'a da'vetiye varakalarının nüsha-i saniyeleriitmediğinden ve müdde'î de sızlanmakda bulunduğundan bi't-tebliğ nüsha-i mümzalarının bir an evvel i'âdesinetesri idilmesi bâbında emr ü irâde efendim hazretlerindir.

Fî 22 Zi'l-Hicce sene 1319.

Numro: 374

Müteveffâ-yı mezbûr Osman Efendi'nin verâseti zevcesi Arife binti Mehmed ile vâlidesi Emine binti Hacı Ömer Ağa ve li-ebeveyn er ve kız karındaşları Abdülkadir Ağa ve Aişe ve Alime Hâtûn'a münhasıra olduğu şâhidîn-i mu'addilîn şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olarak ol-bâbda îcâb iden i'lâm-ı şer'îsi i'tâ kılınmış olmağla bu sûretde ma'âş-ı mezkûr üç kırk dokuz gurûş otuz paranın seksen yedi gurûş on yedi para bir akçesinin zevce-i mezbûre Arife'ye ve elli sekiz gurûş on bir para ve iki akçesinin ümm-i mezbûre Emine'ye ve yüz iki gurûşu uhhül-lehümâ mezbûr Abdülkadir Ağa'ya ve elli birer gurûşdan cem'ân yüz iki gurûşunun da uht-i lehümâ mezbûrtan Aişe ve Alime'ye i'tâsı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 27 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 20 Mart sene 1318.

Numro: 375

.....verâsetini mübeyyin îcâb iden i'lâm-ı şer'îsi bi't-tanzîm i'tâ kılınmıştır. Ol-bâbda.

Fî 20 Zi'l-Hicce sene 1319.

Numro: 376

Şah Hüseyin Mahallesi'nden Etmekçi Seyyid Hasan bin Ebubekr nâmında bir zatın mahalle-i merkûmede vâki' etrâf-ı erbaası defter kethüdasının harem dâ'iresi ve İsmâ'îl Ağa ve Dülger Receb ve tarîk-i has ile mahdud müştemilat-ı ma'lûmeyi hâvî bir bab mülk menziline vakf ü habs itmiş olduğu bi'l-mürâca'a hakim-i esbak Müftî-zâde Es-seyyid Ahmed Efendi'nin zamanında tutulub mahfûz bulunan bin iki yüz kırk sekiz târîhli sicilde mukayyed vakfiye kaydından ve işbu arsanın da işbu vakf menzil arsası olduğu icrâ idilen tahkikatdan anlaşılmış ve vakfiye-i mezkûrenin bir sûreti de Gökçe Bostan Mahallesi'nden Eskici Ahmed oğlu Ahmed imzâsıyla virilen 'arz-ı hâl üzerine bu kere ihrâc idilerek yedine i'tâ kılınmıştır.

Fî 23 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 20 Mart sene 1318.

Numro: 377

Mahkeme-i şer'iyeden kâtib Osman Efendi me'mûr ta'yîn kılınmış olduğundan ifâ-yı muktezâsı zımında işbu istid'ânın tekrâr evkâf muhâsebesine(?) emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 24 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 21 Mart sene 1318.

Numro: 378

Emir Beğ zimmeti olan meblağ-ı mezkûru tediye itmiş ve mûmâ-ileyh Hafız Ömer Efendi'nin dahi bi't-takdîm bu kere havâle buyurulan arz-ı hâline yazılan der-kenârda arz olunduğı vechile serd eylediğı itirazatı vâhî ve gayr-i vârid bulunmuş olduğundan âshâb-ı matlûbe virilmek üzere meblağ-ı mezkûrun mûmâ-ileyh Hafız Ömer Efendi'den bi't-tahsîl mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesinin tekrâr jandarma kumandanlığıyla polis komiserliğine emr ü irâde buyurılması bâbında fermân.

Fî 23 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 20 Mart sene 1318.

-11-

Numro: 379

Sarı Şeyh Mahallesi'nden Alaaddin Paşa-zâde İbrâhîm Beğ işbu merbûti 'arz-ı hâllerle evkâf komisyonunun der-kenârında muharrer vakf değirmenin tevliyeti vakıf-ı merhûm Alaaddin Paşa'nın ahfadından olmasına mebnî ber-muceb-i şart-ı vakıf kendüsüne meşrûta olduğunı vakf-ı mezkûre evkâf-ı hümâyûn hazîne-i celîlesi nâmına olarak hasbel-me'mûriye vazîül-yed olan Sivas evkâf muhâsebecisi refetlü İsmâ'îl Hakkı Efendi'nin vekîli İlyas Efendi'den da'vâ itmiş ise de ol-bâbda icrâ kılınan muhâkeme-i şer'iyeye netîcesinde vakıf-ı müşârün-ileyh vakf-ı mezkûrun tevliyetini hayâtında oldıkça kendüsüne ve badel-vefât evlâd-ı zukurundan eslah ve erşedinin yedine evlâd-ı zukuru münkariz olub da li-eb er-karındaşlarının evlâd-ı zukurlarından eslah ve erşedinin yedine ve anların inkırazında evlâd-ı inasına ve evlâd-ı inasının inkırazında da Medîne-i Münevvere'ye şart eylediğı müberriz sûret-i vakfiyede musarraah olmasına ve müdde'î-i mûmâ-ileyh İbrâhîm Beğ'in de vakıf-ı müşârün-ileyhin ahfadından bulunmasına mebnî müftû-i belde tarafından virilen fetva-yı şerîfe mûcebince mûmâ-ileyh İbrâhîm Beğ'in tevliyet-i mezkûreyi da'vâya salahiyeti olmadığından muarazadan menine hükm olunarak ol bâbda îcâb iden i'lâm-ı şer'isi fî 14 Rebî'ü'l-Âhir 1318 târîhiyle i'tâ kılındığı ve mûmâ-ileyh İbrâhîm Beğ de hükm-i mezkûre adem-i kanaatle temyîz-i da'vâ itmiş olduğunı bi'l-mürâca'a

kayden anlaşılıb müsted'i Samih Beğle bu bâbda muhâkeme-i şer'iyeye icrâ ve sebk itdiğine dâ'ir kayda tesâdüf olunamamış ve mûmâ-ileyh Samih Beğ de nöbet-i tevliyet-i mezkûrenin kendüsüne aidiyetini işbu istid'âsında iddi'â itmekde ise de henüz mahkemeye mürâca'at itmemiş olduğından mahkeme-i şer'iyeye mürâca'atla bu bâbda bir güna iddi'âda bulunacak olduğu hâlde lâzım gelenlerle muhâkeme-i şer'iyelerinin icrâsı tabii olub mahkeme-i şer'iyeye cereyân iden mu'âmele bundan ibaret bulunmuşdur. Ol-bâbda fermân.

Fî 23 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 20 Mart sene 1318.

Numro: 380

Müsted'i-i mezbûr müteveffâ-yı müşârün-ileyhde beş bin yedi yüz dört gurûş alacağı olmadığını iddi'â itmiş ise de verese vekîlleri izzetlü Hacı Edhem ve Fuad Beğlerle icrâ kılınan muhâkeme-i şer'iyeye netîcesinde müsted'i-i mezbûrun iddi'â-yı mezkûresinden dört bin iki yüz doksan iki gurûş üzerine sulh olduğu gibi müteveffâ-yı müşârün-ileyh zimmetinde de meblağ-ı mezkûr dört bin iki yüz doksan iki gurûş alacak hakkı olduğu evrâk müdiri Halid Beğle jandarma yüzbaşısı fütüvvetlü Abdülmelik Efendi şehâdetleriyle bâ-muvâcehe ber-nehc-i şer'î sâbit ve tahlîf olunarak hükm-i şer'î lâhık olub lâzım gelen i'lâm-ı şer'îsi de fî 5 Zi'l-Hicce sene 1319 târîhiyle müsted'i-i mezbûre i'tâ kılınmış ve ol-vechle müsted'i-i mezbûrun fazla alacak da'vâsı müdde'ası vahi bulunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh esna-yı müzâyede de tereke-i müşârün-ileyhden iştirâ itmiş olduğu beş bin altı yüz doksan gurûşluk eşyâ semeninden ber-muceb-i hükm-i şer'î alacağı olan dört bin iki yüz doksan iki gurûşun bi't-tenzil mütebâkî zimmeti olan beş bin üç yüz on yedi gurûşun sâ'ir âshâb-ı matlûbe verilmek üzere tahsîli iktizâ itmekle meblağ-ı mezkûrun müsted'i-i mezbûrden bi't-tahsîl mahkeme-i şer'iyeye irsâli husûsunun îcâb idenlere emr ü havâle buyurılması da bundan evvel makâm-ı devletlerine takdîm kılınan fî 11 Mart sene 1318 târîh ve üç yüz elli dokuz numrolu müzekkerede arz olunmuş olduğundan ber-arz-ı sâbık meblağ-ı mezkûrun müsted'i-i mezbûrden bi't-tahsîl mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesinin jandarma kumandanlığına emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 23 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 20 Mart sene 1318.

Numro: 381

Arazi-i emiriye da'vâlarının fasl ü rü'yeti mehâkim-i nizâmiyeye aid olmakla kuyud-ı defter-i hâkânînin tedkîkiyle ol-bâbdaki emre tevfiân muktezâsının ifâsı zımında işbu istid'ânın mahkeme-i bidâyet hukûk dâ'iresine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 16 Zi'l-Hicce sene 1319.

Numro: 382

Müteveffâ-yı mezbûr Yakub Çavuş'un verâseti vâlidesi Zeyneb binti İdris ile zevce-i menkûha-i metrûkesi Fâtıma binti İsmâ'îl vasîleri sagîr oğulları İdris ve İsmâ'îl ve sagîre kızı Hadîce'ye münhasıra oldığı mukaddame mahzar-ı hasm-ı cahidde Akdeğirmen ve Hacı Mahmud Mahalleleri âhâlîlerinden Derviş

-12-

oğlu İbrâhîm Efendi ve Çeltekli oğlu Abdullah Ağa şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmağla binâ'en-'aleyh müteveffâ-yı mezbûr Yakub Onbaşı'nın müterâkim ma'âşî olduğu bâlâdaki der-kenârda gösterilen iki yüz on üç buçuk gurûşdan hissesi-i irsiyyesi isâbet iden yigirmi altı gurûş yigirmi yedi parasının zevce-i mezbûre Fâtıma Hâtûn'a ve otuz beş gurûş yigirmi üç parasının da ümm-i mezbûre Zeyneb Hâtûn'a i'tâsı ve sagîrân-ı mezbûran İdris ve İsmâ'îl'in hisselerine isâbet iden altmışar gurûş yigirmişer paradan cem'ân yüz yigirmi gurûş ile sagîre-i mezbûre Hadîce'nin hissesi olan otuz gurûş on paradan her birinin de ceddeleri ve ba-hüccet-i şer'îye vasîleri mahalle-i merkûmede sâkine

Hamuş oğlu kızı Hasna binti Abdülkadir nâm hâtûna i'tâsı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 26 Zi'l-Hicce sene 1319.

Numro: 383

Hafik Kazâsı Niyâbet-i Şer'iyesine

Mekremetlü efendim,

Kazâ-i mezkûr nufus me'mûru Şeyh Ömer Efendi kerîmesi Şerîfe Hâtûn'a teblîğ olunmak üzere fî selh-i Zi'l-Ka'de sene 1319 târîh ve üç yüz kırk iki numrolu tahrîrat leffen gönderilen varaka-i da'vetiyenin nüsha-i saniyesi henüz i'âde idilmediğinden bi't-teblîğ sürat-i i'âdesine himmet eylemeleri hakkındaterkîm kılındı.

Fî 26 Zi'l-Hicce sene 1319.

Numro: 384

Cihet-i mezkûre mutasarrıfı müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Ali Efendi'nin mahlulünden ve terk itmiş olduğı sülbi kebîr oğlu Nuri'nin adem-i ehliyetinden naşı bi'l-imtihan iktidarı tahakkuk iden müsted'i Ömer Efendi uhdesine tevcîh buyurılmak üzere lâzım gelen i'lâm-ı şer'îsi i'tâ kılınmış olmağla îcâb iden mazbatasının tanzîmi zımında ma'-teferruat işbu istid'ânın meclis-i idâre-i vilâyete emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 27 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 24 Mart sene 1318.

Numro: 385

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Hasan Efendi ile karındaşı müteveffâ Ahmed Efendi'den her birinin terekeleri mûcib-i tahrîr bulunmasına ve gönderilen haber üzerine de veresinin tahrîr-i tereke itdirmesinden ibâ itmelerine mebnî müteveffîyan-ı mûmâ-ileyhümadan Ahmed Efendi'nin sülbi kebîr oğlu Mehmed Efendi'nin celbiyle tahrîr-i terekeye mecbur idilmesi fî 28 Kânûn-i Sani sene 1317 târîh ve üç yüz yigirmi bir numrolu tezkere ile jandarma tabur ağalığına yazılmış ve işbu istid'â üzerine de yine mezbûr Mehmed Efendi muhızır ma'rifetiyle mahkemeye da'vet olunmuş ise de gelmekden ve terekeyi tahrîr itdirmekden imtinâ' itmiş olduğundan mezbûr Mehmed Efendi ile îcâb idenlerin celbleriyle ol-bâbdaki talimat-ı seniyye âhkâmına tevfiikân tahrîr-i terekeye mecbur idilmeleri husûsunun tekrâr tabur ağalığına emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 27 Zi'l-Hicce sene 1319 ve fî 24 Mart sene 1318.

Numro: 386

Evlâdlarının şeran babaları müsted'i-i mezbûre teslîmi lâzîmeden olmağla halaları Aişe yedinden alınarak müsted'i-i mezbûreye teslîmleri husûsunun polis komiserliğine emr ü havâle buyurulması iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 29 Zi'l-Hicce sene 1319.

-13-

Numro: 387

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Şeyh Efendi hayâtında mezkûr gazinoyu eşrafdan Nasuhi-zâde Burhaneddin Efendi'ye ve mûmâ-ileyh Burhaneddin Efendi'nin de ahiren müsted'i hânım-ı mûmâ-ileyhâya bey itmiş olduğu istihbâr kılınmış idi. Bundan birkaç gün evvel de olunan taleb ve iltimâs üzerine cânib-i şerden gönderilen me'mûr ile faziletli mütfi ve mûmâ-ileyh Burhaneddin Efendiler ve eşrafdan Emir

Beğ ve sâ'irleri huzûrlarında da mezkûr gazino hariç bırakılarak hânım-ı mûmâ-ileyhâ zevci müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin sâ'ir bi'l-cümle terekesinden hisse-i irsiyyesinden elli aded yüzlük Osmanlı âltûniyle elli lira kıymetlü bir aded elmas yüzük üzerine Şeyh Mehmed Efendi ile ala-tarîküt-teharüc bir-rıza sülh ü ibrâ ve ahadi-huma aherin sulh-i ibrâsını badel-kabul bedel-i sulh-i mezkûrları da ahz ü kabz itmiş ve şimdiye kadar da mezkûr gazinoya müdahale idildiğine dâ'ir mahkemeye bir güne mürâca'at vuku bulmadığı gibi işbu istid'â üzerine de mûmâ-ileyh Şeyh Mehmed Efendi celb edilerek istifsar-ı keyfiyet olundukda gerek kendi ve gerek verese-i sâ'ire taraflarından mezkûr gazinoya asla müdahale idilmediğini ifâde ve beyân itmişdir. Ol-bâbda fermna.

Fî 4 Muharrem sene 1320.

Numro: 388

Müsted'iyelerin istid'âsında ve gerek polis idâresince zabt edilmiş olan merbût ifâdesinde kayın-birâderi Halil'in sadrîye-i sagîre kızını hafidine cebren nikah itmiş olduğu gibi hanesi kapusunu da şikest ile derununda bulunan eşyâsını ahz ü gasb eylediğini iddi'â itmiş ve merkûmun şu fiili vâki' ise mûcib-i mücazat âhvâlden bulunmuş olmağla ba'dehu nikah meselesi hakkında îcâb-ı şer'îsi icrâ idilmek üzere evvel-emirde gasb hakkındaki mu'âmele-i kânûniyenin icrâsı zımnında işbu 'arz-ı hâl ile merbûtunun müdde'î-i 'umûmi mu'âvinliği me'mûriyet-i behiyyesine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 4 Muharrem sene 1320.

Numro: 389

Ba'dehu îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere müezzin-i müteveffâ-yı mezbûrun hanesi kaydının ihrâcı zımnında işbu 'arz-ı hâlin evvel-emirde nüfus nezâretine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 4 Muharrem sene 1320.

Numro: 390

Tarafeyn celb ile isticvâb olundukda mezbûre Çotan zevci Molla Mustafâ kendüsünü darb ve bir tâkım işkence itmekde olduğundan bahsle badema merkûmun nezdine gidemeyeceğini musırnan ifâde itmiş olduğundan badema mezbûreyi darb ve işkence itmemek üzere mezbûre Molla Mustafâ kefalet-i kaviyeye rabt idildikten sonra mezbûre Çotan'ın razıye olduğu hâlde müsted'i-i mezbûr zevci mezbûr Molla Mustafâ'ya teslim idilmesi husûsunun polis komiserliğine emr ü havâle buyurılması iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 5 Muharrem sene 1320 ve fî 21 Mart sene 318.

Numro: 391

Sivas'da uryan Müslim Mahallesi'nde vâki' iki taraftan Hasan Paşa hamamı havlısı ve bir taraftan Barutçıyan Vartan hanesi ve bir taraftan tarîk-i amm ile mahdud birbirine muttasıl altı bab marankoz dükkanlarının nisf hisse-i şayiaları Hasan Paşa Vakfı mütevellîsi müteveffâ Hasan Efendi'nin yedinde mülki olduğundan bahsle bunlardan hisse-i şayiasının tarafına teslimi müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin veresesinden zevcesi Firuze Hâtûn'un vekîli Narsis Efendi tarafından iddi'â olunub ve müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin oğlu Kamil Efendi'nin vekîli Dimityos Efendi dahi mezkûr dükkanlar mütevellî müteveffâ-yı mezbûrun mülkü olmayub vakıf-ı müşârün-ileyhin vakfi merbûtatından bulunduğı ve bu da kuyud-ı evkâfla tezahür ideceğı mürafa'aten der-miyân idilmekde bulunmuş olduğundan mezkûr dükkanların vakfiyetine dâ'ir evkâf idâresince bu güna kayd ü ma'lûmat olub olmadığının zeylen ve muvazzahan inbâsına himmet buyurmaları siyâkında terkîm-i tezkere-i acizi kılındı efendim.

Fî 6 Muharrem sene 1320.

Numro: 392

Ba'dehu îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere evvel-emrde müteveffâ-yı mezbûrun müterâkim ma'âşî mikdârının bâ-der-kenâr beyânı zımnında işbu istid'ânın muhâsebe-i vilâyete havâle buyurılması bâbında.

Numro: 393

Ba'dehu îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere müsted'îye-i mezbûrenin zimmet-i mirisi ve şahsisi olup olmadığı ve mani-i takrir ve sâ'ir güna bir âhvâli bulunub bulunmadığı beyân olunmak üzere işbu 'arz-ı hâl muhâsebe-i vilâyet ve bank idâresiyle icrâ mmeurluğu ve meclis-i cismaniye havâle ve tevdî' olunur.

Fî 7 Muharrem sene 1320.

Numro: 394

Temyîzi istid'â olunan i'lâmın mehaz-ı sebki olan zabt-ı da'vâ sûreti ihrâc ve tasdîk olunarak merbûten takdîm kılınmış olmağla müsted'î yedinde bulunan sûret-i i'lâm ve layiha ile ma'ân li-eclit-tedkîk makâm-ı sâmi-i cenâb-ı meşîhat-penâhiye takdîmi iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 7 Muharrem sene 1320.

Numro: 395

Müteveffâ-yı mezbûr Feyzullah'ın verâseti pederi Şeyh Mustafâ ve li-ümm ceddesi Kerîme binti Abdullah anm hâtûna mübhasıra olduğu mukaddemâ medyûn muvâcehesinde ber-nehc-i şer'î sâbit olarak ol-bâbda îcâb iden isbât-ı verâset i'lâm-ı

şer'îsinin fî 25 Zi'l-Hicce sene 1318 günü târîhiyle i'tâ kılınmış olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılması olmağla bu sûretde müteveffâ-yı mezbûrun muhallefatı esmânı olan iki yüz otuz bir gurûş yigirmi paradan otuz sekiz gurûş yigirmi üç para bir akçesinin cedde-i mezbûre Kerîme Hâtûn'a ve bâkîsi olan yüz doksan iki gurûş otuz altı para iki akçesinin de ebb-i mezbûr Şeyh Mustafâ'ya ma'âş kuponuyla ma'ân bâ-sened makbûz i'tâsı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 7 Muharrem sene 1320.

Numro: 396

Kangal Kazâsı Kamim-makâmlığı Cânib-i Behiyyesine

Ref'etlü efendim,

Deliktaş nâhiyesi kurrasında Karahisar-ı Cedîd karyesi sâkinelerinden Uzun oğlu kızı Raziye Hâtûn ile karye-i merkûme sâkinlerinden Kel Hüseyin oğlu Kadir miyânelerinde menkun(?) talak da'vâsına fasl verilmek üzere merkûm Kadir'in Sivas mahkeme-i şer'îyesine i'zâmı husûsuna himmet eylemeleri siyâkında şukka-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 7 Muharrem sene 1320.

Numro: 397

Müsted'i-i mezbûr Yakub miyânelerinde menkun(?) hane da'vâsı hakkında mezbûre Raziye'nin istihsâl eylediği hükm-i gıyabiyi hâvî i'lâma itiraz itmekle ol-bâbda virmiş olduğu itiraz istid'âsı üzerine vicâhen muhâkeme-i şer'îyeleri olunmak mezbûre Raziye'ye gönderilen birinci ve ikinci da'vetiye varakalarıyla mahkemeye da'vet idilmiş ise de gelmemesi cihetiyle henüz muhâkeme-i vicâhiyeleri icrâ idilememiş olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmışdır. Ol-bâbda fermân.

Fî 8 Muharrem sene 1320.

Numro: 398

Vuku bulan mürâca'at üzerine husûs-ı mezkûr hakkında cânib-i şerden mütevellî kâ'im-makâmı ta'yîn olunan evkâf-ı hümâyûn hazîne-i celîlesi da'vâ vekîli İlyas Efendi ile olunan da'vete adem-i icâbetle mahkemeye gelmemiş olan belediye reis-i esbakı mûmâ-ileyh Mehmed Efendi'nin hukûkunu muhafazaya vekîl-i musahhar ta'yîn idilen da'vâ vekîllerinden Polad oğlu Mıkırdıç Efendi'nin bundan bir sene evvel muhâkeme-i şer'iyelerine ibtidâr ve buna dâ'ir tarafeynin ifâde ve iddi'aları zabt edilmiş ise de ahiren her nasılsa vekîl-i mûmâ-ileyh İlyas Efendi'nin ta'kîb-i da'vâ itmemiş olmasına mebnî muhâkemeye netîce virilemeyerek işin alâ-hâle kalmış olduğu kuyud-ı

-15-

Mahkemeden anlaşılması ve ta'kîb-i da'vâ idildiği hâlde mahkemece işe bir netîce virileceği de tabii bulunmuş ve işin bir müddet sürüncemede kalması da mücerred vekîl İlyas Efendi'nin ta'kîb-i da'vâ itmemesinden neş'et itmiş olduğundan binâ'en-'aleyh ta'kîb-i da'vâ itmesinin vekîl İlyas Efendi'ye tefhîmi ve tenbihi zımında keyfiyetin muhâsebeci mûmâ-ileyhe emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 8 Muharrem sene 1320.

Numro: 399

Müsted'iyeye Gül-zâde ile sagîre kızı hâtûn için zevci mezbûr Mahmud üzerine cânib-i şerden yevmiye ikişer gurûş nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edilmiş olduğu Tokad niyâbet-i şer'iyesinden i'tâ olunub müsted'iyeye-i mezbûrenin yedinde bulunan hüccetden ve mezkûr hüccet sûretinin de 'ale'l-usûl mezbûr Mahmud'a teblîğ kılınmış idüğü de elde bulunan musaddak teblîğ ilm ü haberinden anlaşılması olmağla

Ŗu hâlde ber-muceb-i hüccet müterâkim nafaka bedelinin mezbûr Mahmud'dan istihsâli zımında müsted'iyenin icrâ me'mûrlığına mürâca'at itmesi iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 9 Muharrem sene 1320.

Numro: 400

Taleb olunan ve Fâtıma imzâsıyla mûmza bulunan fî 20 Mart sene 1318 târîhli istid'ânın sûreti merbûten gönderilmiŖdir.

Fî 9 Muharrem sene 1320.

Numro: 401

Çallı Nâhiyesi Müdirliğine

Çallı karyesinden Kantaroğlu Osman Ağa'ya teblîğ olunmak üzere yazılan bir kıt'a muhtıra leffen tesyâr kılınmıŖ olduğundan merkûme bi't-teblîğ nüsha-i saniyesinin musaddakan i'âdesi siyâkında Ŗukka terkîm kılındı.

Fî 11 Muharrem sene 1320.

Kayseri kapusu mahallesinden (silik) zabtıyelerinden kürd Hüseyin oğlu Mustafa versesinin maaŖ arzuhallerine derkenar.

Numro: 402

Müteveffâ-yı mezbûr Mustafâ'nın verâseti zevcesi Kerîme binti Receb Ağa ve sülbiye-i sagîre kızları Hadîce ve Zeyneb ve li-ebeveyn er-karındaŖları Mehmed ve gâib-i anil-beled İbrâhîm ve li-ebeveyn kız karındaŖları Ŗerîfe ve Fâtıma'ya münhasıra olduğı medyûn muvâcehesinde Küçük Minare Mahallesi'nden Tımarlı

oğlu Seyyid Ahmed Ağa ibn Ömer Ağa ve Kevfeddinoğlu zabtiye neferâtından Hacı Ahmed Ağa ibn Ahmed nâm şâhidîn-i muaddilin şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla mücebince müteveffâ-yı mezbûrun güzeşte ma'âşı olan ber-vech-i bâlâ üç yüz altmış iki gurûşun kırk beş gurûş on parası zevce-i mezbûre Kerîme'ye ve yüz yiğirmişer gurûş yiğirmi altışar paradan cem'ân iki yüz kırk bir gurûş onar iki parası bintân-ı sağirtân-ı mezbûretan Hadîce ve Zeyneb'den her birine ve yiğirmi beş gurûş altışar paradan elli gurûş on iki parası uhhil-lehüma mezbûran Mehmed ve İbrâhîm ve on ikişer gurûş yiğirmi üçer paradan yiğirmi beş gurûş altı para uhtan-ı mezbûrtan şerife ve Fâtıma'ya isâbet itmekle sağiretân-ı mezbûretanın hisseleri olan meblağ-ı mezkûr iki yüz kırk bir gurûş on iki parası kendi hissesi olan kırk beş gurûş on para ile zevce-i mezbûre Kerîme Hâtûn'a ve ahi ve uht-i mezbûrunun hisselerinin de kendülerine i'tâsı iktizâ ider.

Fî 11 Muharrem sene 1320.

Numro: 403

Husûs-ı müsted'âya dâ'ir lehinde sadır olan hükm-i şer'îye adem-i kanaatle hasmı tarafından temyîz-i da'vâ edilmiş olduğu arzuhâl-i mezkur münderecatı cümlesinden olub ancak ciheti makârîn-i hakikat ise netîce-i temyîze kadar bu bâbda mahkemece bir şey dinilemeyeceği gibi bu işin tûl müddet temyîzde kalması da her iki tarafın mağduriyetini mücib olacağı vareste-i arz bulunmuşdur. Ol-bâbda fermân.

Fî 12 Muharrem sene 1320.

-16-

Numro: 404

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Sırrı Efendi'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Rahime Hâtûn ibinti İbrâhîm ile sülbi kebîr oğlu Süleymân Efendi ve sülbi

sagîr oğulları Ahmed Azmi ve Ömer Faik'e münhasıra olduğu medyûn muvâcehesinde şâhidîn-i mu'addilin şehâdetleriyle mukaddemâ ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla ol-bâbda sübut-ı verâseti hâvî îcâb iden i'lâm-ı şer'îsinin fî 3 Ramazan sene 1318 günü târîhiyle i'tâ kılınmış olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılması olduğundan bu sûretde muhallefat-ı mezkûr yedi yüz otuz iki gurûşdan hissesi olan iki yüz on üç guuş yigirmi paranın ibn-i kebîr-i mûmâ-ileyh Süleymân Efendi'ye ve sagîr-i mezbûran Ahmed Azmi ve Ömer Faik'in hisseleri olan iki yüz on üçer gurûş yigirmişer paradan dört yüz yigirmi yedi gurûşun da ba'dehu idâne icrâ idilmek üzere kendi hissesi olan doksan bir gurûş yigirmi para ile ma'ân vasî vâlideleri zevce-i mezbûre Rahime Hâtûn'a bâ-sened-i makbûz i'tâsı iktizâ ider.

Ol-bâbda fermân.

Fî 12 Muharrem sene 1320.

Numro: 405

Nüfus Nezâret-i Behiyesine

Sivas'da Yahya Beğ Mahallesi âhâlîsinden Alemdar-zâde Osman Ağa'nın 'amenesi olup bundan akdem vefât itmiş olan Zeyneb Hâtûn'un babası cihetinden şöhreti Alemdaroğlu kızı ve vâlidesi tarafından şöhreti de Emir Osman kızı dimekle maruf olduğu iddi'â ve beyân idilmekte olduğundan mezbûrenin nüfus kaydınca olan şöhretinin zeylen inbâsı husûsuna himem-i behiyyelerinin der-kenâr buyurılması siyâkında tezkire-i acizi terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fî 11 Muharrem sene 1320.

Numro: 406

Muhâkeme-i şer'iyeleri icrâ olunmak üzere müsted'inin hasmı karındaşı Soğman'a 'ale'l-usûl da'vetiye yazılmış olduğundan şu hâlde icrâsı der-dest idüğü

beyân olunan ferağ mu'âmelesinin netîce-i muhâkemeye kadar tehiri temin-i hukûku mûcib olacağından ol-vechle ifâ-yı mu'âmele idildikten sonra işbu istid'ânın yine mahkeme-i şer'iyeye i'âdesi husûsunun ferağ komisyonuna emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 12 Muharrem sene 1320.

Numro: 407

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Meşîhat-penâhiye

Şeref-mevrûd fî 29 Zi'l-Ka'de sene 1319 târîh ve iki yüz doksan üç adedli emr-nâme-i ali-i cenâb-ı meşîhat-penâhîlerinin cevâbıdır.

Sivas mahkeme-i şer'iyesi baş kâtib-i esbakı ve Mecidözü Kazâsı naib-i sâbıkı mekremetlü Ali Rıza Efendi daileri ber-mantuk-i irâde-i 'aliye münhal olan baş kitâbete bi't-ta'yîn ifâ-yı vazîfeye bed' ve mübâşeret imiş ve mûmâ-ileyh der-kâr olan ehliyet ve iktidar ve hüsn-i ahlakı hasebiyle mukaddemâ baş kitâbetde bulunduğu müddetce ezher-i cihet-i hoşnudiyet-i 'umûmiye mazhar olmuş olması cihetle bu kere de yine kitâbet-i mezkûreye icrâ-yı ta'yîni emrindeki ücret-ı 'aliye-i meşîhat-penâhîlerinden dolayı cümle tarafından mütehattim zimmetleri olan vürûd-ı icâzet-nemud-ı hazret-i hilâfet-penâhînin tekrârıyla tezyin-i lisân-ı müsadakat beyân idilmiş olduğunu arz ü beyâna ictisar kılındı. Ol-bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 13 Muharrem sene 1320 ve fî 8 Nisan sene 1318.

Numro: 408

Müteveffâ Bahrî Beğ haremî tarafından virilen ‘arz-ı hâl üzerine müstantik efendi tarafından virilüb mu’âvinlikden mahkemeye havâle olunan fî 6 Nisan sene 1318 târîh ve yigirmi sekiz numrolu tezkereye zeylen yazılan cevâbdır.

Bu istid’âyı mahkemeye vekîl-i mezbûr Ali Efendi göndermekle şu hâlde mûmâ-ileyhin mündericat-ı ‘arz-ı hâlden ma’lûmat-ı taâmmesi olmak lâzım geleceği gibi ariyeti(?) de kendüsü olmak umûr-ı vâzihâtıdır. Tehdîdat ve tenbîhat bahsine gelince zabt-ı da’vâya müftî efendi tarafından yazılmış olan nakle vekîl-i mezbûr tarafından ol-vechle vâki’ olan itiraz üzerine ancak müftî-i mûmâ-ileyh mahkemeye celb edilerek mesele müzakere edilüb yoksa tarafımıza öyle bir taraftan tehdidât ve tenbihât vuku bulmadıktan başka talimâtı da virilmemiş ve mezkûr ‘arz-ı hâlde mahkemede mahfûz olmağla her ne vâki’t istenildiği hâlde dâ’ire-i istintaka gönderileceği tabii bulunmuşdur. Ol-bâbda irâde.

Fî 13 Muharrem sene 1320.

Numro: 409

Sivas Merkez Kumandanlığı Cânib-i ‘âlîsine

Hamidiye hafif süvari birinci lîvâ kumandanı merhûm İsa Paşa’nın veresinde sağır ve sağıresi bulunmak hasebiyle buraca bulunan terekesi mahkeme-i şer’iyeden gönderilecek me’ mûr ma’rifetiyle yarınki gün tahrîr itdirileceğinden müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin kebîr mahdûmu olub mēzûnen burada bulunan süvari on dokuzuncu alayın evâmir-i mevzi’a on başısı Adil Beğ’in de mâ-fevki zabite terfikan yevm-i mezkûrde terekenin bulunduğu mahalle i’zâmına müsâ’ade-i Aliyelerinin der-kar buyurulması bâbında emr ü irâde efendim hazretlerindir.

Fî 13 Muharrem sene 1320.

Numro: 410

Sivas Merkez Müdde'î-i 'umûmi Mu'âvinliği Me'mûriyet-i Behiyyesine

Çavuşbaşı Mahallesi'nden Ayal oğlu İbrâhîm vekîli Dayıoğlu İsmâ'îl Ağa Mihr-i Vefa nâhiyesi kur'âsından Kürdler karyeli Kara Hasan oğlu kızı Fâtîma müvekkil-i mezbûr İbrâhîm'in zevcesi olduğunu bi'l-vekâle da'vâ idüb mezbûre Fâtîma'nın vekîli Ali Pehlîvân oğlu Hafız Kadri Efendi de vekîl-i mezbûrun nikah müdde'asını inkâr ile beyân olunan nikah târîhinden sonra merkûm İbrâhîm müvekkilesi mezbûreyi defa'atle istinkâha talib olduğunu müdafa'aten der-miyân itmiş olmasına mebnî olunan havâle üzerine vâki' vekîl-i mezbûr Hafız Kadri Efendi bu kere de def'-i mezkûriyeti mezkûr Kürdler karyesinden Osman oğlu Ahmed ve Mustafâ oğlu Şerîf nâm kimesneler şehâdetleriyle isbât eylediği hâlde müdde'î-i vekîl-i mezbûr İsmâ'îl Ağa da şâhidân-ı mezbûran Ahmed ve Şerîf'in zaten kizb ile maruf oldukları gibi bu kere de dörder mecdiye alarak gelüb yalan yere şehâdet itdiklerini da'vâ ve şu müdde'asını mezkûr Kürdler karyesinden Kara Hasan oğlu Halil ve Kürd oğlu Süleymân ve İsmâ'îl Kahya oğlu Ömer nâm üç nefer kesân şehâdetleriyle isbât itdikde vekîl-i mezbûr Hafız Kadri Efendi de şâhidûn-ı merkûmun Halil ve Süleymân ve Ömer'den her biri müvekkilesi mezbûre Fâtîma'nın Bilal ile kaçtığında lamazân-ı şerîfin hilalinde diğere bir tâkım rüfekâsıyla ma'ân Bilal'in babası Şakir'in hanesini basub ve kapusını kırarak altmış yaşında bulunan zevcesini hanesinden cebren götürüb fi'l-i şeni'-i zinâ icrâ itmiş olduklarını bundan dolayı vuk'û bulan şikâyet üzerine de el-yevm dâ'ire-i istintakda tahkikat cereyân itmekte olduğu gibi diğere bir darb maddesinden dolayı da merkûmun haklarındaki evrâk-ı tahkikiyenin heyet-i ithâmiyede olub binâ'en-'aleyh böyle resmen husûmetleri tahakkuk iden kesânın müvekkili aleyhinde şehâdetleri kabul idilemeyeceğini beyân ve iddi'â itmiş olduğundan hakikaten şâhidun-ı merkûmun haklarında dâ'ire-i istintâk ve gerek heyet-i ithâmiyede böyle bir güna tahkikât ve tedkikât cereyân itmiş midir? İtmış ise mahiyet-i madde neden ibaretdir ve şimdiye

kadar idilmiş olan tahkikat ne sûreti intâc itmişdir? İfâ-yı muktezâsıyla netîcesinin inbâsı siyâkında tezkere-i âcizi terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fî 13 Muharrem sene 1320 ve fî 7 Nisan sene 1318.

-18-

Numro: 411

Jandarma Kumandanlığı Cânib-i Vâlâsına

Çalılı karyeli İdrisoğlu Sadullah'ın karye-i merkûmeden Salimoğlu kızı Aişe'yi istinkâha talib olduğına dâ'ir mezbûrenin vekîli Ömer Sabri Efendi tarafından ifâde edilen şâhidlerin usûlen icrâ kılınan tezkiyelerine karye-i merkûmece bazı taraftan fesad karışdırılmış olduğundan bu bâbda mahkemece tahkikât ve tedkikât ifâ olunmak üzere i'zâm buyurılacak süvarinin ücret-i nizâmisi vekîl-i mezbûr Ömer Sabri Efendi tarafından alınarak karye-i merkûme imâm ve muhtârânıyla heyet-i ihtiyâriyeden birkaç kimesnenin mahkeme-i şer'iyeye celbleri husûsuna himem-i (silik)(?) masruf buyurılması bâbında tezkire-i acizi terkîmine ibtidâr kılındı. Ol-bâbda irâde efendimindir.

Fî 13 Muharrem sene 1320.

Numro: 412

Menşûrlü karyeli Raziye Hâtûn'un istid'âsına yazılan der-kenâr.

Aleyhinde sâdır olan hükm-i gıyabiye mezbûr Mustafâ tarafından ba-'arz-ı hâl itiraz idilmiş ve bunun üzerine de vicâhen muhâkemeleri icrâ olunmak üzere müstediye-i mezbûreye 'ale'l-usûl da'vetiye gönderilmiş ve cereyân-ı madde geçende mezbûr Mustafâ tarafından verilen arzla da der-kenâr kılınmış ise de şimdi

de mezbûr Mustafâ vicâhen muhâkemeye yanaşmayarak savışub karyesine gitmiş olduğu bi't-tahkik anlaşılmış olduğundan dâ'ire-i icrâca lâzım gelen mu'âmelenin ifâsı zımında icrâ me'mûrına havâle buyurılması bâbında.

Fî 14 Muharrem sene 1320.

Numro: 413

Nısf hisse müezzinlik ciheti müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Osman Efendi'nin mahlûlünden bi'l-ımtihan ehliyeti nümayan olan oğlu müsted'i-i mezbûr Nureddin Efendi uhdesine tevcîh buyurılmak üzere lâzım gelen i'lâm-ı şer'îsi i'tâ kılınmakla îcâb iden mazbatasının tanzîmi zımında keyfiyetin meclis-i idâre-i vilâyete havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 14 Muharrem sene 1320.

Numro: 414

Ece Mahallesi'nden Hacı Ahmed oğlu Ömer Ağa husemaları Osman ve Mustafâ'nın temyîz evrâkı üzerine şeref-vârid olan fî 4 Zi'l-Ka'de sene 1319 târîh ve iki yüz elli dört numrolu tahrîrat-ı meşîhat-penâhiye yazılan der-kenâr.

İşbu kiraat-ı 'aliye-i meşîhat-penâhîde sûretlerinin irsâli irâde buyurılan i'lâm zabtiyle tescil-i vekâlet kaydının ihrâc idilen sûret-i musaddakaları matlûben takdîm kılınmış ve zabt ve gerek kayd-ı mezkûrden her biri de tarafeynin mühürleriyle memhur bulunmuş olmağın ol-bâbda fermân(?)

Fî 14 Muharrem sene 1320 ve fî 8 Nisan sene 1318.

Numro: 415

Muhâkeme-i şer'iyeleri icrâ olunmak üzere usûlen müsted'inin hasmı mezbûr Hayrullah'a da'vetiye yazılmış olduğundan ferağ-ı vukuu vâki' ise netîce-i muhâkemeye kadar te'hîriyle işbu 'arz-ı hâlde yine mahkemeye i'âdesi husûsunun ferağ komisyonuna emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 14 Muharrem sene 1320.

Numro: 416

Müsted'i-i mezbûrun menkûhası olduğunu iddi'â eylediği Fâtıma'nın Yıldızili Kazâsında Dere karyesinde sâkine olduğu revîş-i 'arz-ı hâlden istidlal olunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh icrâ-yı muhâkemeleri zımında işbu istid'ânın kazâ-i mezkûr kâ'im-makâmılığına emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 15 Muharrem sene 1320.

-19-

Numro: 417

Müteveffâ-yı mezbûr Feyzullah'ın verâseti pederi Şeyh Mustafâ ve li-üm ceddesi Kerîme binti Abdullah nâm hâtûna münhasıra olduğu mukaddemâ medyûn muvâcehesinde ber-nehc-i şer'î sâbit olarak ol-bâbda îcâb iden isbât ve verâset i'lâm-ı şer'îsinin fî 25 zilhicce sene 1318 günü târîhiyle i'tâ kılınmış olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmiş olmağla bu sûretde kupon mücebince müteveffâ-yı mezbûrun güzeşte ma'âşî olan dört yüz on sekiz gurûşun altmış dokuz gurûş yiğirmi altı para iki akçesi cedde-i mezbûre Kerîme Hâtûn'a ve bâkîsi olan üç yüz kırk sekiz gurûş on üç para bir akçesinin de ebb-i mezbûr Şeyh Mustafâ'ya i'tâsı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 15 Muharrem sene 1320.

Numro: 418

Mezkûr kasa sahipsiz olarak cânib-i hükûmete teslîm idilmiş olduğu ruş-i(?) der-kenârlardan anlaşılması ve müsted'i-i merkûm da kendi malı olduğunu da'vâ itmekde bulunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh muhâkeme-i şer'îyyesi icrâ olunmak üzere muhâsebe-i vilâyetden bir efendinin vekâleten mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi husûsunun defterdarlık vekâletine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 16 Muharrem sene 1320.

Numro: 419

Yırtlaz(?) oğlu Ahmed ve Yûsuf Efendiler'in Câmi-i kebîr'de cüz-hânlık 'arz-ı hâllerine yazılan der-kenâr

Tevcîhini istid'â itdikleri cihet hakkında müsted'i-i mezbûran berât ibrâz idemedikleri gibi pederleri müteveffânın da ne kadar hisseye mutasarrıf olduğunu da ta'yîn idememiş olduklarından ba'dehu îcâb-ı şer'îsi icrâ ve lâzım gelen i'lâmı i'tâ olunmak üzere pederleri müteveffânın cüz-hânlık cihetinden ne mikdâr hisseye mutasarrıfdır ve vazîfe almışlar mıdır? Almışlar ise ve şimdiye kadar hisse-i mezkûre hakkında berât-ı alî istihsâl idilmemesi esbâbı nedir? Buralarının kuyud-ı muhâsebeden muvazzahan inbâsı zımında işbu 'arz-ı hâl evkâf muhâsebeciliği me'mûriyet-i behiyesine tevdî' olunur.

Fî 16 Muharrem sene 1320 ve fî 11 Nisan sene 1318.

Numro: 420

Nüfus Nezâret-i Behiyyesine

Matlûben irsâl kılınan defter mûcebince Sivas mahkeme-i şer'iyesinden üç yüz on dokuz senesi Zi'l-Ka'deîş-Şerîfesi'nin üçüncü gününden sene ve mah-ı cârînin on üçüncü gününe kadar kırkdokuz aded izn-nâme virilmiş olduğundan bunların musakihât mu'âmelesinin icrâsına himmet eylemeleri siyâkında tezkire-i sâmîmi terkîm kılındı efendim.

Fî 18 Muharrem sene 1320

Numro: 421

İşbu keşf defteri nazar-ı mütala'adan geçirildi. Han-ı mezkûrun atik temel üzerine bina idildiği beyân ve iddi'â idilmekte olduğu hâlde mezkûr temelin hîn-i inşada mevcut olup olmadığına ve mevcut olmadığı hâlde tûl ve 'arz ve yüksekliği kaç arşûn idüğüne ta'arruz idilmemiş olduğu gibi icrâ-yı keşfde de evkâf komisyonu azasından kimesne bulundurulmamış deyu de noksan mu'âmeleden bulunmuş olduğundan yeniden keşfiyat icrâsıyla muvazzah sûrette keşf varakasının bi't-tanzîm mahkemeye gönderilmesi evkâf muhâsebeciliği me'mûriyet-i behiyesine tevdi' olunur.

Fî 18 Muharrem sene 1320.

Numro: 422

Emir oğlu kızı Aşe Hâtûn arz-ı hâline yazılan der-kenâr

Muhâkemeleri icrâ olunmak üzere müsted'iyenin hasmı mezbûr Ahmed Ağa'ya da'vetiye yazılmış olmağla ferağ husûsu vâki' ise netîce-i muhâkemeye kadar tehiriyle işbu istid'ânın yine mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi husûsunun ferağ komisyonuna havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 18 Muharrem sene 1320.

Numro: 423

Ağca Pulus Mahallesi âhâlîsi tarafından virilen mahzara yazılan der-kenâr

İşbu varakada ismi muharrer Hacı şeyh Efendi yalnız imâmet cihetine berât-ı ali ile mutasarrıf bulunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh hizmet-i imâmetin mûmâ-ileyh tarafından ve muallimlik ile müezzinlik cihetlerine berâtla mutasarrıf olmamasına mebnî mûmâ-ileyhin müdahalesi gayr-i caiz olub şikayetde bu hizmetleri adem-i ifâsından ilerü gelmiş olduğundan âhâlî-i mahallenin re'yiyle muktedir ve müstâkım, vazîfesine müdâvim bir muallimle bir müezzin intihâb ve ta'yîniyle şu iki hizmetinde anlar tarafından rü'yet itdirilmesi ve imâm-ı mûmâ-ileyh imâmet vazîfesinden mütevellî kâ'im-makâmı Halil Ağa zimmetinde bir haylu alacağı bulunduğunu beyân itmekde olduğundan muhâsebelerinin rü'yetiyle hakikaten öyle bir istihkâkı zuhûr idecek olur ise anın da kâ'ima-makâm-ı mûmâ-ileyhden bi'l-ahz imâm-ı mûmâ-ileyhe i'tâsı husûslarının evkâf komisyonuna emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 18 Muharrem sene 1320.

Numro: 424

Müdde'î menzil-i mezkûrun Küçük Minare Mahallesi sâkinlerinden ve âshâb-ı hayratdan Penbeci-zâde müteveffâ Hacı Ömer Ağa'nın alâ-tarîkul-vasiyyet vakfi olduğu vakf-ı mezbûrun (silik) bâ-hüccet mütevellîyesi bulunan Rabia Hâtûn vekîli Kavaklı oğlu Mehmed Efendi ile mezbûre Edhem Ağa'nın vekîlleri Dayıoğlu İsmâ'il Ağa ve Çaput oğlu Hafız Abdülkadir Efendiler miyânelerinde cereyân iden muhâkemede ber-nehc-i şer'î sâbit olarak ol-bâbda naib-i sâbık faziletli Osman Nuri Efendi zamanında hükm-i hâkim ma'rifetiyle mezbûre yedine i'tâ kılınmış olan fî 23 Şaban sene 1316 târîhli i'lâm-ı şer'î mahkûm-ı aleyh müvekkil-i mezbûr Edhem Ağa

tarafından idilen temyiz(?) üzerine fetva-hâne-i âlî meclis-i tedkîkat-ı şer'ie tasdik buyurulmuş ve şerle fasl olunan bir da'vânın ise tekrâr istimaı gayr-i caiz bulunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh bu bâbda mahkeme-i şer'ieye asla bir bir şey dinilemeyeceğinden ber-mûcib-i hükm-i şer'î ifâ-yı mu'âmele idilmek üzere keyfiyetin evkâf muhâsebeciliğine i'âdeten emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 19 Muharrem sene 1320 ve fî 14 Nisan sene 1318.

Numro: 425

Metn-i 'arz-ı hâlde beyân olunan i'lâm makum-ı aleyh tarafından vuk'û bulan istid'â üzerine bundan akdem li-eclit-temyîz makâm-ı ali-i hazret-i meşîhat-penâhiye arz ve takdim(?) kılınmış olduğu evrâk kalemi kuyûdundan anlaşılıb şu hâlde netîce-i temyîze intizar tabii ise de lâkin husûs-ı müdde'a 'umûm mahalle âhâlîsinin hakk-i şürbine mahsus da'vâsından ibâret olduğundan i'lâm-ı mezkûrun bir an evvel tedkîkiyle i'âdesi husûsunun te'kîden makâm-ı müşârün-ileyhâya arzına himmet(?) buyurulması mütevakıf-ı rey-i devletleri bulunmuşdur. Ol-bâbda fermân.

Fî 19 Muharrem sene 1320.

Numro: 426

Mezkûr istid'ânın şer-i şerîfe tevîkân fasl ü hasmı husûsunun aidiyetini cihetiyle Hafik kazâsı kâ'im-makâmılığına emr ü havâle buyurulması (silik)(?).

Fî 20 (silik)

Numro: 427

Bünyân Hamid'den sual olunan i'lâm-ı şer'î ise bunun temyîz olunub olunmadığı evrâk kalemince bilineceğinden ve buna dâ'ir de mahkemece bir

mu'âmeleye tesâdüf idilemediğinden (silik) keyfiyetin evrâk kaleminden istifsar buyurulması iktizâ ider. Ol-bâbda.

Fî 21 Muharrem sene 1320.

Numro: 428

Nefer-i müteveffâ-yı mezbûrun verâseti ancak babası müsted'i-i mezbûr Derviş Mehmed'e münhasıra oldığı medyûn muvâcehesinde ber-nehc-i şer'î sâbit olarak ol-bâbda îcâb iden i'lâm-ı şer'îsi i'tâ kılınmış olmağla ol-bâbda.

Fî 22 Muharrem sene 1320.

-21-

Numro: 429

Bünyan Hamid Kazâsı Niyâbet-i Şer'îyesine

Mekremetlü efendi,

Sarı Oğlan karyeli İşçi oğlu Hacı İsmâ'îl zevcesi olub Sivas'da bulunan Müsîde(?) Hâtûn'a tebliğ olunmak üzere fî 17 Muharrem sene 1320 târîh ve bir numrolu tahrîrat-ı şerîfelerine leffen gönderilmiş olan da'vetiye varakasının mu'âmele-i tebliğiyesi bi'l-icrâ nüsha-i sâniye-i musaddakasını matviyyen i'âde kılıldığı beyânıyla cevâb-nâme-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fî 22 Muharrem sene 1320.

Numro: 430

**Sivas'ın Uryan Zimmi Mahallesi'nden zabtiye müteveffâ Halid Beğ
vârisleri istid'âsına yazılan der-kenârdır.**

Nefer-i müteveffâ-yı mezbûrun verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Hadîce binti Hamdi Efendi nâm hâtûn ile sülbi kebîr oğlu Ali ve sagîr oğulları Süleymân ve Tevfik'e münhasıra olduğu medyûn muvâcehesinde şâhidîn-i mu'addilîn şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla ol-bâbda îcâb iden i'lâm-ı şer'îsi tanzîm ve merbûten takdîm kılınmış olduğundan ifâ-yı muktezâsı zımında jandarma kumandanlığı cânib-i behiyesine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 22 Muharrem sene 1320 ve fî 17 Nisan sene 1318.

Numro: 431

Ciheteyn-i mezkûreteyn müteveffâ-yı mezbûr Mustafâ Efendi'nin mahlulünden bi'l-imtihan ehliyet ve iktidarı tahakkuk iden sülbi kebîr oğlu müsted'i-i mezbûr Hüseyin Hüsni Efendi uhdesine tevcih buyurılmak üzere îcâb iden i'lâm-ı şer'îsi i'tâ kılınmış olduğundan mazbatasının tanzîmi zımında meclis-i idâre-i vilâyete emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 23 Muharrem sene 1320.

Numro: 432

Gerçi bu bâbda mahkemece izin-nâme kaydına tesâdüf idilememiş ise de lâkin bundan akdem mezbûr Himmet'in zevcesi müsted'iyenin kerîmesi Şerîfe'nin taleb ve istid'âsı üzerine mezbûrenin nafaka ve kiske-bahâ ve sâ'ir levâzimat-ı zaruriyesiçün şehriye kırk beş gurûş mezbûr Himmet üzerine nafaka farz ve takdîr idilerek ol-bâbda îcâb iden bir kıt'a nafaka hüccetinin fî 27 Zi'l-Hicce sene 1319 târihiyle

mezbûre Şerîfe yedine i'tâ kılınmış olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmışdır. Olbâbda.

Fî 23 Muharrem sene 1320.

Numro: 433

Sivas Merkez Jandarma Binbâşılığı Me'mûriyet-i Behiyesine

Ref'etlü efendim,

Sivas vilâyeti vâlîsi müteveffâ El-Hac Hasan Hilmi Paşa'nın terekesinden alacak iddi'â itmiş olanlardan tüccardan Hacı Ali Ağa ve Keşiş oğlu Nazarî mahkeme-i şer'iyeden aldıkları i'lâmların birer sûretini 'ale'l-usûl müteveffâ-yı müşârün-ileyhin veresesine teblîğ itdirmekle mükellef oldukları hâlde henüz şu mu'âmeleyi ifâ itmemiş ve verese-i müşârün-ileyhimden zevce Hayriye Hânım vekîli evrâk müdiri Halid Beğ' de sûret-i i'lâmların tarafına teblîğ itdirilmesini bâ-'arz-ı hâl istid'â itmiş ve gönderilen muhziirlara da mezbûran Hacı Ali Ağa ve Nazarî taraflarından cevâb virilmekte bulunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh teblîğ mu'âmelesi icrâ idilmek üzere mezbûran Hacı Ali Ağa ve Nazarî'den sekizer gurûşdan on altı gurûş pul esmânının tahsîliyle mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi siyâkında tezkere-i acizi terkîm kılındı efendim.

Fî 23 Muharrem sene 1320.

Numro: 434

Ba'dehu îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere müsted'i-i mezbûr ile pederi müteveffânın haneleri kaydının ihrâcı zımnında işbu istid'ânın evvel-emrde nüfus nezâret-i behiyesine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 25 Muharrem sene 1320.

-22-

Numro: 435

Husûs-ı mezkûre dâ'ir virildiği beyân idilen i'lâmın bidâyet mahkemesi hukûk dâ'iresinden i'tâ kılınmış olduğu mündericat-ı 'arz-ı hâlden anlaşılmiş olduğundan binâ'en-'aleyh işbu istid'ânın yine mahkeme-i mezkûre emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 25 Muharrem sene 1320.

Numro: 436

Müsted'i Yıldızili kazâsına mülhak Hergele(?) karyesinden olduğu gibi tekacîs(?) olduğunu beyân ve istid'â eylediği zahrında yine kazâ-i mezkûre mülhak Banaz karyesinde ahterine(?) nikah idilmiş olduğu ifâdesiyle 'arz-ı hâli me'alinden anlaşılmiş olmağla binâ'en-'aleyh husûs-ı müsted'ânın şer-i şerîfe tevfikân(?) fasl ü hasmı zımnında işbu istid'ânın kazâ-i mezkûr kâ'im-makâmılığına emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 25 Muharrem sene 1320.

Numro: 437

Ba'dehu mu'âmele-i şer'iyesi ibka ve icrâ olunmak üzere evvel-emrde müsted'inin hânesi kaydının ihrâcı husûsunun nüfus nezâreti ve 'asker kurâsı ve redif bekâyâsı olup olmadığına dâ'ir de îcâb iden şehâdet-nâmesinin i'tâsının da taburu binbâşılığı cânib-i behiyelerine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 25 Muharrem sene 1320.

Numro: 438

**Merhûm vâlî Hasan Paşa'nın vârisleri vekîli evrâk müdiri Halid Beğ'in
Bünyamin Efendi i'lâmı hakkındaki temyîz istid'âsına yazılan der-kenâr**

Temyîzi istid'â idilen i'lâmın zabt da'vâsı sûreti (silik) ihrâc ve tasdîk olunarak
merbûten takdîm kılınmıştır. Ol-bâbda fermân.

Fî 25 Muharrem sene 1320 ve fî 20 Nisan sene 1318.

Numro: 439

**Merhûm vâlî Hasan Paşa'nın vârisleri vekîli evrâk müdiri Halid Beğ'in
Receb Efendi i'lâmı hakkındaki temyîz istid'âsına yazılan der-kenâr**

Temyîzi istid'â idilen i'lâmın zabt da'vâsı sureti bi-ibâret ihrâc ve tasdîk
olunarak merbûten takdîm kılınmıştır. Ol-bâbda fermân.

Fî 25 Muharrem sene 1320 ve fî 20 Nisan sene 1318.

Numro: 440

Temyîzi istid'â idilen i'lâm muhâkemededen verilmiş hükm-i hâvî olmayub
ancak hitâbet ve tevliyet-i mezkûrenin pederi müteveffâ Sıbgatullah Efendi
mahlulünden oğlu Rauf(?) Efendi'nin uhdesine tevcîhine dâ'ir i'tâ kılınmış bir tevcîh
i'lâmı olmağla şu hâlde buna dâ'ir mahkeme-i şer'iyede zabt-ı da'vâ olmadığı (silik)
ol-bâbda fermân.

Fî 26 Muharrem sene 1320.

Numro: 441

**Diyarbakir Vilâyeti Dahilinde Ergani Madeni Sancağı Niyâbet-i
Şer'iyesine**

Sivas merkez bidâyet mahkemesi müstantiki müteveffâ Mehmed Eşref Efendi'nin sagîr oğlu olub el-haletü hazihi Ma'mûretül-Aziz vilâyetine tabi Çöngüş nâhiyesi kur'âsından Avud karyesinde vâlidesi Aişe Hâtûn nezdinde mukim Ahmed Fuad Efendi'nin nafakasıçün sagîr-i mezbûrun malı olarak Sivas Rufa'î şeyhi faziletlü Şeyh Abdullah Efendi'ye idâne idilmiş olan yedi bin altı yüz altmış iki gurûşun nem'asına bi'l-ahere mahsûbu icrâ idilmek üzere bu kere şeyh-i mûmâ-ileyhden alınan üç yüz gurûşdan posta ücreti olan sekiz gurûş otuz para bi't-tenzil bâkîsi olan iki yüz doksan bir gurûş on para sagîr-i mezbûrun vasîsi vâlidesi mezbûreye i'tâ olunmak üzere postaya teslîmen ve alınan posta-hane ilm ü haberi leffen isbâl kılınmış olmağla vusûlünde meblağ-ı mezkûrun vasî-i mezbûreye teslîmiyle alınacak ilm ü haberin irsâline himmet buyurmaları siyâkında şukka-i acizi terkîm kılındı efendim.

Fî 26 Muharrem sene 1320 ve fî 21 Nisan sene 1318.

Numro: 442

Müsted'i-i mezbûr Necib Tonus kazâsına mülhak Başviran karyesinden olduğu gibi hasmları dahi karye-i merkûmeden olduğu ifâdesiyle 'arz-ı hâli me'alinden anlaşılmağla binâ'en-'aleyh husûs-ı müsted'ânın şer-i şerîfe ve nizâm-ı münife tevfikân fasl ü hasmı zımnında işbu istid'ânın kazâ-i mezkûr kâ'im-makâmılığına emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 23 Nisan sene 318.

Numro: 443

Karagömlek Nâhiyesi Müdirliğine

Hace Beğ karyesinden Seyyah oğlu Emin'e teblîğ olunmak üzere yazılan bir kıt'a varaka-i da'vetiye leffen tisyâr kılınmış olduğundan bâ-teblîğ nüsha-i sâniyesinin musaddakan i'âdesi siyâkında şukka terkîm kılındı.

Fî 28 Muharrem sene 1320 ve fî 23 Nisan sene 1318.

Numro: 444

**Boyacıoğulları İrminak ve Kalost'un Çukasızoğlu Agob'dan da'vâ
itmekde oldukları boya-hane inşaatının tâ'til-i inşası hakkında virmiş oldukları
'arz-ı hâllerine yazılan der-kenâr**

Husûs-ı müsted'â hakkında tarafeynin muhâkeme-i şer'iyeleri der-dest-i icrâ bulunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh tarafeynin t'emîn-i hukûku zımında boya-hane-i mezkûrun usûl ve nizâmı dâ'iresinde müddet-i münasibe ile tatil-i inşası iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 29 Muharrem sene 1320.

Numro: 445

Sivas Vilâyeti Merkez Bidâyet Hukûk Mahkemesi Riyaset-i 'aliyesine

Faziletlü efendim,

Sivas âhâlîsinden Tokuş Ağası-zâde Osman Ağa Gökçe Bostan Mahallesi'nden Yazıcı oğlu Şükrü yedinde bulunan ma'lûmel-hudud dükkânda olan hissesinin

tarafına teslîmini bâ-'arz-ı hâl iddi'â itmesi üzerine ol-bâbda muhâkeme-i şer'iyeleri icrâ olunmak üzere mezbûr Şükri gönderilen varaka-i ve da'vetiyeler ile huzûr-ı şere da'vet olunmuş ise de henüz gelmemiş olduğundan binâ'en-'aleyh muhâkemeye bed'idilememiş olduğu bi'l-mürâca'a mahkemede bulunan evrâkdan anlaşıldığı mûmâ-ileyh Hacı Osman Ağa'nın ifâdesiyle beyân olunur efendim.

Fî 29 Muharrem sene 1320.

-24-

Numro: 446

Ulaş Nâhiyesi Müdürlüğüne

Karyenizden Toros oğlu Serkiz'e teblîğ olunmak üzere yazılan bir kıt'a varaka-i da'vetiye leffen tisyâr kılınmış olduğundan bi't-teblîğ nüsha-i sâniyesinin musaddakan i'âdesi siyâkında şukka terkîm kılındı.

Fî 29 Muharrem sene 1320.

Numro: 447

Pırtlaz-zadelerin istid'âları üzerine yazılan der-kenârdır

Olunan havâle üzerine müsted'inin peder ve amucalarının Sultan Alaaddin Vakfi'ndan bir rub' ve Seyyid Gazi Vakfi'ndan sülüs hisse cüz-hânlık cihetlerine mutasarrıf oldukları kayden anlaşıldığı bâlâ-yı der-kenârda gösterilmiş olmağla binâ'en-'aleyh tahkîk-i keyfiyet zımnında müsted'inin amuca-zâdelerinden Pırtlaz-zâde Cemal Efendi mahkemeye celb olunarak istifsâr-ı madde olundukda kendüleri diğer 'ammız-zâdeleriyle hisse-i mezkûrelere mutasarrıf iseler de lâkin müsted'inin pederinin hisse-i mezkûrelerde asla hissesi olmadığını ifâde ve der-miyân itmiş olduğundan şu hâlde hissedarlarıyla îcâbı halinde vakf-ı mezbûr mütevellîsinin

celbleriyle müsted'inin pederinin cihet-i mezkûrede hakikaten hissesi var mıdır? Oldığı hâlde ne mikdâr hisseye mutasarrıfdır? Buralarının sûret-i muvazzahada tahkik ve tedkîkiyle netîcesinin bâ-der-kenâr beyânı için işbu istid'ânın tekrâr evkâf muhâsebeciliği me'mûriyet-i behiyesine havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 29 Muharrem sene 1320 ve fî 24 Mart sene 1318.

Numro: 448

Amasya Sancağı Niyâbet-i Şer'iyesi Cânib-i 'âlîsine

Kütahya emvâl-i eytâm müdiriyetinden vârid olub Sivas'da bulunan tahrîrat müdiri izzetlü Sâmî Beğ'e teblîğ olunmak üzere fî 18 Muharrem sene 1320 târîh ve elli iki numrolu tahrîrat-ı şerîflerine leffen isbâl kılınmış olan ihbâr-nâmenin mu'âmele-i teblîğiyesi bi'l-icrâ nüsha-i sâniye-i musaddakası matviyyen irsâl olunduğı beyânıyla cevâb-nâme-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fî selh-i Muharrem sene 1320.

Numro: 449

Ba'dehu îcâb-ı şer'îsi ifâ olunmak üzere evvel-emirde müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin müterâkim ma'âşının beyânı husûsunun muhâsebe-i vilâyete emr ü havâle buyurılması (silik).

Fî 30 (silik) 1320 ve fî 25 Nisan sene 1318.

Numro: 450

Uryan Müslim Mahallesi'nde kâin Asiye Hâtûn vakfı mütevellîyesi Fâtıma Hâtûn'un kasr-ı yed arzına yazılan der-kenârdır.

Ba'dehu îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere evvel-emrde işbu istid'ânın evkâf muhâsebeciliği memuyet-i behiyesîne emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 2 Safer sene 1320.

Numro: 451

Mescid Mahallesi'nden Canbâz Hacı Ali İbrâhîm ile rüfekâlarının arsa hakkında virmiş olduğu 'arz-ı hâllerine yazılan der-kenârdır.

İşbu 'arz-ı hâlde beyân olunan arsa hakkında virgü idâresince olan kaydı bâ-der-kenâr beyânı zımnında bir kerede işbu 'arz-ı hâlin ma'-tahrîr virgü müdirliğine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 2 Safer sene 1320.

Numro: 452

Polis Ser-Komiserliği Me'mûriyet-i Behiyesine

Hamidiye alayı birinci lîvâsı müteveffâ İsa Paşa'nın zevcesi Tirkeş-zâde kerîmesi Tevfîke Hâtûn nezdinde olub ma'rifet-i şerle tahrîr idilmiş olan terekesinin bir kısmı veresesinin inzimâm-ı rey ve muvâfakati ve sipâhî pazarı esnâfı hâzır olduğu hâlde geçende konaklarında bi'l-müzâyede satılmış ise de mütebâkîsi olub medkûk(?) defterde cins ve nev' ve adedi muharrer eşyânın beynel-verese müzâyedesine vereseden müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin kebîr oğlu Adil Beğ

muhâlefetde bulunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh verese meyânında bir güna nizâ'a mahal kalmamak ve sük-i sultanide bi'l-müzâyede

-25-

bey' olunarak şu tereke maddesine vaktiyle netîce virilmek üzere defter-i mezkûrde muharrer eşyânın sipâhî pazarına kaldırılarak mahkemeye de ma'lûmat virilmesi siyâkında tezkire-i mahsûsa terkîm kılındı.

Fî 2 Safer sene 1320.

Numro: 453

Sivas Merkez Müdde'î-i 'Umûmî Mu'âvinliği Me'mûriyet-i Behiyesine

Çavuşbaşı kurrasından Mahallesi'nden Abal oğlu İbrâhîm vekîli Vâlî oğlu İsmâ'il Ağa Mihr-i Vefa nâhiyesi kurâsından Kürdler karyeli Kara Hasan oğlu kızı Fâtîma müvekkili mezbûr İbrâhîm'in zevcesi olduğunu bi'l-vekâle da'vâ idüb mezbûre Fâtîma'nın vekîli Ali Pehlîvân oğlu Hafız Kadri Efendi de vekîl-i mezbûrun nikah müdde'asını inkâr ile beraber beyân olunan nikah târîhinden sora merkûm İbrâhîm müvekkilesi mezbûreyi defa'âtle istinkâha talib olduğunu müdâfa'aten der-miyân itmiş olmasına mebnî olunan havâle üzerine vâki' vekîl-i mezbûr Hafız Kadri Efendi bu kere de def-i mezkûrunu mezkûr Kürdler karyesinden Osman oğlu Ahmed ve Mustafâ oğlu Şerîf nâm kimesneler şehâdetleriyle isbât eylediği hâlde müdde'î vekîl-i mezbûr İsmâ'il Ağa da şâhidân-ı mezbûran Ahmed ve Şerîf zâten kizb ile mâ'ruf oldukları gibi bu kere de dörder mecdiye alarak gelüb yalan yere şehâdet itdiklerini da'vâ ve şu müdde'asını da Kürdler karyesinden Kara Hasan oğlu Halil ve Kürd oğlu Süleymân ve İsmâ'il Kahya oğlu Ömer nâm üç nefer kesân şehâdetleriyle isbât itmiş ve ol-vechle mezbûran Osman oğlu Ahmed ve Mustafâ oğlu Şerîf'in şâhid zor oldukları sâbit olduğundan binâ'en-'aleyh şâhidân-ı merkûmân Ahmed ve Şerîf

haklarında hükm-i kânûnun icrâsıyla netîcesinin inbâsı siyâkında tezkire-i acizi terkîmine ibtidâr kılındı.

Fî 2 Safer sene 1320.

Numro: 454

Kangal Kazâsı Niyâbet-i Şer'îyesine

Meveddetlü efendi,

Karahisar-ı Cedîd karyesinden Kara Bilaloğlu oğlu Ebubek'rin yine karye-i merkûmede sâkine Kara Bilaloğlu kızı Zeyneb'den tasaddî eylediği nikah hakkında Sivas mahkeme-i şer'îyesinden istihsâl itmiş olduğu i'lâmın bir kıt'a sûret-i musaddakası mezbûre Zeyneb'e teblîğ olunmak üzere leffen gönderildiği gibi mahzar ücreti olmak üzere de yigirmi gurûşluk pul da matviyyen tisyâr kılınmış olduğundan sûret-i mezkûrun mezbûreye teblîğiyle melfûf ilm ü haberin bâdet-tasdîk i'âdesi siyâkında şukka-i mahsûsa terkîm kılındı.

Fî 2 Safer sene 1320.

Numro: 455

Jandarma Kumandanlığı Cânib-i 'âlisine

Refetlü efendim,

Cami-i Kebîr Mahallesi'nden Kertan(?) oğlu müteveffâ İzzet Ağa'nın sagîre kızı Fâtîma'nın babası müteveffâ-yı mezbûr ile vâlidesi müteveffât Habibe terekelerinden hisse-i irsiyyesi olan ma'-rubh bin yedi yüz kûsûr gurûş li-üm cediti

Kala-i 'Atfık Mahallesi'nden Tırnakçı oğlu kızı Mevlüde Hâtûn'a iki sene müddetle idâne olunub müddet-i idâne mürur eylediği hâlde mezbûre Mevlüde Hâtûn deyni olan meblağ-ı mezkûru kable'l-edâ bundan akdem vefât itmiş ve terekesine vaz'üil-yed bulunan sadrî kebîr oğlu Hüseyin muhâsebesi bir-rûye meblağ-ı mezkûr terekesinden istîfâ idilmek üzere gönderilen muhzır ma'rifetiyle bid-defa'ât mahkeme-i şer'iyeye da'vet olunmuş ise de adem-i icâbetle savışub Karacalar Tekyesîne gitmiş olduğundan binâ'en-'aleyh mezbûr Hüseyin'in celbiyle mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi siyâkında tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı.

Fî 3 Safer sene 1320.

-26-

Numro: 456

Armutlu karyesinden Halid oğlu Hurşid'in karye-i merkûmeden Mehmed Ali kerîmesi Hadîce hakkında nikah da'vâsı iden Nuri'nin karyeli Ali oğlu Mehmed'in iddi'âsı üzerine müstantiklik-i mahsûsdan virilüb müdde'î-i 'umûmilik vekâletinden mahkemeye tevdi' idilen fî 2 Nisan sene 318 târîhlü tezkereye yazılan der-kenârdır.

Mezburenin ahiren Takisiti(?) oğlu mezbûr Hurşid'e nikah eylediği mezbûr Hurşid'in babası Halid tarafından mahkemeye virilmiş olan merbût 'arz-ı hâlde ifâde ve beyân kılınmış ve şu hâlde icrâ olunacak muhâkemede mezbûr Hurşid'in de hâzır bulunması lâzım ve lâbüd olub ve her iki tarafında sâkin oldukları karyeler Hafik Kazâsı'na merbût bulunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh tarafeynin muhâkeme-i şer'iyelerinin icrâsı zımnında keyfiyetin Hafik Kazâsı mahkeme-i şer'iyesine havâlesi lâzım gelür. Ol-bâbda.

Fî 4 Safer sene 1320.

Numro: 457

Merhûm Hamidiye lîvâsı İsa Paşa'nın eşyâsı hakkında mahkeme-i şer'iyeden yazılan der-kenârdır.

Kuvve-i cebriye istimali zâbıta-i milliye ve adliyeye aid bir keyfiyet olub bunun için mahkeme-i şer'iyeye cânibinden re'y beyânına mahal olmadığı cevâben beyân olunur.

Fî 4 Safer sene 1320.

Numro: 458

Kayseri kapusundan ve jandarma çavuşlarından Bekir Ağa tarafından virilüb havâle buyurılmış olan fî 28 Nisan sene 1318 târîhli 'arz-ı hâle der-kenârdır.

İşbu 'arz-ı hâlde beyân olunan menzil hakikaten vakf ise şunun bunun yed ve me'kelinde kalması caiz olamayacağından bi'l-etrâf tahkik ve tedkîk ile netîce-i hâsılâsının bâ-der-kenâr beyânı husûsunun evvel-emrde evkâf muhâsebeciliği ile komisyon-ı mahsûsuna emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 4 Safer sene 1320 ve fî 29 Nisan sene 1318.

Numro: 459

Hacı Durmuş Vakfı'nın yedlerinde bulunan i'lâm mûcebince uhdelerine tevcihi hakkında mazbata i'tâsına dâ'ir Hafız Mehmed Efendi imzâsıyla viirlen 'arz-ı hâle der-kenârdır.

Cihet-i mezkûrenin uhdelerine tevcîhi hakkında îcâb iden mazbatanın vaktiyle alınamaması yalnız evkâf dâ'iresince alınması lâzım gelen harcı tedarik ve tesviye idememiş olduklarından ilerü gelüb başka gûnâ mani-i tevcîhe bir hal olmadığı bi't-tahkik anlaşılmışdır. Ol-bâbda.

Numro: 460

Arsa-i mezkûrun vakf olduğu esnâ-yı yoklamada imâm ve muhtâr tarafından haber virilmiş olduğu muharririn bâlâdaki der-kenârından anlaşılması olduğundan bu bâbda icrâ-yı tedkîkat idilmek üzere yalnız mahalle-i mezbûr muhtârının mahkeme-i şer'îyeye celbi husûsu cânib-i zâbitaya havâle ve tevdî' olunur.

Fî 5 Safer sene 1320.

-27-

Numro: 461

**Kürkcü oğlu kızları Dudu ve Horosima imzâlarıyla virilen fî 20 Nisan 318
târîhli 'arz-ı hâle yazılan der-kenâr.**

Handan oğlu mezbûr Hacı Abdullah Efendi Yazıcı oğlu Ohanis ve Güneş oğlu Kirkor yedlerinde bulunan üç kıt'a bağçenin gerçi li-eb cediti müteveffâ Hasan Ağa'nın vakfi olduğunu merkûmân Ohanis ve Kirkor muvâcehelerinde da'vâ ve ol-bâbda istihsâl itmiş olduğu i'lâm-ı şer'î inde't-temyîz fetva-hâne-i âlîden tasdîk buyurulmuş ise de lâkin müsted'ilerle muhâkeme ve mürâfaa sebk itdiğine ve bunların tasarruflarını iddi'â eyledikleri bağçenin de vakfiyyeti sâbit olan mezkûr üç kıt'a bağçe dahilinde olduğuna dâ'ir i'lâm-ı mezkûrd bir gûnâ srahat görilememiş ve şu hâlde müsted'iyan-ı mezbûrtan yedlerinde bulunan bağçenin kable'l-muhâkeme mezbûr Hacı Abdullah Efendi'ye teslîmi îcâb itmeyeceği der-kar bulunmuş olmağla ana göre ifâ-yı mu'âmele idilmesi iktizâ ider. Ol-bâbda.

Fî 5 Safer sene 1320.

Numro: 462

Huzûr-ı Âlî-i Vilâyet-penâhiye

An-asl Kazâbad âhâlîsinden olduğu olduğu hâlde Sivas ve Tokad'da ticaretle iştigal iden Hafız Ömer Efendi vâlî-i merhûm Hasan Hilmi Paşa terekesinden da'vâ eylediği beş bin yedi yüz dört gurûşdan indel-muhâkeme ancak dört bin iki yüz doksan iki gurûş alacak hakkı sâbit olduğu hâlde bu alacağından fazla olarak müteveffâ-yı müşârün-ileyh terekesinden iştirâ eylediği bin üç yüz on yedi gurûşu te'diye ve ifâ itmeksizin savuşub Tokad'a gitmiş olduğundan harc-ı mahkeme ile sâ'ir âshâb-ı matlûba virilmek üzere meblağ-ı mezbûrun mezbûr Hafız Ömer Efendi'den bi't-tahsîl irsâli husûsunun Tokad mutasarrıflığına bâ-tahrîrat emr ü izbâr buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 6 Safer sene 1320 ve fî 1 Mayıs sene 1318.

Numro: 463

Tokuş Ağası oğlu Hacı Osman Ağa'nın arz-ı hâline yazılan der-kenâr.

Müsted'i-i mezbûrun işbu istid'â ile vâki' olan mürâca'atı üzerine muhâkeme-i şer'iyeleri icrâ idilmek üzere husemâları mezbûruna 'ale'l-usûl da'vetiye ve muhtıra gönderilmiş ise de gelmedikleri cihetle henüz muhâkemelerinin icrâsına bed idilememiş ve şimdi de müsted'i-i mezbûr husûs-ı mezkûrun mahkeme-i nizâmîyece rü'yetini talep itmekde olub husûs-ı müdde'ada ırsa müteallik mevâddan olmamakla binâ'en-'aleyh muhâkemeleri mahkeme-i bidâyetçe muhâkemesinin icrâsıçün işbu istid'â mahkeme-i bidâyet hukûk dâ'iresi riyaset-i (silik) tevdî' olunur.

Fî 6 Safer sene 1320.

Numro: 464

**Sahibiye Medresesi mütevellîlerinden müteveffât Zeyneb Hâtûn oğlu
Îbrâhîm istid'âsına yazılan der-kenâr.**

Mezbûre Zeyneb Hâtûn vefât itmişdir. Mahkemece cereyân iden muhâkemedede mezbûran Ömer Ağa ve birâderleriyle müteveffât-ı mezbûrânın karındaşı oğlu Alemdar-zâde Osman Ağa hakkında olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmışdır.

Fî 6 Safer sene 1320.

-28-

Numro: 465

**Hanzarî Keşîş oğlu Davir'in(?) Pirkinikli Aleksan'dan kısarak esb da'vâsı
hakkındaki 'arz-ı hâle der-kenârdır.**

Müsted'i-i mezbûrun hasmı Aleksan husûs-ı mezkûrun mahkeme-i nızâmiyece fasl ü rü'yetini taleb itmiş olduğundan fî 12 (silik) 1318 târîhlü 'arz-ı hâli merbûtu mu'âmeleli diğer 'arz-ı hâl ile ma'an mahkeme-i bidâyet hukûk riyaset-i 'aliesine tevdî' olunur.

Fî 6 Safer sene 1320

Numro: 466

Ece Mahallesi'nde vâki' bir kıt'a hane arsası hakkında Mescid Mahallesi'nden Canbaz Hacı Ali oğlu İbrâhîm ile diğer üç imzâlı virilen 'arz-ı hâle yazılan der-kenârdır.

Arsa-i mezkûrun vakfiyetine dâ'ir mehkemece bir kayda tesâdüf olunamadığı gibi bunu mü'eyyed muhtâr-ı mahalle tarafından da bir evrâk-ı resmiye ibrâz idilemediğinden binâ'en-'aleyh arsa-i mezkûre mahlul olmak îcâb ideceğinden bu bâbda lâzım gelen mu'âmelenin icrâsı zımında işbu 'arz-ı hâlin defter-i hâkânî me'mûriyetine havâle buyurılması (silik)

(silik)

Numro: 467

Cemal Efendi yedinde bulunan berât-ı ali mütala'a olundu. Müsted'ilerin kendi ve gerek pederleri ismi muharrer olmadığı gibi müsted'iler tevcîhini istid'â eyledikleri hisse hakkında da kendi ve pederleri nâmına berât-ı ali ve evrâk-ı sâ'ire-i mevsuke irâe ve ibrâz idemediklerinden ve şu hâlde hisse-i mezkûrenin tevcîhi hakkında mahkemece bir şey dinilemeyeceğinden işbu istid'ânın evkâf muhâsebeciliğine îâdeten emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 9 Safer sene 1320.

Numro: 468

Arazi-i emiriye da'vâlarının mehâkim-i nizâmiyede fasl ü rü'yeti ol-bâbdaki evâmir-i aliyeler âhkâmından bulunmasına mebnî husûs-ı mezkûrun da mehâkim-i 'â'idesine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 9 Safer sene 1320.

Numro: 469

Divriği Kazâsı Niyâbet-i Şer'iyesine

Kazâ-i mezbûr hanedanından hamil-i nemîka Togunlu-zâde Hüseyin Efendi erbâb-ı iktidâr ve liyakatden olmağla mûmâ-ileyhin mehel(?) olduğu istihbâr kılınan kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesi kitâbetine icrâ-yı ta'yîniyle netîcesinin inbâsına hüsn-i himmet eylemeleri siyâkında şukka-i himemî terkîm kılındı efendim.

Fî 9 Safer sene 1320.

Numro: 470

Müteveffâ-yı mezbûr Salih Onbaşının verâseti vâlidesi Safiye binti Abdurrahman ve zevce-i menkûha-i metrûkesi Mevlüde binti Mahmud ve sülbiye-i sagîre kızları Şerîfe ve Aîşe ve Hadîce ile zevce-i mezbûrenin batnında mütebeyyin haml-i mevkufa münhasıra olduğu Veled Beğ Mahallesi sâkinlerinden Dikirir(?) Ağası-zâde Mehmed Efendi ibn Süleymân Efendi ve Kahveci oğlu Hüseyin Ağa ibn Hasan nâm şâhidîn-i mu'addilîn şehâdetleriyle medyûn muvâcehesinde ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla bu sûretde müteveffâ-yı mezbûrun güzeşte ma'âşî olan bâlâ-yı der-kenârda murakkam iki yüz yigirmi iki gurûş otuz paradan zevce-i mezbûre Mevlüde'nin hissesi olan yigirmi yedi gurûş otuz beş para ile ümm-i mezbûre Safiye'nin hissesi olan otuz yedi gurûş beş paranın kendilerine ve binât-ı sigâr-ı mezbûrat ile haml-i mevkûfun hisseleri olan cem'ân yüz elli yedi gurûş otuz iki paranın da vasî vâlideleri zevce-i mezbûre Mevlüde'ye i'tâsı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 9 Safer sene 1320.

Numro: 471

Göğdin karyesinde vâki' cami-i şerîf arsasının bey' idilmesi istid'âsına dâ'ir karye-i merkûmeden bir imzâlı virilen 'arz-ı hâle yazılan der-kenârdır.

Faziletlü müftî efendi tarafından bâlâyâ yazılan fetva-yı şerîfe âhkâmına tevfiân husûs-ı müsted'â hakkında mu'âmele-i şer'iyenin icrâsıçün işbu 'arz-ı hâlin aidiyeti cihetiyle Hafik Kazâsı kâ'im-makâmılığına emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 10 Safer sene 1320.

Numro: 472

Divriği'de vâki' Ayan(?) Beğ Vakfı evlâdından müteveffât Hadîce Hâtûn'un vakf-ı mezkûr bedelinden mal sandığına mevkûf hissesinin tarafına i'tâsına dâ'ir oğlu Hasan tarafından virilen 'arz-ı hâle der-kenârdır.

Ba'dehu isbât-ı verâset hakkında îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere evvel-emirde müteveffât-ı mezbûre Hadîce Hâtûn'un vakf-ı mezbûr bedelinden olarak mal sandığına tevki' idildiği beyân olunan hissesi mikdârının bâ-der-kenâr beyânı husûsunun evkâf muhâsebeciliği me'mûriyet-i behiyesine emr ü havâle buyurılması bâbında.

Fî 10 Safer sene 1320 ve fî 5 Mâyıs sene 1318.

Numro: 473

Gazi Beğ karyesinden İbiş oğlu İbiş arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.

Arazi-i emiriye da'vâlarının mehâkim-i nizâmiyede rü'yeti evâmir-i 'aliyeler âhkâmından bulunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh işbu istid'ânın da aidiyeti cihetile mahkeme-i bidâyet hukûk dâ'iresine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 11 Safer sene 1320 ve fî 6 Mâyıs sene 1318.

Numro: 474

Zile'de kain Alacalı-zâde Hacı İsmâ'il Efendi vakfına dâ'ir evlâd-ı vakıfdan Alacalı-zâde Ömer Efendi imzâsıyla viirlüb havâle buyurılan 'arz-ı hâle yazılan der-kenârdır.

Husûs-ı müsted'â vakfa aid ve şu sûretle calib-i nazar-ı dikkat-ı mevâddan olmağla mahallince şer-i şerîfe ve kemâl-i 'adl ü hakkâniyete tevfikân îcâbının icrâsı husûsunun Tokad mutasarrıflığı cânib-i vâlâsına emr ü havâle buyurılması iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 12 Safer sene 1320.

Numro: 475

Sarı Şeyh Mahallesi'nden Kara Ahmed-zâde Halil Beğ'in arz-ı hâline yazılan künyenin nufusdan ihrâcına dâ'ir der-kenârdır.

Ba'dehu mu'âmele-i şer'iyesi icrâ idilmek üzere îcâb-ı nizâmisinin beyânı husûsunun evkâf muhâsebeciliğine ve cihet-i mezkûre mutasarrıfı müteveffâ-yı

mûmâ-ileyh Abdurrahman Beğle evlâdları künyelerinin ihrâcının da nufus nezâretine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 12 Safer sene 1320.

-30-

Numro: 476

Zara Boyacı oğlu Ermanak ve Zara Boyacı oğlu Kalost'un arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.

Husûs-ı müsted'â hakkında tarafeynin henüz mu'âmelesi netîce bulmadığından bir müddet-i münâsibe ile tâtil idilmesi iktizâ ider.

Fî 12 Safer sene 1320.

Numro: 477

Mahkeme-i bidâyet baş kâtibi müteveffâ Edhem Efendi'nin pul esmânından zimmeti olan mebâliğ hakkında evrâk-ı hükmiyeye yazılan der-kenârdır.

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin kayın-birâderi Şatır-zâde Vehbî Efendi celb olunarak zimmet-i mahkûm-bihânın terekeden te'diyesi tefhîm olundukda esna-yı muhâkemedede dipozito sûretiyle on lira teslîm-i sandık itmiş oldukları gibi müteveffâ-yı mûmâ-ileyh terekesinden eytâmlarının hissesi olan mebâliğ-i ma'lûmeden dahi beş yüz gurûş fî 16 Rebî'ü'l-Âhir sene 1313 gününden itibaren üç sene müddetle Şeyh Seyfeddin Efendi'ye ve bin gurûş da fî 21 Rebî'ü'l-Âhir sene 1313 gününden itibaren kezâlik üç sene müddetle mektûbî mümeyyizi Ziya Efendi'ye ma'rifet-i şerle idâne olduğundan meblağ-ı mezkûrları târîh-i idânenen şimdiye kadar murûr iden

eyyâmın yüz de on ikiden güzeşteleriyle ma'an medyûn-ı mûmâ-ileyhâdan bi't-tahsîl senedlû on lira dipozito ile birlikde zimmet-i mezkûreye mahsûben teslîm-i sandık idilüb kûsür kalacak mebâliğ de müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin zevcesi Zehra Hânım tarafından tedârik ve tesviye idilemeyeceğini ifâde ve beyân itmiş olduğundan binâ'en-'aleyh mûmâ-ileyh Şeyh Seyfeddin Efendi'ye idâne idilmiş olan mezkûr beş yüz gurûş ile târîh-i idânedен şimdiye kadar mürûr iden altı sene on ayın yüz de on ikiden güzeştesi olan dört yüz on gurûş ki, cem'ân dokuz yüz on gurûşun mûmâ-ileyhden ve mümeyyiz-i mûmâ-ileyh Ziya Efendi'ye idâne olunan mezkûr bin gurûş ile târîh-i idânedен şimdiye kadar mürûr iden altı sene dokuz ayın yüz (silik) güzeştesi olan sekiz yüz on gurûş ki, cem'ân bin sekiz yüz on gurûşun da mümeyyiz-i mûmâ-ileyhden bi't-tahsîl on lira dipozito ile ma'ân zimmet-i mezkûreye mahsûben teslîm-i sandık itdirilmesi ve bâkî kalacak mebâliğin de müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin zevcesi mezbûre Zehra Hânım'dan ahz ü istifâsı zımında işbu evrâk-ı hükmiyenin tâkımıyla hazîne vekâletine tevdî'i iktizâ ider.

Fî 12 Safer sene 1320 ve fî 7 Mâyıs sene 1318.

Numro: 478

Olukman karyesinden 'askerde vefât iden Danacıoğlu Ali'nin pederi Halil arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.

Müteveffâ-yı mezbûr Ali'nin veraseti ancak pederi Halil'e münhasıra olduğı ve eb-i mezbûr Halil'in de oğlu müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtını ahz ü kabza ve kendüsüne teslîme tarafından diğer oğlu Ahmed'in vekîl nasb ü ta'yîn eylediği şâhidîn-i mu'addilîn şehâdetleriyle medyûn muvâcehesinde ber-nehc-i şer'î sâbit olmasına mebnî ol-bâbda îcâb iden i'lâm-ı şer'îsi fî 23 Muharrem sene 1319 günü târîhiyle i'tâ kılınmış olduğı bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmış olmağla binâ'en-'aleyh müteveffâ-yı mezbûrun muhallefatı esmânı olan seksen beş gurûşun ebb-i mezbûr içün oğlu ve vekîli mezbûr Ahmed'e bâ-sened-i makbûz i'tâsı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 12 Safer sene 1320.

-31-

Numro: 479

Mecidözü kazâsı bank kâtibi Mehmed Efendi'nin nafaka da'vâsı hakkında Amasya mutasarrıf-i 'aliyesinden vârid olan fî 27 Muharrem sene 1320 ve fî 22 Nisan sene 1318 târîh ve 152 numrolu muhavvel tahrîrata yazılan der-kenârdır.

Aleyhinde virilen nafaka hücceti mûmâ-ileyh Mehmed Efendi tarafından vuk'û bulan temyîz üzerine fetva-hâne-i âlîden tasdîk kılınmış olmasına mebnî bunun için mahkemece başka bir mu'âmele icrâ idilemeyeceği der-kar ve mûmâ-ileyh Mehmed Efendi tarafından bu kere de iddi'â ve der-miyân idilen mukâvelede mûcib-i muhâkeme mevâddan bulunmuş olduğundan şu mukâvele iddi'âsında ısrar eylediği hâlde zevcesiyle bu bâbda lâzım gelen muhâkemeleri icar idilmek üzere mûmâ-ileyhin bizzat veyâhûd tarafından bâ-hüccet ta'yîn ideceği vekîl-i şer'îsinin mahkeme-i 'â'idesine mürâca'atla ikâme-i da'vâ itmesi lâzım geleceğinden ol-vechle mûmâ-ileyhe teblîğ-i madde idilmesi husûsunun Amasya mutasarrıflığı cânib-i sâmîsine cevâben izbâr buyurılması iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 12 Safer sene 1320.

Numro: 480

Nüfus Nezâret-i Behiyyesine

İlbeğlü nâhiyesi kurâsından Koyuncu karyesinden Sağıroğlu Osman kızı Gülizar'm târîh-i tevellüdinin nüfus kaydından zeylen inbâsı siyâkında tezkere-i senâverî terkîm kılındı.

Fî 12 Safer sene 1320 ve fî 7 Mâyıs sene 1318.

Numro: 481

Müteveffâ-yı mezbûr Hasan bin Osman'ın verâseti zevcesi Zeyneb binti Hüseyin ve sülbi sagîr oğlu Ahmed Turan ve sagîre kızı Gülşen ve sülbiye-i kebîre kızı Şerîfe'ye münhasıra olub ba'dehu kable'l-kısme bint-i kebîre Şerîfe dahi vefât idüb verâseti zevc-i metrûku Hacı Mustafâ bin Süleymân ve vâlidesi mezbûre Zeyneb ve li-ebeveyn er ve kız karındaşları mezbûran Ahmed Turan ve Gülşen'e münhasıra oldığı mukaddemâ medyûn muvâcehesinde icrâ kılınan muhâkemedede şâhidîn-i mu'addilin şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olmasına mebnî îcâb iden i'lâm-ı şer'îsi fî 4 Zi'l-Hicce sene 1318 günü târîhiyle i'tâ kılınmış olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmış olmağla işbu tahrîrat-ı 'aliye ile melfûfu pusûlada murakkam müteveffâ-yı mezbûrun muhalledâtı esmânî ve gûzeşte ma'âşî olan cem'ân bin kırk yedi buçuk gurûşdan zevce-i mezbûre Zeyneb'in hissesi olan yüz altmış dokuz gurûş yedi para bir akçe ile zevce-i mezbûr Hacı Mustafâ'nın hissesi olan elli yedi gurûş on para bir akçenin kendilerine ve sagîr-i mezbûr Ahmed Turan'ın hissesi olan beş yüz kırk yedi gurûş on dört para iki akçe ile bint-i sagîre-i mezbûre Gülşen'in hissesi olan iki yüz yetmiş üç gurûş yigirmi yedi para bir akçenin de bâ-hüccet-i şer'îye vasîleri ümmitelen İsmihan Hâtûn'a bâ-sened i'tâsı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 12 Safer sene 1320.

Numro: 482

Pazar Mahallesi'nden Anlamazoğulları Karabet ve Marim'in boyahane da'vâsı hakkında olub defter-i hâkânî me'mûriyetinden muhavvel 'arz-ı hâle yazılan der-kenârdır.

Merkûm Ohanis ile kız karındaşlarının müdde'î sıfatıyla mürâca'atlarına mebnî ol-vakt müsted'ilere mahkeme-i şer'iyeden merbût da'vetiye gönderilmiş ise de bi'l-ahere ta'kîb-i da'vâ itmemeleri cihetle şimdiye kadar kalmış ve müdde'î olan şahsın ise da'vâsını ta'kîb için mahkemeden cebr idilemeyeceği der-kar olub gerçi beyân olunan intikâl maddesi müsted'ilerin bir güne hukûkına dokunduğı hâlde kendileri aid oldığı mahkemey(silik)

-32-

mürâca'atla (silik) muhtâr olduklarından ol-vechle keyfiyetin müsted'i-i merkûmâna tefhîmi zımında istid'ânın yine (silik)

Fî 16 Safer sene 1320.

Numro: 483

Varzatyân Çatik ile diğeri üç imzâlı virilen 'arz-ı hâle yazılan der-kenârdır.

Evrâk-ı mezkûr hakkında Çukasız oğlu Agob ile mahkemece cereyân iden da'vâ ve muhâkeme bir hisse üzerine olub diğeri hisselerine şümulü görilememiş ve ikmal-i İnşaatında kuvve-i karibeye gelmiş (silik) bu bir hisse hakkında hak kazanacak olurlar ise badel-inşaatda hisselerini alabilecekleri talep olunmuş (silik) inşaata t-ruhsat i'tâsı husûsunun meclis-i beledîye emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 16 Safer sene 1320.

Numro: 484

(silik) makâm-ı meşihat-penâhiye gönderilen i'lâmın evrâk-ı temyîzinin sûreti tahrîrine dâ'ir der-kenârdır.

İşbu tahrîrat-ı 'aliye-i meşihat-penâhîde irsâli irâde buyurılan i'lâmın eslah mahkûmun-leh vasî Kurmaz Efendi yedinden bi'l-ahz leffen takdîm kılınmış olduğundan işbu evrâk-ı temyîziye ile ma'an makâm-ı müşârün-ileyhâya irsâl buyurılması bâbında fermân.

Fî 16 Safer sene 1320.

Numro: 485

Uryan Zimmi Mahallesi sâkinlerinden Çerik(?) Tödürgeli Kara Haçok oğlu Avid'den iddi'â eylediği nafaka bedeli evrâk-ı temyîziyesine yazılan der-kenârdır.

İşbu tahrîrat-ı 'aliye-i meşihat-penâhîde irsâli irâde buyurılan zabtın ihrâc idilen sûreti leffen takdîm kılınmış ve zabt-ı mezkûr işâret olundığı vechile şâhidlerden maadâsının mühür ve imzâlarıyla musaddak bulunmuş olduğundan evrâk-ı temyîziye ile ma'an makâm-ı müşârün-ileyhâya i'ade ve isbâl buyurılması bâbında fermân.

Fî 16 Safer sene 1320.

Numro: 486

Nasuhi-zâde Hacı Mecdî(?) Efendi istid'âsına der-kenârdır.

Taleb olunan i'lâmın sûreti ihrâc ve tasdîk olunarak müsted'i-i mûmâ-ileyh yedine i'tâ kılınmış olduğundan mazbatasının tanzîmi husûsunun meclis-i vilâyete emr (silik) buyurılması bâbında fermân.

Fî 16 Safer sene 1320.

Numro: 487

Tortik(?) karyesinden 'askerde vefât itmiş olan (silik) oğlu Hasan veresesinden Battal Beğ arz-ı hâline der-kenârdır.

Merkûmun vefatına(?) dâ'ir 'ale'l-usûl ordu-yı hümâyûn müşiriyet-i celîlesinden iş'âr vuku bulmuş ise ana göre mu'âmele-i şer'iyesi icrâ olunmak üzere mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi husûsunun evrâk müdirliğine emr ü irâde buyurılması bâbında fermân.

Fî 17 Safer sene 1320.

Numro: 488

Ahi Paşa Vakfı mütevellîsi Fâtıma imzâsıyla virilüb havâle buyurılmış olan 'arz-ı hâle yazılan der-kenârdır.

Vâridât-ı vakfin evkâf muhâsebeciliği ma'rifetiyle evkâf sandığına teslîm itdirildiği me'al-i 'arz-ı hâlden anlaşılması olduğundan evvel-emrde işbu istid'â muhâsebecilik hususlarının(?) evkâf komisyonuna emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 18 Safer sene 1320.

Numro: 489

Hafik Kazâsı Niyâbet-i Şer'iyesine

Boğaz Kesen Meksenetlü Efendim karyeli Hacı Abbasoğlu Abbas ile Kılındır karyeli Hüseyin miyânelerinde mütekevvin nikah da'vâsı zabt sûretinin gönderildiğinden bahsle istifsar-ı mu'âmeleye dâ'ir vârid olan fî 15 Safer sene 1320 târîh ve bilâ-numrolu tahrîratlarının cevâbıdır. Bu gibi mevaddın şer-i şerîfe tevfiân fasl ü hasmı mahalline aid olub buradan istifsâr-ı mu'âmeleye mahal olmadığından tarafeynin ifâde ve iddi'âlarının bi'l-etrâf tedkîkiyle muktezâ-yı şer'îsinin icrâsı zımında evrâk-ı vâridenin tâkımıyla i'âde kılındığı beyânıyla terkîm-i cevâb-nâmeyle ibtidâr kılındı.

Fî 18 Safer sene 1320.

Numro: 490

Kayseri kapusu Mahallesi'nden Kürd Hüseyin oğlu zabtiye neferâtından müteveffâ Mustafâ'nın vereselerinin müteveffâ-yı mezbûrun Baba Şahin Vakfı'ndan tevliyeti hissesinin taraflarına i'tâsına dâ'ir olan 'arz-ı hâllerine yazılan der-kenârdır.

Müteveffâ-yı mezbûr Mustafâ'nın verâseti zevcesi müsted'iyeye-i mezbûre Kerîme binti Receb Ağa ve sülbiye-i sagîre kızları Hadîce ve Zeyneb ve li-ebeveyn er-karındaşları Mehmed ve gâib-i anil-beled İbrâhîm ile li-ebeveyn kız karındaşları Şerîfe ve Fâtîma'ya münhasıra olduğu mukaddemâ medyûn muvâcehesinde Küçük Minare Mahallesi'nden Timarlı oğlu Seyyid Ahmed Ağa ibn Ömer Ağa ve Kevfeddin oğlu zabtiye neferâtından Hacı Ahmed Ağa ibn Ahmed nâm şâhidîn-i mu'addilîn şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olduğu kayden anlaşıldığından bu sûretde müteveffâ-yı mezbûrun Baba Şahin Vakfı'ndan tevliyet hissesi olub kable'l-

ahz vefât eylediği bâlâ-yı der-kenârda gösterilen yüz otuz üç buçuk gurûşun on altı gurûş yigirmi yedi parası zevce-i mezbûre Kerîme'ye ve kırk dört buçuk gurûşdan cem'ân seksen dokuz gurûşu sagîretân-ı mezbûretan Hadîce ve Zeyneb'den her birine ve dokuz gurûş onar paradan on sekiz buçuk gurûşu ahi-i mezbûran Mehmed ve İbrâhîm dörder gurûş yigirmi beş paradan dokuz gurûş on parası uhtan-ı mezbûretan Şerîfe ve Fâtıma'ya isâbet itmekle binâ'en-'aleyh sagîretân-ı mezbûretan hisseleri olan meblağ-ı mezkûrun kendi hissesiyle ma'an vâlide ve vasîleri zevce-i mezbûre Kerîme'ye ve ahi ve uht-i mezbûrûnun hisseleri olan meblağ-ı mezkûrların da kendülerine bâ-sened-i makbûz i'tâsı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 18 Safer sene 1320.

Numro: 491

Boyacıoğulları Kalost ve Ermanak(?) 'arz-ı hâllerine yazılan der-kenârdır.

Boya-hane-i mezkûrden müsted'iler bir hisse da'vâ itmekde olub diğêr hisse-darlar da müdde'îye bir hisse içün boya-hane-i mezkûrun 'umûm hisse inşaatının tâ'tili mağduriyetlini mûcib olacağını bi't-takdîm mahkemeye havâle buyurulmuş olan 'arz-ı hâlde istid'â itmiş olmalarına ve boya-hane-i mezkûr inşââtının ikmâli de kuvve-i kurbiyeye gelmiş olmasına mebnî inşaat ruhsat i'tâsı husûsunun meclis-i beledîye emr ü havâle buyurulması diğêr hisse-darlar taraflarından virilen mezkûr arzla yazılmış olan fî 16 Safer sene 1320 târîh ve 483 numrolu der-kenârla arz idildiği bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmış olduğundan ol-vechle müsted'îye cevâb i'tâsı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 18 Safer sene 1320.

Numro: 492

Darendeli Çullu Hacı oğlu Mehmed zevcesi Emize istid'âsına yazılan der-kenârdır.

Metn-i 'arz-ı hâlde muhkî i'lâmın yine vilâyet merkez mahkeme-i şer'iyesinde fasl ü rü'yet idilmek üzere cânib-i ali-i fetva-haneden nakz idildiği istid'â olunmakta olduğundan istid'â-yı mezkûr makarin-i sıhhat ise ba'dehu îcâb-ı şer'îsi arz ü beyân olunmak üzere evvel-emrde mezkûr i'lâmın buraya gönderilmesi husûsunun Darendeli Kazâsı kâ'im-makâmığına emr ü izbâr buyurılması iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 19 Safer sene 1320.

-34-

Numro: 493

Budaklı karyesinden Vahhâb oğlu Ömer zevcesi Fâtıma istid'âsına yazılan der-kenârdır.

Budaklı karyesi Hafik kazâsına mülhak olduğundan husûs-ı müsted'ânın mahallince şer-i şerîf ve kânûn-i münîfe tevfiikân fasl ü rü'yeti zımında işbu istid'ânın âidiyeti cihetle Hafik Kazâsı kâ'im-makâmığına emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 19 Safer sene 1320.

Numro: 494

Aziye kazâsı kurrâsından Hamid'in istid'âsına yazılan der-kenârdır.

Müsted'i Hamid'in cariyesi Kuzu Hâtûn mûmâ-ileyhin taleb ve istid'âsı üzerine selefimiz zamanında yazılıb teblîğ idilmiş olan da'vetiyelerle berây-ı muhâkeme mahkeme-i şer'iyeye da'vet idilmiş ise de icâbet itmemesine mebnî şimdiye kadar muhâkemeleri te'ehhür itmiş olduğu bi'l-mürâca'a kayden mezbûrenin (*silik*) oldukları da mûndericat-ı istid'âdan anlaşılması olduğundan muhâkeme-i şer'iyeleri icrâ idilmek üzere (*silik*) ma'ân merkez-i vilâyete gönderilmesi husûsunun Tonus kazâsı kâ'im-makâmılığına emr ü izbâr buyurılması (*silik*)

Fî 19 Safer sene 1320.

Numro: 495

Merkez Bidâyet Mahkemesi Müdde'î-i 'umûmi Mu'âvinliği Me'mûriyet-i Behiyyesine

Ref'etlü efendim,

An-asl Kazâbad nâhiyesi âhâlîsinden olub Sivas'da ticaretle meşgul bulunan Hafız Ömer Efendi Sivas vâlî-i sâbıkı merhûm Hasan Hilmi Paşa zimmetinde beş bin yedi yüz dört gurûş alacağı olduğunu müteveffâ-yı müşârün-ileyhin vefâtından sonra terekesinden iddi'â itmiş ise de lâkin verese vekîlleri izzetlü Hacı Edhem ve Fu'âd Beğlerle icrâ kılınan muhâkeme-i şer'îye netîcesinde mezbûr Hafız Ömer Efendi iddi'â-yı mezkûresinden dört bin iki yüz doksan iki gurûş üzerine sulh olduğu gibi mezbûrun müteveffâ-yı müşârün-ileyh zimmetinde de ancak ol-mikdâr gurûş alacak hakkı olduğu evrâk müdiri Halid Beğle jandarma yüzbaşısı fütüvvetlü Abdülmelik Efendi şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î sâbit ve yemin(?) dahi virilmesine mebnî ol-bâbda lâzım gelen i'lâm-ı şer'îsi fî 5 Zi'l-Hicce sene 1319

târîhiyle yedine i'tâ olunub ber-mûcib-i hükm-i şer'î alacağı olan meblağ-ı mezkûrde fazla olarak esna-yı müzâyede de tereke-i müşârün-ileyhden iştirâ itmiş olduğu beş bin altı yüz dokuz gurûşluk eşyâ semeninden icrâ-yı mahsûbile mütebâkî zimmeti olan bin üç yüz on yedi gurûş harc-ı mahkeme ile sâ'ir âshâb-ı matlûbe virilmek mezbûr Hafız Efendi'den defa'âtle taleb olunduğı hâlde alacağı olduğundan bahsle meblağ-ı mezkûru te'diyeden imtinâ' ve ol-vechle harc-ı mahkeme ile sâ'ir âshâb-ı matlûbun hukûkunu desîse ile dolandırmış diyor ise mezbûr Hafız Ömer Efendi hakkında mûcib-i mücâzât-ı âhvâlden bulunmuş olduğundan hukûk-ı 'umûmiye nâmına olarak hakkında lâzım gelen mu'âmele-i kânûniyenin icrâsına hükm-i 'aliyelerinin der-kar buyurılması bâbında tezkere-i âcizi terkîmine ibtidâr kılındı.

Fî 20 Safer sene 1320 ve fî 15 Mâyıs sene 1318.

Numro: 496

Seyfik karyesinden asakir-i şahane efrâdından Dede Beğ Bekr istid'âsına yazılan der-kenârdır.

Nikah da'vâsı hakkında Hafik Kazâsı mahkeme-i şer'îyesinden bi'l-muhâkeme istihsâl itmiş olduğu iclâma icrâ-yı âhkâmı zımnında kazâ-i mezkûr (silik) hâlde henüz âhkâmı icrâ ve zevcesi mezbûrenin kendüsüne teslîm idilmediğı mündericat-ı arz-hal

-35-

ile müsted'inin ifâde-i şifâhiyesinden anlaşılması olduğundan icrâca olunan mu'âmelenin mu'âmelenin bir an evvel icrâsıyla müsted'inin hukûkunun ziyâ'dan vikâyesi zımnında keyfiyetin kazâ-i mezkûr kâ'im-makâmılığına emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 21 Safer sene 1320.

Numro: 497

Kirtanoğlu Hacı Ağa hücceti zahrına yazılan der-kenârdır.

Derûn-ı hüccetde muharrir medyûn-ı mezbûre Mevlüde Hâtûn müddet-i idâne mûrûr eylediği hâlde ma'-rubh sagîre Fâtıma'ya deyni olan bin yedi yüz yetmiş gurûş on altı para iki akçeyi kable'l-eda bundan akdem vefât itmiş olmasına mebnî meblağ-ı mezkûr kefilleri bulunan metn-i hüccetde muharrerül-esâmî Kebabcı-zâde Hafız Mehmed Efendi ile Pehlîvân oğlu Hüseyin'den defa'atle taleb olunduğı hâlde tediyyeden imtinâ' eyledikleri küfela-yı mezbûrandan mezbûr Hüseyin de savışub taşra gitmiş ve hüccet-i mezkûr mütala'asından keyfiyet müstebân olacağı vechile küfela-yı mezbûrandan her biri de yek-diğerinin zimmetine hasbel-kefale lâzım gelen mebalğın da edasına kefalet itmiş olduklarından meblağ-ı mezkûr yalnız küfela-yı mezbûrandan mezbûr Hafız Mehmed Efendi'den bi't-tahsîl mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesiçün işbu hüccet icrâ me'mûrlığına havâle ve tevdî' olunur.

Fî 21 Safer sene 1320.

Numro: 498

Ba'dehu isbât-ı verâset hakkında îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere müteveffâ-yı mezbûrun güzeşte ma'âşı mikdârının ba-der-kenâr inbâsı husûsunun muhâsebe-i vilâyete emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 24 Safer sene 1320.

Numro: 499

**Ece Mahallesi'nden Mu'azzez(?) Mescid Mahallesi'nden Yûsuf Beğoğlu
Seyfeddin arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.**

Husûs-ı müsted'â hakkında hasmı lehine Samsun mahkeme-i şer'iyesinden virilen hüccetin merkez-i vilâyet icrâ dâ'iresine virilmiş olduğı mündericat-ı 'arz-ı hâlden anlaşılmiş ve buna dâ'ir Sivas mahkeme-i şer'iyesince bir güna mu'âmele cereyân itmemiş olduğından bu bâbda cereyân iden mu'âmelenin dâ'ire-i mezkûrden isti'lâmı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 24 Safer sene 1320.

Numro: 500

**Müteveffâ mir-livâ İsa Paşa'nın mahdumu Adil Beğ'in arz-ı hâline yazılan
der-kenârdır.**

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin ma'rifet-i şer'le tahrîr olunan terekesinin bir kısmı terâzi tarafeyn ile zevce-i mûmâ-ileyhânın sâkine olduğı hanede sipâhî pazarından celb idilen esnâf hâzır oldukları hâlde bi'l-müzâyede satılub kusur kalan kismetin verese miyânında vuku bulan ihtilaf üzerine hane-i mezkûrde müzâyedesini mahzurdan gayr-i salim olmasına mebnî sipâhî pazarında bey'i lâzım gelmiş ve binâ'en-'aleyh kusur kalan eşyânın li-eclil-bey' sipâhî çarşusuna nakli husûsu mahkemedен zevce-i mûmâ-ileyhâya teblîğ idilmiş ise de imtinâ' itmiş olmasına mebnî yazılan müzekkere üzerine keyfiyet ser-komiserlik ma'rifetiyle de mezbûreye teblîğ idildiği hâlde yine imtinâ' itmiş olduğundan iş şimdiye kadar sürüncemede kaldığı gibi müsted'i-i

NUMARASIZ VARAK-a

mezbûrun vâlidesi müteveffât Mübarek Hânım'ın mehr-i bâkîsi olarak tereke-i mezkûrden da'vâ itmekde olduğu mebâliğ-i ma'lûme ile ma'rifet-i şerle tahrîr olunan terekesinden haric olarak zevce-i mûmâ-ileyhâdan bâ-'arz-ı hâl iddi'â itmekde olduğu nukûd ve eşyâ ve sâ'ir da'vâsı haklarında dahi muhâkeme-i şer'iyeleri icrâ olunmak üzere zevce-i mûmâ-ileyhâya usûlü dâ'iresinde da'vetiyeler irsâl ve teblîğ idildiği hâlde buna da icâbet itmeyerek henüz bizzat gelmemiş ve tarafından bir vekîl dahi göndermemiş olmağla binâ'en-'aleyh tereke cihetiyle müsted'i-i mezbûrun ber-vech-i ma'rûz iddi'â-yı mezkûrelerine bi'l-muhâkeme netîce virilmeksizin mûmâ-ileyhânın savışub Tokad'a gitmesi muvafık-ı maslahat olamayacağından bu cihet vâki' ise tereke maddesiyle da'vâ-yı mezkûreleri netîcesine kadar zevce-i mûmâ-ileyhânın gitmesi husûsunun tehiri zımnında işbu 'arz-ı hâlin polis ser-komiserliği memuriyet-i behiyye emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 24 Safer sene 1320.

Numro: 501

Kangal Kazâsı Niyâbet-i Şer'îyyesi Vekâletine

İzzetlü efendi,

Kazâ-i mezkûr kurâsından Bektaşlı karyesi sâkinelerinden Osman kızı Zeyneb ile karye-i merkûmeden Halil oğlu Hüseyin'e teblîğ idilmek üzere yazılan iki kıt'a da'vetiye ile ücret-i teblîğiye olmak üzere onar gurûşdan yigirmi gurûşluk iki aded pul leffen irsâl kılınmış olmakla usûlü dâ'iresinde mu'âmele-i teblîğiyelerinin icrâsıyla nüshalarının musaddakan i'âdesi husûsuna himmet eylemeleri siyâkında şukka-i mahsûsa terkîm kılındı.

Fî 24 Safer sene 1320.

Numro: 502

Şems-i Ferrâş Mahallesi sâkinelerinden Ayıntablı oğlu müteveffâ Hasan zevcesi Emine Hâtûn'un arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.

Müsted'ıye-i mezbûre mezkûr haneden bir bab odunluk ve fevkani bir sekü kendüsünün ve defa bir sekü ve bir ahur da oğlu Hasan'ın mülkü olduğu gibi kanadlının biri kezâlik kendüsünün ve diğerini de mezbûr Hasan'ın olmka üzere menzil-i mezkûr havlısının da oğlu mezbûr Hasan ile kendüsünün müşterek mülkleri olduğunu zevci Ayıntablı oğlu müteveffâ Hüseyin hayâtında ikrar ve itiraf itmiş iken ahiren zevc-i mezbûrun vefâtı vuku'una mebnî üvey oğlu mezbûr Ahmed kendüsünün mülkü olan mahall-i mezkûru fuzuli zabt eylediğinden bahsle mahal-i mezkûru ben de kendüsüne teslîm oğlu mezbûr Ahmed'e tenbih olunmasın da'vâ idüb ve mezbûr Ahmed dahi menzil-i mezkûrun tamâmı babası müteveffâ-yı mezbûr Hüseyin'den mevrus kendüsüyle ügey vâlideşi müsted'ıye-i mezbûre Amine ve er ve kız karındaşları Hasan ve Fâtıma'nın müşterek mülkleri olduğu hâlde bu sene Rebiül-Aheri'nin yigirmi birinci günü mahzar-ı şühudda menzil-i mezkûru vâlide ve er ve kız karındaşları mezbûrun ile miyânelerinde bi'r-rıza taksim itdüklerinde bir bab ahur ve bir oda ve bir mikdâr havlı vâlide ve er ve kız karındaşları mezbûrunun hisselerine ve tahtani bir oda ve bir aralık ve üstü sofa ve bir mikdâr havlı da kendü hissesine isâbet idüb tarafeynden her biri taksim-i mezkûre razı olarak hisse-i musibelerine alamet-i fasıla vaz'ıyla ahz ü kabz itdükden sonra yek-diğerinin zimmetini ibrâ itdüklerini def ve da'vâ itmekle tarafeyn ol-bâbda virmiş oldukları def ve da'vâlarıyla ma'ân müftî-i belde efendiye bi'l-irsâl istifta olundukda müdde'î-i aleyh mezbûr Ahmed'in iddi'â-yı mezkûrını yani taksim müdde'asını isbât itmesi lâzım geleceği cevâbı virilüb binâ'en-'aleyh mezbûr Ahmed olunan cevâblar üzerine (silik) adl ve makbulüş-şehade oldukları iş'âr ve ihbâr olunan Şems-i Ferrâş

NUMARASIZ VARAK-b

Mahallesi imâmı Dellâl-zâde Feyzullah Efendi ibn Ömer Efendi ile mahalle-i merkûmeden Antablı oğlu Mehmed bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleriyle huzûr-ı acizanemde bi'l-muvâcehe ber-nehc-i şer'î isbât itmiş olduğundan mücebince müsted'iyeye-i mezbûre tasaddi eylediği da'vâ-yı mezkûresinden bî-vechiş-şer'î muarazadan men' olunub ol-bâbda îcâb iden i'lâm-ı şer'îsi de der-dest-i tahrîr bulunmuşdur. Eğerçi mezbûre şu hükm-i vâki'e razı değilse sûret-i i'lâmın kendüsüne teblîği tabii idüğünden temyîz-i da'vâda muhtâr olduğu gibi sened yırtılması husûsu da mahkeme-i şer'iyeye aid bir keyfiyet olmayub mehâkim-i nizâmeyeye müte'allik mevaddan olduğundan bunun için de mezbûrenin aid olduğu ceza mahkemesine mürâca'at itmesi iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 24 Safer sene 1320.

Numro: 503

Kastamonu Vilâyeti Merkez Niyâbet-i Şer'iyesi Cânib-i Fâzılasınâ

Faziletlü efendim hazretleri,

Sivas vilâyeti telgraf ve posta müfettiş mu'âvini Hacı Şevket Efendi'ye teblîğ olunmak üzere gönderilmiş olan hüccet-i şer'iyenin mu'âmele-i teblîğiyesi bi'l-icrâ ol-bâbda alınan musaddak teblîğ ilm ü haberi matviyyen isbâl kılınmış olmağla ol-bâbda irâde efendimindir.

Fî 24 Safer sene 1320 ve fî 21 Mâyıs sene 1318.

Numro: 504

İcab-ı şer'îsi ba'dehu icrâ olunmak üzere müteveffâ-yı mezbûrun güzeşte ma'âşî mikdârının bâ-derkenâr inbâsı husûsunun jandarma kumandanlığı cânib-i 'âlisine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 27 Safer sene 1320.

Numro: 505

Araboğlu Ömer imzâsıyla Gök Medrese Tevliyeti hakkında virilen 'arz-ı hâle yazılan der-kenârdır.

Husûs-ı müdde'a tarafeynin taleb ve iltimâsları üzerine defa'âtle müftî-i belde faziletlü efendiye bi'l-irsâl istifta olunarak müftî-i mûmâ-ileyhden virilen cevâb-ı şer'î mûcebince fasl ü rü'yet olunub i'lâmı der-dest-i tahrîr ve i'tâ bulunmuş olduğundan müsted'i şu hükm-i vaki'e razıl olmadığı hâlde ancak temyîz-i da'vâ hakkı bâkî olduğundan keyfiyetin ol-vechle müsted'i-i mezbûre tefhîmi iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 27 Safer sene 1320.

Numro: 506

Sivas Timürciler Ardı Mahallesi'nden iken bundan akdem fevt olan teb'a-i devlet-i 'aliyenin ermeni milletinden Camgöç oğlu Abram veled-i Atam'ın verâseti her biri teb'a ve millet-i merkûmeden sülbi kebîr oğlu Hacı ve sülbiye-i kebîre kızları Zartan ve Anna'ya münhasıra olub ba'dehu kable'l-kassâm bint-i merkûme Zartan dahi fevt olub verâseti sadrî oğlu Mercan'a münhasıra olub ba'dehu kable'l-kısme ibn-i evvel-i merkûm Hacı dahi fevt olub verâseti sülbi oğulları Arminak ve Kalost ve sülbiye kızları Anteran ve Nazik ve Agonik'e münhasıra olduğu mahalle-i merkûme muhtârânı tarafından mûmza ilm ü haberden anlaşılması olmağla binâ'en-

'aleyh verese-i merkûmenin tashih-i mesele-i mirasları be-hükmil-münasaha yiğirmi sekiz sehmden olub siham-ı merkûmeden yedi sehmi bint-i merkûme Anna'ya ve yedi sehmi ibn-i merkûm mercan'a ve dörder sehmden sekiz sehmi ibnan-ı merkûmân Arminak ve Kalost'a ve ikişer

-36-

sehmden altı sehmi dahi binat-ı merkûmat Antiran ve Nazike ve Agonik'e isâbet itmeğin bi't-taleb işbu taksim müzekkeresi terkîm kılındı.

Fî 27 Safer sene 1320.

Numro: 507

**Cami-i Kebîr Mahallesi'nden Gürünlü oğlu müteveffâ Çizmecî Hacı
Osman Ağa zevcesi istid'âsına yazılan der-kenârdır.**

Cami-i Kebîr Mahallesi'nden müteveffâ Gürünlü oğlu Çizmecî Hacı Osman Ağa ibn Mustafâ'nın verâseti zevcesi Aişe ve kendüsünden evvel vefât iden zevcesi Marziye'den mütevellîd sülbi kebîr oğlu Yûsuf ile zevce-i mutallakası Dudı binti Abdullah'dan mütevellîdler sülbi sagîr oğulları Mustafâ ve Ali ve zevce-i mezbûre Aişe'den mütevellîde sülbiye-i sagîre kızı Fâtıma'ya münhasıra olduğu hâlde (silik) tahrîr olunmuş olduğu badel-mürâca'a sicil-i mahkeme mukayyed bulunan fî 15 Şubat sene 1292 târîhli defter-i kassâmdan ihrâc olunmuşdur.

Fî 27 Safer sene 1320.

Numro: 508

Niksar Kazâsı Niyâbet-i Şer'îyesine

Mekremetlü efendi,

Kazâ-i mezkûrun Bengiler (silik) Hacı Osman zevce-i metrûkesi Hâce Fâtıma Hâtûn'a teblîğ olunmak üzere fî 16 Zi'l-Hicce 1318 târîh ve üç yüz altmış numrolu tahrîrat-ı senâverîye leffen varaka-i da'vetiyenin nüshası henüz ifâde idilmemiş olduğundan nüsha-i mezkûrenin bir an evvel i'âdesi zımında şukka-i mahsûsa terkîm kılındı efendim.

Fî 28 Safer sene 1320.

Numro: 509

Müteveffâ İsa Paşa'nın mahdumu Adil Beğ'in fî 22 Mâyıs sene 1318 tarihli istid'âsına yazılan der-kenârdır.

Husûs-ı müsted'ânın iktizâsı müstedi-i mezbûr tarafından evvelce takdîm olunub mahkeme-i şer'iyeye havâle buyurulmuş olan merbût diğerk istid'âya yazılan fî 24 Safer sene 1320 târîh ve beş yüz numrolu der-kenârda arz edilmiş ve mezbûrenin hükûmetin (silik) ısgâ itmeyerek tereke eşyâsını birlikde alub dünki gün Tokad'a gitmiş olduğundan müsted'i-i mezbûrun ifâdesinden anlaşılması olduğundan gitdiği (silik) ise götürdüğü eşyâlarla birlikde mezbûrenin buraya i'âdesi husûsunun Tokad (silik) iş'âr buyurılması bâbında fermân.

Fî 8 Safer sene 1320.

Numro: 510

Bidâyet mahkemesi müstantikliğinden fî 23 Mâyıs sene 318 târîhli tezkiresine yazılan der-kenârdır.

Yalan yere şehâdet eylediği iddi'â olunan Kürdler karyesinden Osman oğlu Ahmed Usta olub bu celb idilen Ahmed (silik) olmayub mezbûre Fâtıma'nın(?)

ammisi Ahmed olduğı mezbûrenin vekîli Dayı oğlu İsmâ'îl Ağa'nın ifâdesinden müstebân olduğı gibi kayden (silik) beyân olunur. Ol-bâbda.

Fî 28 Safer sene 1320.

-37-

Numro: 6

İstinâf mahkemesi zabıt kâtibi Abdülkadir Efendi'nin vereselerinin ma'âş hakkındaki arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Abdülkadir Efendi'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Sıdika Hâtûn ibinti Rahatî Efendi ve sülbi kebîr oğlu Abdülvehhab Efendi ve sülbi sagîr oğlu Fa'ik ve sülbiye-i kebîre kızı Fâtıma ve sagîre kızları Nafi'a ve Sa'diye'ye münhasıra olduğı ve zevce-i mezbûre Sıdika Hâtûn ile bint-i kebîre-i mezbûre Fâtıma'dan her biri de müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin güzeşte ma'âşından hisse-i irsiyyelerini mal sandığından ahz ü kabz ve kendülerine teslîme ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğı umûrın küllisine vekâlet-i amme-i mutallaka sahiha-i şer'îye ile taraflarından ibn-i kebîr-i mezbûr Abdülvehhab Efendi'yi vekîl nasb ü ta'yîn eyledikleri medyûn muvâcehesinde şâhidîn-i mu'addilin şehâdetleriyle bernehc-i şer'î sâbit olmağla mücebince verâset ve vekâlet-i mezkûreye hükm-i şer'î lâhık olduğı merbût-i i'lâm-ı şer'îden anlaşılması olmağla meblağ-ı ma'âş-ı mezkûr iki yüz doksan gurûşdan zevce-i mezbûrenin hissesi olan otuz altı gurûş on para ile bint-i kebîre Fâtıma'nın hissesi olan otuz altı gurûş on paranın kendi hissesi olan yetmiş iki gurûş yiğirmi para ile ma'ân asil ü vekîl ibn-i kebîr-i mezbûr Abdülvehhab Efendi'ye ve sigar-ı mezbûrundan ibn-i Faik'in hissesi olan yetmiş iki gurûş yiğirmi para ile bintân-ı mezbûrtan Nafi'a ve Sa'diye'nin hisseleri olan otuz altı gurûş onar paradan cem'ân yetmiş iki gurûş yiğirmi paranın da vâlideleri mezbûre Sıdika Hâtûn'a idânesi icrâ idilmek üzere bunun da yine vekîl-i mezbûr Abdülvehhab Efendi'ye bâ-sened-i makbûz i'tâsı husûsunun muhâsebe-i vilâyete emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 13 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 7

**Hafik kazâsında Tozanlu nâhiyesi kurâsından Kis karyeli Mehmed'in arz-
ı hâline yazılan der-kenârdır.**

Nüvvâbı muvazzaf olmayan kazâlar mehâkim-i şer'iyesinden münakehat için virilecek izn-nâmelere onar gurûş harc ahzı ve izin-nâmelere de birer gurûşluk pul ilsakı nüvvâbı muvazzaf olan mahallerce de i'tâ olunacak izn-nâmelere onar gurûşluk pul yapışdırılarak iki guruşdan başkaca kalemiye alınması ol-bâbda şeref-vârid olan evâmir-i 'aliye âhkâmından olub hakikaten kazâ-i mezkûr niyâbet-i şer'iyesince mühr izin-nâme için iki mecdiye alınmakda olduğu vâki' ise şu mu'âmele muhâlif-i emr olduğu gibi âshâb-ı münakehatın da mağduriyetlerini mûcib olacağı cihetle gayr-i caiz olduğundan badema evâmir-i 'aliye âhkâmının hüsn-i muhafazasıyla hilafı hareket hâ'lından mücanebet idilmesi husûsunun Hafik kazâsı kâ'im-makâmılığına emr ü izbâr buyurılması bâbında fermân.

Fî 13 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 8

Kangal Kazâsı Niyâbet-i Şer'iyesine

Mekremetlü efendi,

Kazâ-i mezkûr kumasından Bektaşlı karyesinden Halil oğlu Hüseyin'e tebliğ olunmak üzere yazılan da'vetiye leffen ve mahzar ücretiçün dahi yiğirmi gurûşluk pul matviyyen irsâl kılınmış olmağla usûlü dâ'iresinde mu'âmele-i tebliğiyesinin icrâsıyla nüsha-i musaddakasının i'âdesi husûsuna himmet eylemeleri siyâkında şukka-i mahsûsa terkîm kılındı efendim.

Fî 15 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 9

**Kayseri Kapusu Mahallesi'nden Mehdîr oğlu Bıçakçı müteveffâ
Üskehan'ın terekesi hakkında zevcesi Nazlı'nın istid'âsına yazılan der-kenârdır.**

Müteveffâ-yı merkûm Üskehan'ın veresesinde sagîre bulunduğı meal-i 'arz-ı hâlden anlaşılıb şu hâlde tereke-i mezkûrenin tahrîriyle teferruatı hakkında mu'âmele-i mukteziyyenin icrâsı mahkeme-i şer'iyeye aid bulunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh tereke-i mezkûre ma'rifet-i şerle tahrîr idilmek ve bir güna ketm vukuuna mahal kalmamak üzere evvelce müteveffâ-yı merkûmun tahrîr edilmiş olan terekesini natık defterin bir kıt'a sûret-i musaddakasının mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi husûsunun ermeni murahhasılığına emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fî 15 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 10

Kangal Kur'a Me'mûrlığına

Fî 5 Hazîrân sene 318 Bektaş oğlu Mehmed kerîmesinin Sarı Hüseyin oğlu Ali'ye akdi hakkında izn-nâme i'tâ olunduğına Sivas mahkeme-i şer'iyesince kayda tesâdüf olunamadığı beyân olunur.

Fî 15 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 11

Akdeğirmen Mahallesi'nden Taşçı oğlu sarraf Mosis'in arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.

Müsted'i Mosis selef-i acizi zamanında cânib-i defter-dârîden bi't-tevkîl i'zâm kılınmış olan Rıf'at Efendi ile icrâ kılınan muhâkemede mezkûr kasr-ı yedinde malı olduğu hâlde iğtişâda sahibsiz zannıyla cânib-i hükûmete teslîm edilmiş olduğunda'vâ ve müdde'asını da iki nefer müslim şâhid şehâdetleriyle isbât itmiş ise de sırran icrâ edilmiş olan tezkiyede şâhid-i mezbûrlar mahalleleri eimme ve muhtârânı taraflarından cerh olunmuş ve müsted'i-i merkûm da müdde'a-yı mezkûrine daha müslim şâhidi olmayub bir tâkım gayr-i Müslim şâhidler ile isbât-ı müdde'aya hâzır olduğundan keyfiyetin mehâkim-i nizâmiyeye havâlesini talep itmiş olmağla binâ'en- 'aleyh nizâmen icrâ-yı muhâkemeleri zımnında işbu 'arz-ı hâlin mahkeme-i bidâyet hukûk dâ'iresine emr ü havâle buyrulması bâbında fermân.

Fî 16 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 12

Pazar Mahallesi'nden Timürçi oğlu zevcesi Anna'nın arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.

Müsted'ie Anna'nın Kasman oğlu İstefan'dan bey'-i bi'l-vefâ tarîkile iştirâ itmiş olduğunu beyân ve iddi'â itmekde olduğu menzil-i mezkûr ile Çizmeciler çarşusunda vâki' bir bab çizmeci dükkanından her birinin babaları müteveffâ Osib'den mevrus merkûm İstefanla er ve kız karındaşları Abraham ve Maryem ve Tonike ve Makrohi ve anaları Dalike'nin yedlerinde müştereken mülkleri olduğu binat-ı merkûmat Maryem ve Tonike ve Makrohi'nin vekîl-i şer'ileri Poladoğlu Mıkırdıç ile ibnan-ı merkûmân İstefan ve Abraham miyânelerinde sebk iden muhâkemede tahakkuk itmiş olmasına mebnî merkûmat Maryem ve Tonike ve

Makrohi'nin menzil ve dükkan-ı mezkûrlardan altmış dört sehmede ırsen mutasarrıf oldukları yigirmi sekiz sehm hisse-i şayialarının merkûmat için mahallerinde vekîlleri merkûm Mıkırdıç'a def ve teslîmiyle merkûm İstefan ilzam olunarak olbâbda Sivas naib-i esbakı müteveffâ Şükri Efendi zamanında fî 5 Muharrem sene 1315 günü târîhiyle bir kıt'a i'lâm-ı şer'î i'tâ kılınmış olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmiş ise de i'lâm-ı mezkûr kâbil-i temyîz olup binâ'en-'aleyh hukûkuna müte'allik (silik) mezbûre Anna ikâme ve temyîz-i da'vâda müsted'iyeye-i merkûme muhtâr bulunduğundan keyfiyetin kendüsüne tefhîmi

-39-

zımında işbu istid'ânın evrâk müdirliğine emr ü havâlesi bâbında fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 17 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 13

Küçük Bengiler Mahallesi'nden müteveffâ Palos'un zevcesi Manya ve mahalle-i mezbûre âhâlîsinden Kirişçi oğlu Merican'ın 'arz-ı hâllerine yazılan der-kenârdır.

Müsted'iyân mezbûrandan mezbûre Maniyenin'nın zevci müteveffâ-yı merkûm Bilos zimmetinde bir tâkım ecnas âltûn bedelinden otuz aded ve merkûm Merican'ın da cihet-i karzdan başkaca otuz aded yüzlük Osmanlı âltûnu alacakları olduğu merkûmânın taleb ve da'vâya vekîl-i şer'îleri bulunan Yetim oğlu Narsis(?) Efendi müteveffâ-yı merkûmun verese-i münhasırasından kız karındaşı Markirid'e tarafından muhasemeye vekîl-i şer'îsi Sivas âhâlîsinden Nasuh oğlu Şakir Efendi'nin inkârına Makarin muvâcehesinde bi'l-vekâle da'vâ idüb bi'l-ahere miyânelerine müslihun tavassut itmesine mebnî merkûme Manya alacağı olan meblağ-ı mezkûr otuz aded yüzlük Osmanlı âltûnı ile zevci müteveffâ-yı merkûmun terekesinden rub'

hisse-i irsiyyesi mukabilinde zevci müteveffâ-yı merkûm-i mevrus Küçük Bengiler Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Kirişoğlu Merican havlısı ve bir taraftan terzi Bozor ve bir taraftan Deste oğulları menzilleri ve bir taraftan tarîk-i has ile mahdud bir bab mülk menzilden bi't-terazi ifrâz ve ta'yîn eyledikleri merkûm Merican havlısı tarafında vâki' bi-hesâb-ı terbi'i otuz beş arşûn bir bab kış evi ile müteveffâ-yı merkûmun malı olub ma'rifet-i şerle sebt-i defter idilmiş olan yün memlû(?) yüzsüz bir döşek ve bir yasdık ve bir yorgan ve on bir aded çaput minder ve bir aded müstamel çopur çul ve bir aded köhne çul ve iki aded kanliye çul ve bir siyah tandır çulu ve bir köhne dakik çuvalı ve beş kıyyelik bir asbab leğeni ve iki buçuk kıyyelik bir aşure kazânı ve on bir kıyye sâ'ir evani-i nuhasiye ve bir hamîr ve bir turşu küpleri ile hırda'vât-ı menzil üzerine uht-i merkûme Markirid'e ile ve merkûm Merican dahi alacağı olan mezkûr otuz âltûn mukabilinde menzil-i mezkûrden ifrâz olunan merkûm Bozor tarafında vâki' bi-hesâb-ı terbi'i(?) otuz beş arşûn havlı üzerine merkûme Manya ve uht-i merkûme Markirid'eden her biriyle fî 20 Zi'l-Hicce sene 1304 gününde sulh olarak ahd-i hüüm aherin zimmetlerini ibrâ itmiş oldukları bi'l-mürâca'a mahkemede mahfûz zabt cerîdesinden anlaşılması ise de lâkin sulh-i mezkûrları hâvî tarafeyn yedlerine i'lâm i'tâ olunduğuna dâ'ir bir güna kayda tesâdüf idilememiş olduğu ma'rûzdur. Fermân.

Fî 17 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 14

**Gürün'ün Çalkanlı karyesinden maktul Hüseyin'in vâlidesi Aişe zevcesi
diğer Aişe istid'âlarına yazılan der-kenârdır.**

Maktul-i mezbûr Hüseyin'in katili bulunan metn-i 'arz-ı hâlde muharrer Emirhan'ın indel-muhâkeme on beş sene müddetle habsine mahkeme-i nizâmiyece hükm olunduğu mündericat-ı 'arz-ı hâlden anlaşılmaqda olduğundan ba'dehu cihet-i şer'îsi hakkında mu'âmele-i lâzime icrâ ve ifâ olunmak üzere mehâkim-i nizâmiyece cereyân iden mu'âmelenin bâ-der-kenâr inbâsı zımnında işbu istid'ânın müdde'î-i 'umûmilik me'mûriyet-i behiyyesine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 11 Hazîrân sene 1318.

-40-

Numro: 15

**Debbağ-zâde Hacı Ali Efrendi uhdesinden münhal Buruciye müderrisliği
hakkındaki isti'lâma der-kenâr.**

Sagîrân-ı mezbûrandan Mehmed Şükri'nin karındaşı Ahmed Hamdi'den sinnen kebîr oldığı nüfus kaydından müstebân olduğundan binâ'en-'aleyh nısf hisse-i cihet-i mezkûrenin müstakilen mezbûr Mehmed Şükri uhdesine tevcihine dâ'ir icab iden mazbatasının tanzîmi husûsunun meclis-i idâre-i vilâyete havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 11 Hazîrân sene 1318.

Numro: 16

Kastamonu Vilâyeti Merkez Niyâbet-i Şer'iyesi Cânib-i 'âlîsine

Sivas vilâyeti posta ve telgraf müfettişi mu'âvini olduğu hâlde bu kere Bitlis vilâyeti telgraf müdirliğine tahvil-i me'mûriyet itmiş olan Hacı Şevket Efendi zevcesi Kastamonu'da vâki' Alaca Mescid Mahallesi'nde sâkine Kassab Osman oğlu kerîmesi Hafize Necibe Hânım'ı gıyabında tatlik itmekle ol-bâbda Sivas mahkeme-i şer'iyesinden i'tâ kılınan hüccetin bir kıt'a sûret-i musaddakası mezbûreye tebliğ olunmak üzere leffen isbâl kılınmış olduğundan mu'âmele-i tebliğiyesinin icrâsıyla melfûf tebliğ ilm ü haberinin badet-tasdîk i'âdesi husûsuna himem-i 'aliye-i fâzılânelerinin der-kar buyurılması bâbında emr ü irâde efendin hazretlerindedir.

Fî 18 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 17

Her da'vânın bidâyeten mahalli mahkemesine rü'yet olunması nizâmı iktizâsından bulunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh Kangal kazâsı mahkemesine mürâca'at itmeleri müsted'iyân-ı mezbûrtana tefhîm olunur.

Fî 13 Hazîrân sene 1318.

Numro: 18

Müteveffâ-yı mezbûr Halil'in verâseti babası Şah Hüseyin Mahallesi'nde sâkin Köroğlan oğlu Halil Ağa ibn Hasan ile zevce-i menkûha-i metrûkesi Raziye binti Hasan'a münhasıra olduğu mukaddemâ medyûn muvâcehesinde şâhidîn-i mu'addilin şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olmasına mebnî ol-bâbda îcâb iden isbât-ı verâset i'lâm-ı şer'îsinin naib-i sâbık faziletli Hüseyin Hasib Efendi zamanında fî 13 Şaban sene 1319 günü târîhiyle i'tâ kılınmış olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılması olduğundan binâ'en-'aleyh müteveffâ-yı mezbûrun melfûf kupon mücebince müterâkim ma'âşî olan iki yüz kırk yedi gurûşun altmış bir gurûş otuz parasının zevce-i mezbûre Raziye'ye ve bâkî yüz seksen beş gurûş on parasının da ebb-i mezbûr Halil Ağa'ya meclis-i idâre-i vilâyet heyeti huzûrunda i'tâsı husûsunun muhâsebe-i vilâyete emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 20 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 19

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Vilâyet-penâhiye

Mahkeme-i şer'iyenin hatab-ı mîşe ve kömür gibi levâzım-ı şitâ'iyesi vaktiyle alınmak üzere mahkeme-i mezkûrenin işbu bin üç yüz on sekiz sene-i mâliyesi

muhassasat-ı ihrakiyesinin i'tâsı husûsunun cânib-i vâlâ-yı defter-dârîye emr ü havâle buyurılması bâbında fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 23 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

-41-

Numro: 20

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Vilâyet-penâhiye

Mahkeme-i şer'iyenin muhâkeme dâ'iresiyle harem cihetinin bazı mahalleri ve etrâf dîvârları ta'mîre muhtâc bulunmuş olduğundan şu mevsimde icrâ-yı ta'mîrat idilmek üzere mahkeme-i mezkûrenin ta'mîratına meşrûta evkâfın işbu bin üç yüz on sekiz sene-i mâliyesi bedelinin i'tâsı husûsunun cânib-i vâlâ-yı defter-dârî ile evkâf muhâsebeciliğine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 23 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 21

Mûmâ-ileyh Abdülhamid Efendi'nin cihet-i 'askerice bir güna mani'i olub olmadığıнын bâ-şehâdet-nâme beyânı zımında işbu istid'ânın evvel-emrde Sivas redif binbaşılığı cânib-i behiyyesine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 22 Rebî'ü'l-Evvelî sene 1320.

Numro: 22

Polis idaresinde mahfûz olan eşyâlar kız karındaşları müsted'i-i mezbûr Circis'in (?) zevcesi Şerîfe'nin malı olduklarını mezbûrenin karındaşları Hacı

Hüseyin ve Ahmed Ağalar'ın ikrra itmiş oldukları sulhu hâvî hakim-i sâbık faziletlü Hüseyin Hasib Efendi zamanında i'tâ kılınan fî 11 Safer sene 1320 târîhli merbût i'lâm-ı şer'ide musarrah bulunmuş olmağla şu hâlde eşyâ-i mezbûrenin mezbûre Şerîfe'ye i'tâ ve teslîmi iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 22 Rebî'ü'l-Evvelî sene 1320.

Numro: 23

**Redif mülâzımlarından müteveffâ İzzet Efendi vereselerinin istid'âsına
der-kenârdır.**

Bâlâ-yı der-kenârda muharrer üç yüz otuz beş gurûş müteveffâ-yı mûmâ-ileyh İzzet Efendi'nin hayâtında vâlidesi Saliha Hâtûn'a sipâriş sûretiyle terk itmiş olduğu kırk beş gurûşdan müterâkim bir para olmadığı der-kenâr-ı mezkûr mealinden anlaşılmiş ve mezbûre Saliha Hâtûn dahi meblağ-ı mezkûrun sırf kendüsüne aid olduğunu merbût 'arz-ı hâlinde istid'â itmiş olduğundan şu hâlde müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin verese-i sâ'iresinin meblağ-ı mezkûrde hakları olmayub kamilen mezbûre Saliha Hâtûn'a i'tâsı lâzım gelmekle ol-vechle ifâ-yı mu'âmele idilmek üzere merbût 'arz-ı hâl ile ma'ân işbu istid'ânın muhâsebe-i vilâyete emr ü havâle buyurılması bâbında ferman.

Fî 16 Hazîrân sene 1318.

Numro: 24

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Vilâyet-penâhiye

Dördüncü oru-yı hümâyûna mensub Hamidiye alayı birinci livâsı müteveffâ İsa Paşa'nın ma'rifet-i şerle tahrîr idilen terekesinin beynel-verese iktisamıyla teferruat-ı sâ'iresi hakkında mu'âmele-i şer'iyesi icrâ idilmek üzere müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin

Tokad'a gitmiş olan zevcesi Tevfîke Hâtûn'un buraya gönderilmesi husûsunun Tokad mutasarrıfîyet-i 'aliyesine izbârı müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin mahdumu Adil Beğ'in tarafından bi't-takdîm mahkemeye havâle buyurulmuş olan 'arz-ı hâle selef-i acizi zamanında yazılan fî 28 Safer sene 1320 târîh ve beş yüz dokuz numrolu derkenârda arz olunmuş olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmış ve mezbûr Adil Beğ ise (silik) husûs-ı mebhûsun-anh

-42-

bir an evvel netîceye isalini ifâde ve istirham itmiş olduğundan ber-muceb-i dekenâr keyfîyet mutasarrıfîlık-ı mezkûre izbâr buyurulmuş ise şimdiye kadar bir cevâb alınmış olacağı tabii idüğünden ana göre mu'âmele idilmek üzere alınan cevâbın mahkeme-i şer'iyeye irsâli ve henüz cevâb alınamamış ise tekid-i madde buyurulması husûslarının îcâb idenlere emr ü irâde buyurulması bâbında fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 23 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 25

Jandarma Kumandanlığı Cânib-i Behiyesine

Koyuncu karyesinde sâkine Sağıroğlu kızı Gülzar ammisî Halil vekâletiyle nefsinî mezbûr Halil'in hafidî sagîr Halil'e akd-i nikah eylediği ve nikah-ı mezkûrun da karye-i merkûme sâkinlerinden imâm Seyyid Efendi tarafından icrâ idilmiş olduğu iddi'â idilmekte olduğundan bu bâbda tahkikat ve tedkîkat-ı lâzıme icrâ olunmak üzere mezbûr imâm Seyyid Efendi'yi ve karye-i merkûme imâm ve muhtârlarıyla ihtiyar azalarından dahi iki kimesnenin celbleriyle mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi siyâkında müzekkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fî 23 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 26

Asker Nuri'nin vereselerinin arz-ı hâline yazılan der-kenâr.

Müteveffâ-yı mezbûr Nuri'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Aişe ibinti Süleymân ve vâlidesi müsted'îye Nisbet ve sagîre kızı Ferîde ve li-ebeveyn kız karındaşı Şehriye'ye münhasıra oldığı medyûn muvâcehesinde şâhidîn-i mu'addilîn şehâdetleriyle sâbit olmağla sübut-ı verâseti hâvî icâb iden i'lâm-ı şer'îsi merbûten gönderilmiştir. Ol-bâbda.

Fî 16 Hazîrân sene 1318.

Numro: 27

Jandarma Kumandanlığı Cânib-i Behiyesine

Vâlidesi İlbeğlü nâhiyesi kurâsından Köni karyesi sâkinelerinden müteveffât Aişe'nin terekesini karye-i merkûme sâkinelerinden Hasan zevcesi Senem(?) ile mezbûrenin kayınbiraderi oğlu Mustafâ'nın zabt iderek hisse-i irsiyesini i'tâdan imtinâ' eyledikleri müteveffât-ı mezbûrenin kızı Sultan tarafından bi't-takdîm mahkeme-i şer'îyeye havâle buyurulmuş olan 'arz-ı hâlde iddi'â olunmuş ve 'ale'l-usûl gönderilün müdir-i nâhiye ma'rifetiyle teblîğ idilen da'vetiyelerle berây-ı muhâkeme mezbûran Senem ve Mustafâ'dan her biri mahkeme-i şer'îyeye da'vet edilmişler ise de olunan da'vete icâbetle gelmemişler ve husûs-ı müdde'a ise terekeye müte'allik olmağla vecahen icrâ-yı muhâkemeye muhtâc mevaddan bulunmuş olmağla nizâmen lâzım gelen ücreti müdde'îye Sultan'ın vekîli zevci Çolak İsmâ'il tarafından alınarak mezbûran Sanem ve Mustafâ'nın süvari-i mahsûsla celbiyle mahkeme-i şer'îyeye gönderilmesi siyâkında tezkire-i mahsûsa terkîm kılındı efendim.

Fî 23 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

-43-

Numro: 28

Kızılca karyesinden Köse oğlu İbrâhîm'in arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.

Husûs-ı müsted'â hakkında muhâkeme-i şer'iyeleri icrâ olunmak üzere selef-i acizi zamanında birinci vaka olarak gönderilmiş olan da'vetîyelerle mezbûre Hadîce ve Süleymân mahkemeye da'vet idilmiş oldukları hâlde gelmemiş olmalarına mebnî tarafeynin muhâkemeleri icrâ idilememiş olduğu kayden anlaşılmış ve husûs-ı müdde'ada nikaha müte'allik olarak şayan-ı itina mevaddan bulunmuş olduğundan süvari-i mahsûsla mezbûranın mahkemeye celbleri zımında işbu istid'ânın jandarma kumandanlığı cânib-i behiyyesine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 25 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 29

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Hacı Ebubekr Efendi'nin verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Dudu binti Hüseyin ve sülbi kebîr oğlu Süleymân Azmî Efendi ve sülbiye-i kebîre kızı Rafî'a Hâtûn'a münhasıra olduğu ibn-i mezbûr Süleymân Azmî Efendi yedinde fî 11 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320 ve dokuz kayd numarasıyla murakkam isbât ve verâset i'lâmından müstebân olmağla bu sûretde ma'âş-ı mezkûr üç yüz otuz gurûşdan hissesi olan kırk bir gurûş on üç paranın zevce-i mezbûre Dudu Hâtûn'a ve yüz doksan iki gurûş otuz sekiz paranın da ibn-i mezbûr Süleymân Azmî Efendi'ye ve doksan altı gurûş on dokuz paranın da uht-i mezbûre Rafî'a Hâtûn'a i'tâsı husûsunun muhâsebe-i vilâyete emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 25 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 30

**Baldır Bazarı Mahallesi'nden Dumanoğlu Kokas'ın arz-ı hâline yazılan
der-kenârdır.**

Müteveffâ-yı merkûme Şoşana'nın verâseti sadrî oğlu müteveffâ Serkiz'in sülbi kebîr oğulları Kokas ve Mikail'e münhasıra olduğu sübût-ı verâseti hâvî naib-i sâbık faziletli Hüseyin Hasib Efendi zamanında Sivas mahkeme-i şer'iyesinden i'tâ olunub müsted'i Kokas yedinde bulunan gurre-i Rebiül-Evvvel sene 1320 ve altı yüz on sekiz kayd numrosıyla murakkam i'lâm-ı şer'îden müstebân olmağla binâ'en-'aleyh ma'âş-ı mezkûr altı yüz yigirmi dokuz gurûşun vârisan-ı merkûmân Kokas ve Mikail'e münâsafaten i'tâsı husûsunun muhâsebe-i vilâyete emr ü havâle buyurılması bâbında ferman.

Fî 25 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 31

**Hanenin noksanını ikmal hakkında Kerimunlu Mevlüde'nin istid'âsına
yazılan der-kenârdır.**

Ba'dehu îcâbına bakılmak üzere menzil-i mezkûrun noksanı neden ibaretdir bi'l-keşf beyânı zımında işbu 'arz-ı hâlin evvel-emrde meclis-i belediyeye emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 26 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro: 32

Çavuşbaşı Mahallesi'nden Kezban Hâtûn'un istid'âsına yazılan der-kenârdır.

Müsted'îye-i mezbûrenin hasmı damadı mezbûr Osman gönderilen da'vetiye ile berây-ı muhâkeme mahkemeye da'vet idilmiş ise de henüz gelmemiş mezbûrede beher gün mahkemeye gelerek sızlanmakda bulunmuş ve bu Osman'ın da jandarma efrâdından olduğu anlaşılmış olmağla mezbûr Osman'ın li-eclil-muhâkene mahkeme-i şer'iyeye irsâli zımnında işbu istid'ânın jandarma kumandanlığı me'mûriyet-i behiyyesine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 26 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

-44-

Numro: 33

Araboğulları Halil ve Ömer Ağalar'ın temyîz istid'âlarına yazılan der-kenârdır.

Temyîzi istid'â olunan i'lâmın zabtı sûret-i musaddakasıyla i'lâm-ı mezkûrde muhki fî 7 Rebî'ü'l-Âhir sene 1317 târîhli zabtın ihrâc ve tasdîk dilen sûret-i musaddakası merbûten takdîm kılındığı gibi esnâ-yı muhâkemedede müdde'î-i aleyhim taraflarından ibrâz idilüb kezâlik i'lâm-ı mezkûrde hikayeten beyân idilen berât-ı ali ve vakfiye ve tevcîh i'lâmlarından ancak fî 13 Cemaziye'l-Ahir sene 1280 târîhli berât-ı alinin sûret-i musaddakası ve fî evail-i Muharrem sene 1049 târîhli fermân-ı alinin aslı ve fî 29 Rebî'ü'l-Âhir sene 1300 târîhli i'lâm-ı şer'înin sûret-i musaddakası ve fî 10 Safer sene 1318 târîhli tevcîh i'lâmı sûret-i musaddakasından her biride mahkûmun-aleyh müsted'î-i mezbûran taraflarından alınarak bunlar da leffen arz ve takdîm kılınmış olduğundan cümlesinin müsted'î-i mezbûran yedlerinde

bulunan hükm i'lâmıyla birleşdirilerek makâm-ı sâmi-i cenâb-ı meşîhat-penâhiye isbâl buyurılması bâbında fermân.

Fî 29 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320.

Numro. 34

Afşar Evrân karyeli Hasan Hüseyin göz da'vâsı istid'âsına der-kenâr.

Husûs-ı müsted'â-i mehâkim-i nizâmiyece netîce idilerek taht-ı hükm ü karâra alınmış mıdır? Ba'dehu cihet-i şer'îsi hakkında mu'âmele-i lâzime icrâ olunmak üzere evvel-emrde bu cihetin ve cereyân-ı mu'âmelenin inbâsı husûsunun müdde'î-i 'umûmilik me'mûriyet-i behiyyesine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 24 Hazîrân sene 1318.

Numro: 35

Mihr-i Vefâ naibi Hafız Efendi müzekkeresine yazılan der-kenâr.

İşbu kassâmı müzekkerede olunan harc-ı kassâmın merkûm Nikefos'dan bi't-tahsîl defter-i i'tâ olunmak üzere mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi zımında jandarma kumandanlığı cânib-i behiyyesine tevdi' olunur.

Fî 24 Hazîrân sene 1318.

Numro: 36

Darendeli Hacı oğlu Mehmed zevcesi Amine istid'âsına der-kenâr.

Ber-muceb-i arz-ı sâbık menkûz i'lâmın berây-ı mütâla'a irsâli husûsunun Darendede kazâsı kâ'im-makâmılığına emr ü izbâr buyurulması iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fi 25 Hazîrân sene 1318.

Numro: 36

Kangal'da Afşar Evrân karyeli Hasan Hüseyin'in göz deyni da'vâsı arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.

Mahkûm-i merkûm Musa ikmal-i müddetle habsden tahliye edilmiş ve tarafeyn de Kangal kazâsına mülhak Afşar Evranı karyesinde sâkin olub her biri da'vânın da bidâyeten mahalli mahkemesinde rü'yeti usûl ve nizâmı iktizâsından bulunmuş olduğundan binâ'en-'aleyh husûs-ı müdde'anın mahallince şer-i şerîfe ve kemâl-i adl ü hakkaniyete tevfiikân fasl ü hasmı zımında işbu istid'ânın Kangal kazâsı kâ'im-makâmılığına emr ü havâle buyurulması bâbında fermân.

Fi 26 Hazîrân sene 1318.

Numro: 37

Meclis-i Belediye Riyaset-i Behiyyesine

Eskiciler çarşusunda (silik) vâki' arsa mütevellîs bulunduğı Ahi Mehmed Paşa evkâfı dahilinde olduğđ hâlde bi'l-müzâyede belediye nâmına satılmakda (silik) mütevellî-i vakf Fâtıma Hâtûn imzâsıyla bi't-takdîm meclis-i idâre-i vilâyet karârıyla

bu kere mahkeme-i şer'iyeye emr ü havâle buyurulmuş olan (silik) ikâme-i düyûn da'vetiyesi de der-dest-i irsâl bulunmuş olduğundan netîce-i muhâkemeye (silik)

-45-

müzâyedenin tehiri husûsuna himmet eylemeleri siyâkında tezkere-i mahsûsa terkîm kılındı efendim.

Fî 4 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 ve fî 26 Hazîrân sene 1318.

Numro: 37

Hamur Kesen Mahallesi'nden Kars muhacirlerinden Kahraman oğlu Hacı Hamid Efendi'nin istid'âsına der-kenâr.

Cami-i şerîf-i mezkûre müceddeden bend vazıyla ikâme-i salat-ı Cum'a ve 'îdîne izn-i sultani erzân ve sadaka-i padişahi olarak tahsis buyurılacak münasib mikdâr ma'âşla imâmet ve hitâbet cihetlerinin de ledel-imtihan ehliyeti tahakkuk iden müsted'i Abdülhamid Efendi uhdesine tevcîh ve ihsan buyurılması istirhâmını hâvî lâzım gelen i'lâm-ı şer'îsi i'tâ kılınmış olduğundan îcâb iden mazbatasının tanzîmi husûsunun meclis-i idâre-i vilâyete emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 25 Hazîrân sene 1318.

Numro: 38

Paşa Beğ Mahallesi'nden Mir-alay-zâde Tevfîk Beğ'in mağsûb eşyâsını almak üzere bizzat veyâhûd tarafından vekîl gönderilmesine dâ'ir Kayseri mutasarrıfının fî 9 Muharrem sene 320 târîh ve kırk dört numrolu tahrîratına yazılan der-kenâr.

Mûmâ-ileyh Tevfîk Beğ husûs-ı mezkûr için bu kere tarafından Kars muhâcirlerinden Abdülkadir Ağa'yı bâ-hüccet-i şer'îyye vekîl nasb ü ta'yîn itmişdir. Ol-bâbda fermân.

Fî 26 Hazîrân sene 1318.

Numro: 39

**Şems-i Ferraş Mahallesi'nden Ayntablı oğlu zevcesi Amine'nin hane
da'vâsı temyîz arz-ı hâline der-kenâr.**

Temyîzi istid'â idilen i'lâmın zabtı sûreti ihrâc ve tasdîk olunarak merbûten takdîm kılınmış ve zabt-ı mezkûrde tarafeynin mührleriyle memhûr bulunmuşdur. Ol-bâbda fermân.

Fî 26 Hazîrân sene 1318.

Numro: 40

Vasî Hüseyin Efendi polis me'mûriyetiyle el-yevm Aziziye kazâsında olduğı kebîr kız karındaşı mecnûne-i mezbûre de yanında olmağla gıyâbında tedkîk-i hıyaneti yoluna gidilemeyeceğı der-kar bulunmuş olduğundan vasî-i mezbûrun kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer'îyesince tedkîk-i âhvâliyle hıyaneti tebeyyün eylediğı hâlde azliyle yerine müsted'i-i mezbûrun ta'yîni icrâ olunmak üzere keyfiyetin iş'ârı ve şayed hıyaneti tahakkuk itmediğı hâlde mezbûreye muhassas olduğı istid'â olunan beş yüz gurûş ma'âş hal-i hâzırda idâresinden fazla olmağla idâresine kafi nafaka takdîriyle fazlasının da mecnûne-i mezbûreye aid olmak üzere ma'rifet-i şerle idâne ve istirbâh idilmesi husûslarının işbu arz-ı hâl ve merbûtu şehâdet-nâmenin leffiyle Aziziye kazâsı kâ'im-makâmılgına tahrîrat-ı 'aliye tastîri iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fî 27 Hazîrân sene 1318.

Numro: 41

Babası müteveffâ-yı mezbûr Ali Efendi'nin mahlulünden oğlu müsted'i Ahmed'in uhdesine tevcîhi evkâf muhâsebecisinin bâlâdaki der-kenârında gösterilen bâ-şart-ı tedris zaviye-darlık cihetinin nısf hissesine kendüsüyle karındaşı müteveffâ Abdullah Efendi bâ-berât-ı ali mutasarrıf olduklarından ve ancak cihet-i mezkûrenin diğer rub hissesi mutasarrıfları bulunan asakir-i şahane binbâşılardan Tekye-nişin oğlu Seyyid Ahmed (silik) karındaşı Mehmed'in terk-i hizmet ve adem-i ehliyetlerinden Sivas ulemasından müteveffâ Alim Efendi'ye tevcîhi bâ-i'lâm ü mazbata evkâf-ı hümayûn nezâret-i celîlesine arz ü iş'âr olunduğı (silik) kendisine yalnız bu rub hisseden kasr-ı yed idüb îcâb iden mazbatası da meclis-i mezkûrce o yolda tanzîm olunan (silik) evkâf-ı hümayûn nezâret-i

-48-

Numro: 50

Müsted'i-i merkûmun anası Marim'in karındaşı oğlu Atranik'in va'zül-yed olduğı Köse Dere-i Zimmî Mahallesi'nde vâki' bir bab mülk menzilden tasaddi eylediğı hisse-i irsiye da'vâsı hakkında muarazadan men'ine dâ'ir naib-i sâbık Osman Nuri Efendi zamanında Sivas mahkeme-i şer'iyesinden i'tâ kılınmış olan fi 20 Muharrem sene 1317 târîhli i'lâm merkûme Marim tarafından idilen temyîz üzerine mahkeme-i mezkûrece tekrâr muhâkemeleri icrâ olunmak üzere bazı nevakısdan dolayı fetva-hane-i aliden nakz idilerek i'âde buyurulmuş olduğı mahkemede mevcut evrâk-ı temyîziyeden anlaşılmışdır. Ol-bâbda fermân.

Fî 4 Temmuz sene 1318.

Numro: 51

Husûs-ı mezkûrun defter-i hâkânî me'mûriyetinden yazılan derkenâr ile ol-bâbda olan evâmîr-i 'aliyeler âhkâmına tevîkân iktizâsının ifâsı husûsunun

cevâben izbârı bu bâbda istizanı hâvî Gürün kâ'im-makâmılığından evvelce vârid olub havâle buyurulmuş olan fî 29 Mâyıs sene 318 târîhli telgraf-nâmeye yazılmış olan der-kenârla arz idilmiş olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılması olmağla binâ'en-aleyh husûs-ı mezkûru iş'âr-ı sâbıka ve mecelle-i âhkâm-ı adliyenin dokuz yüz altıncı maddesiyle arazi kânûnunun otuz ikincisi maddesi ve ol-bâbda ahiren şeref-sadır olan evâmîr-i 'aliye âhkâmılarına tevfişkân mahallince iktizâsının icrâsı lâzım gelmekle ol-vechle keyfiyetin cevâben emr ü izbâr buyurulması bâbında fermân.

Fî 6 Temmuz sene 318.

Numro: 52

Ba'dehu îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere yedinde bulunan vakfiye ve berât-ı alî ile ma'ân metn-i 'arz-ı hâlde muharrer Hacı Ahmed Efendi'nin buraya gönderilmesi husûsunun Niksar kazâsı kâ'im-makâmılığına bâ-tahrîrat-ı a'liyye izbâr buyurulması bâbında fermân.

Fî 8 Temmuz sene 1318.

Numro: 53

Mezbûr Hafız Ömer Efendi'den tahsîli gösterilen para ma'rifet-i şerle bey' olunan terekeden alacağından fazla olarak zimmetine geçürmüş olduğu bir meblağ olmağla şu hâlde bunun hukûk-ı şahsiye misillü i'lâma rabtla teblîği gibi bir tâkım mu'âmele ihtiyarına mahal olmadığı der-kar iken vâhî bir itiraz üzerine tahsîli yoluna gidilmemesi hâlen ve maslahaten muvafık olamayacağından ve mezbûrun der-dest-i muhâkeme didiği da'vâda müzekkere-i mezkûrede gösterildiği vechile işbu meblağın tediyesine talikan tehir kılınmış olduğundan bina-berin böyle vahi itirazata bakılmayarak ber-iş'âr-ı sâbık meblağ-ı mezbûrun tahsîli zımında i'âde kılınur.

Fî 8 Temmuz sene 1318.

Numro: 54

Darende Kazâsı Niyâbet-i Şer'iyesine

Mekremetlü efendi,

Kazâ-i mezkûr polis komiseri Sivaslı Ziya Efendi'ye teblîğ olunmak üzere makâm-ı mecidden yazılan fî 3 Rebî'ü'l-Evvel sene 1320 târîh ve beş yüz on beş numrolu tahrîrata leffen irsâl kılınmış olan i'lâmın henüz teblîğ ilm-i haberi i'âde buyurılmamış olduğundan ilm-i haber-i mezkûrun i'âdesi siyâkında şukka-i mahsûsa terkîmine ibtidâr kılındı.

Fî 16 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320.

Numro: 55

**Bektaş karyesinden Rasul oğlu Hamza'nın vekîli Rufâ'î şeyhi oğlu
Abdürrezzak arz-ı hâline yazılan der-kenâr.**

Husûs-ı müsted'â hakkındaki evrâk-ı şer'iyenin gönderilmiş olduğu makarin sıhhat ise îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere tâkımıyla mahkeme-i şer'iyeye irsâli zımında işbu 'arz-ı hâl merkez müdde'î-i 'umûmi mu'âvinliği me'mûriyet-i behiyyesine tevdi' olunur.

Fî 9 Temmuz sene 1318.

Numro: 56

Sivas'da Keçi Bula Mahallesi'nden ve teb'a-id evlet-i 'aliyenin Ermeni milletinden iken bundan akdem fevt olan Serkiz oğlu Ohanis'in verâseti her biri teb'a ve millet-i merkûmeden sülbiye-i kebîre kızları Zarok ve Tutuş ve Agavini ve Milk(?) ve li-ebeveyn er ve kız karındaşları Artin ve Karabet ve Horos ve Vartok'a münhasıra olduğu mahalle-i merkûme imâm ve muhtârânı taraflarından mümza ve memhur ilm ü haberden müstebân olmağla binâ'en-'aleyh verese-i merkûmenin tashih-i mesele-i mirasları on sekiz sehmden olub siham-ı merkûmeden üçer sehmden on iki sehmi binat-ı merkûmat Zarok ve Tutuş ve Agavini ve Milk'e ve ikişer sehmden dört sehmi uhh-i merkûmân Artin ve Karabet'e ve birer sehmden iki sehmi dahi uhtan-ı merkûmetan Horos ve Vartok'a isâbet itmekle vâki' olan taleb üzerine işbu taksim müzekkeresi i'tâ kılındı.

Fî 10 Temmuz sene 1318.

Numro: 57

Aziziye Kazâsı Niyâbet-i Şer'iyesine

Mekremetlü efendi,

Hamidiye birinci alayı lîvâsı müteveffâ İsa Paşa zevcesi müteveffât Mübareke Hânım'ın mehr-i mu'accel ve mü'ecceline şehâdet iden Altı Kesik karyesinden Kokaoğlu Haydar Efendi ile Molla Ahmed haklarında yazılan tezkire varakası leffen irsâl-i savb-ı şerîfleri kılınmış olmağla varaka-i mezkûrenin karye-i merkûme imâm ve muhtârânına bi'l-irsâl mu'âmele-i lâzimesinin icrâsıyla i'âdesi husûsuna hüsn-i himmet eylemeleri siyâkında şukka-i meçi(?) terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fî 19 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320.

Numro: 58

**Boğazkesen karyesinden Haydar oğlu Receb arz-ı hâline yazılan der-
kenâr.**

Her bir da'vânın bidâyeten mahalli mahkemesinde rü'yeti nizâmı iktizâsından olmağla binâ'en-'aleyh husûs-ı mezkûrenin şerîfe ve kemâl-i adl ü hakkaniyete tevîkân fasl ü rü'yeti zımında işbu 'arz-ı hâlin Hafik kazâsı kâ'im-makâmılığına emr ü havâle buyurılması iktizâ ider. Ol-bâbda şer'i (silik)

Fî 20 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320.

-50-

Numro: 59

Cihet-i mezkûre mutasarrıflarından Mehmed Efendi Gerçioğlu(?) Hacı Mustafâ'yı terk iderek vefât itmiş ise de lâkin cihet-i mezkûre vaktiyle mezbûr Mehmed Efendi pederi mahlulünden tevcîh idilmiş ve bu gibi pederi mahlulünden uhdesine cihet tevcîh olanlardan biri vefât itdikde ol cihetin evvel-emrde ehliyeti mütehakkik olan kebîr karındaşına tevcîh olunacağı tevcîh-i cihat nizâm-nâmesinin beşinci maddesinin cümle-i âhkâmından bulunmuş ve müteveffâ-yı mezbûrun li-ebeveyn er karındaşı Derviş Mustafâ Efendi'nin de bi'l-imtihan ehliyeti tahakkuk itmiş olmasına mebnî ol-vakt merbût i'lâm-ı şer'î nizâmına tevîkân tanzîm ve i'tâ kılınmış olduğundan ber-mûcib-i i'lâm lâzım gelen mazbatasının tanzîmi zımında meclis-i idâre-i vilâyete emr ü havâle buyurılması bâbında.

Fî 14 Temmuz sene 1318.

Numro: 60

İşbu i'lâm-ı şer'î natıka olduğu üzere gaib-i merkûm Üskehan diyar-ı ahire gider iken dükkan-ı mezkûrden mutasarrıf olduğu nısf hissesini icara virüb hasıl olan icare-i senevisini ahz ü kabz iderek dükkan-ı mezkûrun virgüsüyle bedelat-ı 'askeriyelerini me'mûrlarına badel-eda bâkîsini nafaka ve kisve-bahasına harc ve sarfa tarafından zevcesi merkûme Agike'yi vekîl nasb ve ta'yîn itmiş olduğu sâbit olmağla mûcebince hükm-i şer'î lâhık olmuş olduğundan binâ'en-'aleyh merkûme Agike'nin zevci merkûm Üskehan'ın vürûd veyâhûd azline kadar dükkan-ı mezkûr nısf icâresini müstecirlerinden her vaktde ahz ü kabza salahiyeti olacağından dâ'ire-i icrâca ol-vechle ifâ-yı mu'âmele idilmek üzere mahkeme-i bidâyet hukuk-ı riyaset-i 'aliyesine i'âde kılındı.

Fî 14 Temmuz sene 1318.

Numro: 61

**Mamoğa karyesinden Şevki Feyzullah terekesi Medîne'nin arz-ı ahline
yazılan der-kenârdır.**

Husûs-ı istid'ânın şer-i şerîf ve kânûn-ı münifê tevfişkân fasl ü hasmı zımnında işbu 'arz-ı hâlin aidiyeti cihetle Hafik kazâsı kâ'im-makâmılgına emr ü havâle buyurılması bâbında.

Fî 14 Temmuz sene 1318.

Numro: 62

Mefad-ı 'arz-ı hâl zevcesini kain-babası Cirhîn karyeli Yûsuf ile mezbûrun damadı Mustafâ bi'l-iğfal bir tâkım eşyâlarıyla birlikde hanesinden cebren firar itdirmiş olduklarını istid'âdan ibâret bulunmuş olduğundan aidiyeti cihetiyle işbu 'arz-ı

hâlin evvel-emrde istînâf mahkemesi müdde'î-i umûmiliği me'mûriyet-i behiyyesine havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 15 Temmuz sene 1318.

Numro: 63

Husûs-ı müsted'â arazi da'vâsından ibâret olduğundan aidiyeti cihetle mahkeme-i bidâyet hukûk dâ'iresine havâlesi iktizâ ider.

Fî 15 Temmuz sene 1318.

Numro: 64

Merkûm Üsteban kendüsü Hıristiyan olmağla husûs-ı müdde'anın rü'yeti bidâyet mahkemesi hukûk dâ'iresine aid olduğundan bahsle keyfiyetin mahkeme-i mezkûreye havâlesini ifâde ve beyân itmiş olduğundan binâ'en-'aleyh mahkeme-i mezkûreye havâle ve tevdf'-i keyfiyet olunmak üzere işbu müzekkere müdde'î-i 'umûm mu'âvinliği me'mûriyet-i behiyyesine i'âde kılındı.

Fî 29 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320.

-51-

Numro: 65

Jandarma Kumandanlığı Cânib-i Behiyyesine

Mihr-i Vefa nâhiyesi kurâsından mescidli karyesinden vefât itmiş olan Kaya Osman oğlu Musa'nın veresesinde gaib olmasına mebnî terekesi mûcib-i tahrîr olduğu hâlde müteveffâ-yı mezbûrun karındaşı oğlu muhtâr-ı karye Osman'ın tahrîr-i

terekeye mani olduğı naib-i nâhiye tarafından mevrûd müzekkerede beyân ve iş'âr kılınmış olduğından muhtâr-ı merkûm Osman'ın tahrîr-i terekeye mecbur idilmek üzere celbi zımında terkîm-i müzekkereye ibtidâr kılındı efendim.

Fî 23 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320.

Numro: 66

Akdeğirmen Mahallesi'nden Derviş Beğ oğlu İbrâhîm Efendi'nin arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.

Ba'dehu îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere îcâb-ı nizâmisinin beyânı ve müsted'inin hanesi kaydının ihrâcı zımında işbu 'arz-ı hâl evvel-emrde evkâf muhâsebeciliği ile nüfus nezâret-i behiyyelerine havâle ve tevdî' olunur.

Fî 16 Temmuz sene 1318.

Numro: 67

Beğ Pınarı karyesinden Dervişoğlu Ali'nin arz-ı hâline yazılan der-kenâr.

Müsted'i-i mezbûrun çıkarılan tarlaları kıymeti kuvve-i mâliye itibar olunarak kızı Hacer Hâtûn'un sagîre kızı Hadîce'nin malından istid'âne eylediği ma'-rubh bin yedi yüz doksan kusur gurûş hakkında kefaleti kabul edilerek mu'âmele-i lâzimesi icrâ idildiğinden virgü idâresince kaydı bâlâsına şerh virildikten sonra hıfz olunmak üzere mahkeme-i şer'iyeye i'âdesi zımında işbu 'arz-ı hâlin ma'-tahrîr virgü müdiriyetine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 16 Temmuz sene 1318.

Numro: 68

Pırtılaz-zâdeler'in arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.

Müsted'ilerin pederleri müteveffâ-yı mezbûrun cihet-i mezkûrenin ne mikdâr hissesine mutasarrıf olduğı gösterilmemiş olduğundan bu cihetin ve bir de tevcîhi istid'â idilen hisse vazîfesinin şimdiye kadar kimlere virildiğinin muvazzahan inbâsı husûslarının tekrâr evkâf muhâsebeciliğı me'mûriyet-i behiyyesine emr ü havâle buyrulması bâbında fermân.

Fî 16 Temmuz sene 1318.

Numro: 69

Nikâh meselesi hakkında mahallince mahkeme-i şer'ıye icrâ idildiğı hâlde netîce virilmemiş olduğı tevdi' olunan zabt-ı da'vâ ve mestûre varakalarıyla Kangal kazâsı niyâbetinin müzekkeresinden anlaşılmış ve şu hâlde mesele nikahın fasl ü hasmı yine mahalline aid bulunmuş ve evrâk-ı mezkûrelerde merbûten gönderilmiş olduğundan netîceye îsalî zımında evrâk-ı mezkûrenin mahalline i'âdesi iktizâ ider. Ol-bâbda.

Fî 26 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 ve fî 18 Temmuz sene 1318.

-52-

Numro: 70

Ba'dehu îcâb-ı şer'îsi icrâ olunmak üzere evvel-emrde işbu istid'ânın evkâf muhâsebeciliğıyle müteveffıyan-ı mezbûran Seyyid Mehmed ve karındaşı Hacı Hüseyin'in haneleri kaydlarının ihrâcı zımında nufus nezâreti behiyyelerine emr ü havâle buyrulması bâbında fermân.

Fî 28 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 ve fî 20 Temmuz sene 1318.

Numro: 71

İcra Me'mûriyet-i Behiyyesine

Sivas vâlisî merhûm Hasan Paşa terekesinden alacağından fazla olarak zimmetine geçürmiş olduğu bin üç yüz kusur gurûşun tüccardan Kazâbadlı Hafız Ömer Efendi'den tahsîline dâ'ir yazılan fî 24 Temmuz sene 1318 târîh ve kırk sekiz numrolu müzekkere hakkında olunan mu'âmele netîcesinin inbâsı tekid olunur.

Fî 28 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 ve fî 20 Temmuz sene 1318.

Numro: 72

Detto-i Hakani Me'mûriyetî Behiyyesine Boyacı oğulları Kalost(?) ve Avdak ile karındaşları Senik'den her birinin zimmeti Zaralı-zâde Mehmed Paşa vakfına merbût Sivas'da bakkallar çarşusunda vâki' bir bab boya-haneden üç hissede mutasarrıf oldukları bir hisselerini Çukasızoğlu Agob'a sûret-i resmîyede ferağ ve tevfiz itmiş oldukları iddi'â olunmasına mebnî ferağ evrâkının esna-yı muhâkemedede görülmesi lâzım gelmiş olduğundan yine i'âde olunmak üzere ol-bâbda mu'âmeleli ferağ ilm ü haberinin aynen mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi ve bu gibi vakf mahallerin icrâ-yı ferağlarında mütevellî-i vakfin huzurları şart olub olmadığının da inbâsı ve buna dâ'ir olan emrin bir kıt'a sûret-i musaddakasının da ma'ân tisyârı siyâkında tezkire-i mahsûsa terkîmine ibtidâr kılındı.

Fî 28 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 ve fî 20 Temmuz sene 1318.

Numro: 73

Yıldızili Kazâsı Niyâbet-i Şer'îyesine

Han-ı Cedîd karyeli mahbus Aşık Bekir oğlu Tahir'e teblîğ olunmak üzere fî 25 Rebî'ü'l-Âhir sene 320 târîh ve iki numrolu tahrîrat-ı şerîfelerine leffen gönderilmiş olan da'vetiyenin mu'âmele-i teblîğiyesi bi'l-icrâ nüsha-i saniyesi matviyyen tisyâr kılındığı beyânıyla cevâb-nâme-i senâverî terkîm kılındı.

Fî 29 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 ve fî 20 Temmuz sene 1318.

Numro: 74

Muhâkeme-i şer'iyeleri icrâ olunmak üzere taraflarından bir vekîl i'zâmı zımında işbu 'arz-ı hâlin evvel-emrde cânib-i vâlâ-yı defter-dârîye havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî gurre-i(?) Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 23 Temmuz sene 1318.

Numro: 75

Jandarma Kumandanlığı Cânib-i 'âlisine

(silik)

-53-

vekîl-i 'umûmisi bulunan da'vâ vekîllerinden Hafız Abdülkadir Efendi de müvekili mûmâ-ileyhin burada olmayub çiftliğinde bulunduğundan bahsle muhâkemededen imtinâ' itmekde olduğundan binâ'en-'aleyh mûmâ-ileyh Rıfat

Efendi'nin berây-ı muhâkeme-i zabtiye-i mahsûsa ile celbi husûsuna himmet eylemeleri siyâkında tezluk-i mahsûsa terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fî gurre-i Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 23 Temmuz sene 1318.

Numro: 76

**Amasya Sancağı Niyâbet-i Şer'iyesine
Tokad Sancağı Niyâbet-i Şer'iyesine
Karahisar-ı Şarkî Sancağı Niyâbet-i Şer'iyesine**

Sûreti bâlâda muharrer fî 4 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîh ve bir numrolu emr-nâme-i ali-i cenâb-ı meşîhat-penâhî âhkâm-ı 'aliyesine tevfiik-i mu'âmeleye ve matviyyen irsâl kılınan nesh-i kâfiyesinin dahi mülhakat nüvvâbı efendilere tisyâra himmet eylemeleri siyâkında terkîm-i zeyle ibtidâr kılındı. Ol-bâbda irâde efendimindir.

Fî 26 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 ve fî 18 Temmuz sene 1318.

Numro: 77

**Amasya Sancağı Niyâbet-i Şer'iyesine
Tokad Sancağı Niyâbet-i Şer'iyesine
Karahisar-ı Şarkî Sancağı Niyâbet-i Şer'iyesine**

Sûreti bâlâda muharrer fî 6 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîh ve iki numrolu emr-nâme-i ali-i cenâb-ı meşîhat-penâhî âhkâm-ı 'aliyesine tevfiik-i mu'âmeleye ve matviyyen irsâl kılınan nesh-i kâfiyesinin dahi mülhakat nüvvâbı efendilere tesyâra himmet eylemeleri siyâkında terkîm-i zeyle ibtidâr kılındı. Ol-bâbda irâde efendimindir.

Fî 26 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 ve fî 18 Temmuz sene 1318.

Numro: 78

**Amasya Sancağı Niyâbet-i Şer'îyesine
Tokad Sancağı Niyâbet-i Şer'îyesine
Karahisar-ı Şarkî Sancağı Niyâbet-i Şer'îyesine**

Sûreti bâlâda muharrer fî 7 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîh ve üç numrolu emr-nâme-i ali-i cenâb-ı meşîhat-penâhî âhkâm-ı 'aliyesine tevîk-i mu'âmeleye ve matviyyen irsâl kılınan nüsh-i kâfiyesinin dahi mülhakat nüvvâbî efendilere tisyâra himmet eylemeleri siyâkında terkîm-i zeyle ibtidâr kılındı. Ol-bâbda irâde efendimindir.

Fî 26 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 ve fî 18 Temmuz sene 1318.

Numro: 76

Aziye Kazâsı Niyâbet-i Şer'îyyesine ve diğerkazâlara dahi yazılmışdır.

Sûreti bâlâda muharrer fî 4 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîh ve bir numrolu emr-nâme-i ali-i cenâb-ı meşîhat-penâhî âhkâm-ı 'aliyesine tevîk-i mu'âmeleye himmet eylemeleri siyâkında terkîm-i zeyle ibtidâr kılındı efendim.

Fî 26 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 ve fî 18 Temmuz sene 1318.

Numro: 77

Aziziye Kazâsı Niyâbet-i Şer'îyesine ve diğerk kazâlara dahi yazılmışdır.

Sûreti bâlâda muharrer fî 6 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîh ve iki numrolu emr-nâme-i ali-i cenâb-ı meşîhat-penâhî âhkâm-ı 'aliyesine tevfiik-i mu'âmeleye himmet eylemeleri siyâkında terkîm-i zeyle ibtidâr kılındı efendim.

Fî 26 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 ve fî 18 Temmuz sene 1318.

Numro: 78

Aziziye Kazâsı Niyâbet-i Şer'îyesine ve diğerk kazâlara dahi yazılmışdır.

Sûreti bâlâda muharrer fî 7 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîh ve üç numrolu emr-nâme-i ali-i cenâb-ı meşîhat-penâhî âhkâm-ı 'aliyesine tevfiik-i mu'âmeleye himmet eylemeleri siyâkında (silik) ibtidâr kılındı efendim.

F'i (silik) 1320 ve fî 18 Temmuz sene 1318.

-54-

Numro: 79

**Amasya Sancağı Niyâbet-i Şer'îyesine
Tokad Sancağı Niyâbet-i Şer'îyesine
Karahisar-ı Şarkî Sancağı Niyâbet-i Şer'îyesine**

Sûreti bâlâda muharrer fî 14 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîh ve dört numrolu emr-nâme-i sâmi-i cenâb-ı meşîhat-penâhî âhkâm-ı 'alîyesine tevîk-i mu'âmeleye ve matviyyen irsâl kılınan nusuh-i(?) kâfiyesinin de mülhakat nüvvâbı efendilere tisyârına himmet eylemeleri siyâkında terkîm-i zeyle ibtidâr kılındı efendim.

Fî gurre-i Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 23 Temmuz sene 318.

Numro: 80

**Amasya Sancağı Niyâbet-i Şer'îyesine
Tokad Sancağı Niyâbet-i Şer'îyesine
Karahisar-ı Şarkî Sancağı Niyâbet-i Şer'îyesine**

Sûreti bâlâda muharrer fî 16 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîh ve beş numrolu emr-nâme-i sâmi-i cenâb-ı meşîhat-penâhî âhkâm-ı 'alîyesine tevîk-i mu'âmeleye ve matviyyen irsâl kılınan nusuh-i(?) kâfiyesinin de mülhakat nüvvâbı efendilere tisyârına himmet eylemeleri siyâkında terkîm-i zeyle ibtidâr kılındı efendim.

Fî gurre-i Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 23 Temmuz sene 318.

Numro: 79

Aziye kazâsı niyâbet-i şer'îyesine ve diğerkazâlara da yazılmışdır.

Sûreti bâlâda muharrer fî 14 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîh ve dört numrolu emr-nâme-i sâmi-i cenâb-ı meşîhat-penâhî âhkâm-ı 'alîyesine tevîk-i mu'âmeleye himmet eylemeleri siyâkında terkîm-i zeyle ibtidâr kılındı.

Fî gurre-i Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 23 Temmuz sene 1318.

Numro: 80

Aziziye kazâsı niyâbet-i şer'iyesine ve diğerkazâlara da yazılmışdır.

Sûreti bâlâda muharrer fî 16 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîh ve beş numrolu emr-nâme-i sâmi-i cenâb-ı meşîhat-penâhî âhkâm-ı 'alibesine tevfi-k-i mu'âmeleye himmet eylemeleri siyâkında terkîm-i zeyle ibtidâr kılındı.

Fî gurre-i Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 23 Temmuz sene 1318.

Numro: 81

Sivas vâli-i sâbıkı merhûm Hasan Paşa'nın haremi Hayriye Hânım'ın arz-ı hâline yazılan der-kenârdır.

Müteveffâ-yı müşârün-ileyhin düyûnu terekesinden ezyed olmağla tereke-i mevcudesinin âshâb-ı matlûbe guramaten tevzî'i lâzım gelmiş ve müşârün-ileyhin verâsesi cümle âshâb-ı hukûkun szılanmasına mahal kalmamak üzere ber-nehc-i şer'î sâbit olan düyûnunun tamâmen tediyesini taleb ve arzu itmiş olmalarına binaen ol-vakt ment-i 'arz-ı hâlde iddi'â olunan Lando dahi gerek müsted'ie-i mûmâ-ileyhâ ve gerek ol-vakt burada bulunan birâderi Fuad Beğ ile verese-i sâ'irenin kâffeten rıza ve muvafakatleriyle tereke-i sâ'ire-i müşârün-ileyh miyânında bi'l-müzâyede ma'rifet-i şerle on bin gurûşa Bünyamin Efendi'ye bey' olunarak esmânı olan meblağ-ı mezkûr tereke-i sâ'ire esmânıyla ma'ân âshâb-ı matlûbe i'tâ kılınmış ve şu hâlde müsted'ie-i mûmâ-ileyhânın mezkûr Lando hakkındaki mülkiyet iddi'âsının vâhî idüğü müsted'ie-i mûmâ-ileyhânın vekîli mûmâ-ileyh Halid Beğ tarafından bi't-takdîm mahkeme-i şer'iyeye havâle buyurılmış olub 10(?) Mart sene 1318 târîhli 'arz-ı hâlde selef-i acizi zamanında yazılmış olan fî 19 Mart sene 318 târîh ve üç yüz yetmiş numrolu der-kenârda beyân olunmuş oldığı bi'l-mürâca'a kayden anlaşılmış olduğundan binâ'en-'aleyh ber-muceb-i der-kenâr müsted'ie-i mûmâ-ileyhâya cevâb i'tâsı iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

3 Cemâyel Evvel 1320 ve 25 Temmuz 1318

Numro: 82

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyh Şeyh Ahmed Efendi'nin verâseti zevce-i metrûkesi Fâtıma Nimet Hânım ve sülbi kebîr oğlu müsted'i-i mûmâ Şeyh Mehmed Efendi ve sülbiye-i kebîre kızı Emine Hânım'a münhasıra olduğu hâlde zevce-i mûmâ-ileyhâ Fâtıma Nimet Hânım ile bint-i mûmâ-ileyhâ Emine Hânım'dan her biri müverrisleri müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin bi'l-cümle terekesinden onar bin gurûş bedel-i makbûz üzerine mûmâ-ileyh Şeyh Mehmed Efendi ile ala-tarîküt-teharüc sulh olarak müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin bi'l-cümle terekesine müte'allika da'vâdan mûmâ-ileyh Şeyh Mehmed Efendi'nin zimmetini ibrâ itmiş olduklarını hâvî naib-i sâbık faziletli Hüseyin Hasib Efendi zamanında iki kıt'a hüccet-i şer'îyye virildiği kayden anlaşılmalıdır. Ol-bâbda fermân.

Fî 3 Cemaziye'l-Evvelî sene 1320 ve fî 25 Temmuz sene 1318.

Numro: 83

İlam-ı mezkûr zabtının ihrâc olunan sûreti merbûten arz ve takdîm kılınmıştır. Ol-bâbda fermân.

Fî 5 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 27 Temmuz sene 1318.

Numro: 84

Nüfus Nezâret-i Behiyyesine

Sivas'da vâki' Buruciye Medresesi cami-i şerîfi imâmet ciheti hissedarlarından olduğu hâlde nakl-i hane iderek ve Aziziye kazâsında tavattun itmiş olan Tokmak Kapu Mahallesi'nden Kerimoğlu Hüseyin Efendi'nin bundan akdem kazâ-i mezkûrde vefât itmiş olduğu istihbâr kılınmış olduğundan mûmâ-ileyhin vefâtı vâki'

ise terk itmiş olduğu evlâd-ı zukurunun esâmîleriyle sinlerinin inbâsına himmet eylemeleri siyâkında tezkere-i senâverî terkîm kılındı efendim.

Fî 5 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 27 Temmuz sene 1318.

Numro: 85

Nefer-i merkûmun müfârekâtını hâvî 'ale'l-usûl künye pusûlasının vürûd itdiğine dâ'ir bâlâda muharrer der-kenârlarında ta'arruz idilmemiş olduğundan ba'dehu îcâb-ı şer'îsi ifâ olunmak üzere evvel-emrde bu cihetin beyânı zımında işbu istid'â redif taburu binbâşılığına havâle ve tevdî' olunur.

Fî 7 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 29 Temmuz sene 1318.

Numro: 86

Defter-i Hâkânî Me'mûriyet-i Behiyyesine

Sivas'da Hacı Şerife Zahid Mahallesi sâkinlerinden Tirkeş-zâde Hacı Osman Ağa'nın verâseti zevceleri ve Adile Hâtûnlar ve sülbi oğlu ve kızları Mehmed ve Ebubekr ağalar ve Ali Beğ ve Tefîke ve Adeviyye ve Saniye Hâtûnlara münhasıra olduğu hâlde vefât itmiş iken müteveffâ-yı mûmâ-ileyhden mevrus bazı emlâkin mu'âmele-i intikaliyelerinin icrâsını hâvî i'tâ kılınmış olan fî 29 Rebî'ü'l-Evveli sene 1311 târîhli altı kıt'a tapu senedatında zevce-i mezbûretan ve (silik) ve Adile hâtûnlar ile ibn ve bint-i mezbûrun Mehmed ve Bekir ağalar ve Ali Beğ ve Tefîke hâtûnların isimleri zikr ü tasrih idilüb binat-ı mezbûrandan mezbûrtan Adeviyye ve Saniye Hâtûnlar'ın isimleri derc idilmemiş ve şu mu'âmelenin de eline bir evrâk-ı mutebere ve resmiyeye müstenden icrâ idilmiş olacağı tabii bulunmuş olduğundan isbâli anlaşılmaq üzere mezkûr tapu senedlerinin müsted'â- ileyhümâ olan evrâkının i'âde olunmaq üzere aynen mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesine himmet eylemeleri siyâkında tezkere-i mahsûsa terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fî 8 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 30 Temmuz sene 1318.

Numro: 78

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Vilâyet-penâhiye

Sivas âhâlîsinden olup Ruscuk'da fevt olan Kirkor Manika'nın buraca vârisi olup olup olmadığı istifsarına dâ'ir hariciye nezâret-i celîlesinden vârid olup bu kere mahkeme-i şer'iyeye emr ü havâle buyurulmuş olan tahrîrat-ı 'aliye miyânında sehven isbâl buyurulmuş olan techizat-ı 'askeriye tertibi hakkındaki talimat sûreti leffen i'âde ve takdîm-i huzûr-ı ali-i cenâb-ı vilâyet-penâhî kılınmıştır. Ol-bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 8 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 30 Temmuz sene 1318.

Numro: 88

Sivas Vilâyeti Adliye Müfettişi Sa'âdetlü Hulusi Beğefendi Hazretlerine

Zat-ı vâlâlarına teblîğ olunmak üzere Suriye arabıyyü'l -ibâre merkez niyâbet-i şer'iyesinden meb'ûs fî 16 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîhli arabiyül-ibare bir kıt'a ihtar-nâme matviyyen tesyâr kılınmış olduğundan ihtar-nâme-i mezkûrun hazıyla melfûf ilm ü haberin bi't-temhîr mahkeme-i şer'iyeye i'âdesi husûsuna himem-i vâlâlarının der-kâr buyurulması bâbında irâde efendim hazretlerindir.

Fî 9 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 31 Temmuz sene 1318.

Numro: 89

Evkâf Muhâsebeciliği Cânib-i Behiyyesine

Mardinli-zâde kerîmesi Emine Hânım ile sâ'irleri miyânelerinde mütekevvin Ahi Mehmed Paşa vakfı tevliyeti hakkındaki muhâkemenin icrâsı mah-ı hal-i Arabî'nin onuncu Penç-şenbih gününe karârlaşdırılmış olduğundan yevm-i mezkûrde saat iki buçuk raddelerinde mahkeme-i şer'iyede hâzır bulunmaları siyâkında tezkire-i senâverî terkîmine ibtidâr kılındı.

Fî 9 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 31 Temmuz sene 1318.

Numro: 90

Sert(?) Evliya'nın oğlu Ahmed Efendi'nin istid'âsına yazılan der-kenâr.

İddia-yı istihkâk idenlerle muhâsama itmek üzere taraflarından bir vekîl-i şer'înin mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi husûsunun cânib-i vâlâ-yı defter-dârîye emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 10 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 1 Ağustos sene 1318.

Numro: 91

Suriye (?) Vilâyeti Merkez Niyâbet-i Şer'îyyesi Cânib-i 'âlîsine

Faziletlü Efendi Hazretleri Sivas vilâyeti adliye müfettişi sa'âdetlü Hulusi Beğefendiye tebliğ olunmak üzere şeref-vârid fî 17 Rebî'ü'l-Âhir sene 1318 târîh ve seksen bir numrolu tahrîrat-ı fâzılânelerine leffen tesyâr buyurılmış olan ihtar-nâmenin mu'âmele-i tebliğiyesi bi'l-icrâ alınan tebliğ ilm ü haberi matviyyen firistade kılınmış olmağla ol-bâbda emr ü irâde efendim hazretlerindir.

Fî 10 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 1 Ağustos sene 1318.

Numro: 92

**Mahalle(?) çavuşlarından Çavuşbaşı Mahallesi'nden Vaiz Efendi oğlu
Mustafâ Efendi arz-ı hâline der-kenârdır.**

(silik) olunur bir kıt'a tarlaya ammisi tarafından vâki' olan müdahalenin menine istid'âdan ibaret olub ve bu gibi araziye (silik) aid bulunmuş olduğundan (silik) mahkeme-i bidâyet hukûk dâ'iresine

-57-

tevdî' olunmak üzere işbu istid'â merkez kumandanlığı cânib-i vâlâsına i'âde ve takdîm kılındı.

Fî 12 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fi 3 Ağustos sene 1318.

Numro: 93

Merkûm Kalost gönderilen da'vetiye üzerine mahkemeye gelerek mezkûr dükkan hakkında müsted'ilerle mahkeme-i bidâyet hukûk dâ'iresinde muhâkemeleri der-dest-i icrâ olduğundan bahsle keyfiyetin mahkeme-i mezkûreye havâlesini ve müsted'iyân-ı merkûmânda gerçi dükkan-ı mezkûrun icaresi hakkında mahkeme-i mezkûreye mürâca'atla merkûm Kalost aleyhinde ikâme-i da'vâ itmişlerse de icrâ kılınan muhâkemede ba'dehu icar da'vâsına bakılmak üzere mülkiyet da'vâlarının mahkeme-i şer'iyeye aidiyetine karâr virildiğini beyân ve ifâde itmekde olduklarından bu bâbda cereyân iden mu'âmelenin inbâsı zımında işbu 'arz-ı hâl mahkeme-i mezkûre riyaset-i 'aliyesine havâle ve tevdî' olunur.

Fî 15 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fi 6 Ağustos sene 1318.

Numro: 94

Merkez Mahkeme-i Bidâyet Hukûk Riyaset-i ‘aliyesine

Sivas vâlîsi merhûm Hasan Paşa terekesinden alacağından fazla olarak zimmetine geçürmüş olduğu bin üç yüz küsûr gurûşun tüccardan Kazâbadlı Hafız Ömer Efendi’den bi’t-tahsîl irsâli hakkında icrâ me’mûrlığına yazılan fî 4 Temmuz sene 1318 ve fî 20 minh târîh ve kırk sekiz ve yetmiş bir numrolu müzekkereler âhkâmları henüz icrâ edilmediğinden müzekkere-i mezkûre âhkâmlarının bir an evvel icrâsıyla netîcelerinin inbâsı husûsuna himem-i fâzılânelerinin der-kar buyurılması bâbında irâde efendimindir.

Fî 15 Cemaziye’l-Evvel sene 1320 ve fî 6 Ağustos sene 1318.

Numro: 95

Savcûn karyeli ‘asker Hacı Mahmud’un zevcesi arz-ı hâline yazılan der-kenâr.

Merkûm Mustafâ kendüsü muayyen ittihaz edilerek oğlu Hacı Mehmed’in asakir-i şahane silkine idhal idildiğini ikrâr iderek gelini müsted’iye-i mezbûreyi infakdan imtinâ’ ve savışub karyesine gitmiş olduğundan mezbûreyi infaka zâbitaca mezbûr Mustafâ’nın icbâr idilmesi iktizâ ideceğinden işbu istid’â cânib-i zâbitaya tevdî’ olundu.

Fî 15 Cemaziye’l-Evvel sene 1320 ve fî 6 Ağustos sene 1318.

Numro: 96

**Ganem Mahallesi'nden Kürd Hüseyin oğlu Rıza'nın arz-ı hâline yazılan
der-kenârdir.**

Müsted'i-i mezbûrun vâlidesi Esmâ işbu istid'â üzerine gönderilen varaka-i mahsûsalarıyla mahkeme-i şer'iyeye da'vet olunmuş ise de gelmekden imtinâ' itmiş ve veresede dahi gaib ve sagîr olmasına mebnî her hâlde müteveffâ-yı mezbûrun terekesi mûcib-i tahrîr bulunmuş olduğundan ol-bâbdaki talimat-ı seniyye âhkâmına tevfişkân mezbûre Esmâ'nın celbiyle tahrîr-i terekeye mecbur idilmesi zımında işbu 'arz-ı hâl jandarma kumandanlığı cânib-i 'âlîsine tevdi' olunur.

Fî 15 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 6 (?) Ağustos sene 1318.

-58-

Numro: 97

Müsted'i-i mezbûrun kölesi Davud tarafından açılan hürriyet da'vâsı hakkında tarafeynin muhâkemeleri makâm-ı ali-i meşîhat-penâhîdengösterilen lüzum ve ol-bâbda şeref-vârid olan telgraf-nâme üzerine eslaf-ı acizi Osman Nuri Efendi zamanında bi'l-icra olunacak mu'âmele tarafeynin zabt da'vâları sûretleriyle ol-bâbda müftî efendi tarafından virilen tezkerenin leffiyle makâm-ı müşârün-ileyhâdan istizan olunmuş olduğu hâlde henüz cevâb alınamamış olmasına mebnî mezbûr Davud hakkında şimdilik bir şey dinilemeyeceği varest-i arz olup ancak ahiren müsted'i-i mezbûr tarafından virilen 'arz-ı hâl üzerine mezbûr Davud'un zevcesi Fevzi ile evlâdlarının berây-ı muhâkeme celbleri zımında naib-i mûmâ-ileyh zamanında da'vetiyeler gönderilüb selefimiz fazlietlü Hasib Efendi zamanında dahi müsted'inin virdiği istid'âya yazılan der-kenârda mezbûre ile evlâdlarının merkez-i vilâyete celblerine lüzum gösterilmiş ise de lâkin bunlar esasen Aziziye kazâsında meskun oldukları cihetle muhâkemelerinin bidâyeten mahalli mahkeme-i şer'iyesinde icrâsı lâzım ve labüd olduğundan bina-berin yalnız mezbûr Fevzi ile evlâdları

hakkındaki rafîyyet(?) da'vâsının fasl ü hasmı zımında işbu 'arz-ı hâlin Aziziye kazâsı kâ'im-makâmılığına emr ü havâle buyurılması iktizâ ider. Ol-bâbda.

Fî 16 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 7 Ağustos sene 1318.

Numro: 98

Müteveffâ-yı mezbûrun verâseti li-ebeveyn er-karındaşı müsted'i-i mezbûr Mustafâ Efendi ile li-ebeveyn kız karındaşları Medîne ve Vahide Hâtûnlara münhasıra oldığı medyûn muvâcehesinde şâhidîn-i mu'addilin şehâdetleriyle ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla îcâb iden verâset i'lâmı merbûten i'âde kılınmıştır.

Fî 16 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 7 Ağustos sene 1318.

Numro: 99

Huzûr-ı Sâmi-i Cenâb-ı Meşihat-penâhiye

Ammisi alay beği müteveffâ Mehmed Beğ terekisinin tahrîriyle hisse-i irsiyyesinin tisyârı hakkında Adabazarı jandarına mülâzımı Cemal Efendi tarafından takdîm olunan 'arz-ı hâlin leffen isbâl buyurıldığı beyân-ı 'âlîsiyle iktizâsının usûl-i meşrua dâ'iresinde ifâ ve inbâsı şeref-vârid olan fî 20 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîh ve yüz otuz dört adedli tahrîrat-ı 'aliye-i cenâb-ı meşihat-penâhîlerinde emr ü irâde buyurulmuş olmağla ber-vech-i ati arz-ı keyfiyete ictisar kılındı. Mûmâ-ileyh Mehmed zahirde zevcesi Köşe Kış Havva Hânım'dan maada vâris-i maruf ve marufesi olmadığı hâlde vefât itmiş olduğundan cânib-i defter-dârîden tevkîl idilmiş olan muhâsebe kalemi ketebesinden Hafız Abdülkaidr Efendi ile müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin dâiyini tüccardan Lîvâneli Ali Efendi taraflarından sebk iden iddi'â ve ol-bâbda icrâ kılınan muhâkeme netîcesinde zevce-i mûmâ-ileyhümanın muhasameye vekîli bulunan Silistrelî Şükri Efendi müteveffâ-yı mûmâ-ileyhimin hal-i hayât ve kemâl-i sıhhatinde labis olduğu elbise ve takındığı filintadan maada

malı olmayub kendisine nîsbet olunan kâffe-i emvâl ü eşyânın zevcesi mûmâ-ileyhümanın malı olduğunu ikrar ve itiraf itmiş idüğünü dört nefer şâhid şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe isbât itmesine mebnî vekîl ve dâyin-i mûmâ-ileyhumadan her birinin tasaddi eyledikleri da'vâlarından bî-vech muarazadan men olunmuş oldukları ve bi'l-ahere de müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin elbise eve kılınçı bey' olunarak esmân-ı baligalarından masârîf-ı sahihası badel-ihrâc bâkîsinden rub' hissesi olan otuz gurûşun zevce-i mûmâ-ileyhumaya i't ve sülûse-i erba'ı olan doksan beş gurûşun da ol-bâbda tanzîm olunan ma'rifet-i kassâmile ma'ân Sivas mal sandığına bi'l-mürâca'a selef-i daiyanem zamanında

-59-

(silik) olunub sicilde mukayyed bulunan i'lâm ve defter-i kassâmdan anlaşılmiş ve 'arz-ı hâl-i mezkûrde matviyyen i'âde ve takdîm kılınmışdır. Ol-bâbda emr ü irâde hazret-i veliyyül-emrindir.

Fî 16 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 7 Ağustos sene 1318.

Numro: 100

Merkez vilâyete gönderilmiş olan iki re's esb ile yevmiyelerinin irsâline dâ'ir Amasya mutasarrîf vekîlinin 25 Rebiül-Ahir sene 1320 târîh ve 341 numrolu tahrîratına yazılan der-kenârdır.

İşbu tahrîratda gönderildiği iş'âr olunan esblerden birisi müstakilen Sivas'da Hamam Ardı Mahallesi'nden Bekir Efendi-zâde Ahmed Efendi'nin ve diğeri de Sinekli karyesinden Veli ile Sivas âhâlîsinden Fişenkçi oğlu Karabet'in müştereken malları olduğu icrâ kılınan muhâkemedede sâbit olmağla i'lâmları der-dest-i i'tâ bulunduğundan mezkûr esblerin hîn-i teslîmlerinde talep olunan yüz otuz gurûş yevmiyenin nısfının mezbûr Ahmed Efendi'den ve diğeri de merkûmân Veli ve Karabet'den ahzı zımnında cânib-i zâbitaya havâle buyurılması iktizâ ider. Ol-bâbda fermân.

Fi 19 Cemâziyel evvel sene 1320 ve 10 Ağustos sene 1318

Numro: 101

Aziziyeli Çerkes Mecid Beğ arz-ı hâline ikinci defa olarak yazılan der-kenârdır.

Merkûmun esasen ikâmet-gahları Aziziye ise de lâkin dört seneye karib bir müddetden berü Tonus(?) kazâsında ikâmet itmekde oldukları müsted'inin ifâdesiyle bu kere icrâ kılınan tahkikatdan anlaşılmiş olmağla şu hale nazaran müsted'i-i mezbûrun Tonus kazâsı mahkeme-i şer'iyesine mürâca'at itmesi lâzım geleceğinin kendüsüne tefhîmi zımında işbu istid'ânın evrâk müdiriyyetine havâle buyurılması iktizâ ider ise de ol-bâbda fermân.

Fi 19 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fi 10 Ağustos sene 1318.

Numro: 102

Kayseri kapusu Mahallesi'nden Sultan oğlu müteveffâ Mehmed Rifat Efendi'nin pederi Osman Efendi'nin verâset iddi'âsı hakkında olan arz-ı hâline yazılan der-kenâr.

Müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin verâseti pederi Osman Efendi ile vâlidesi Esmâ Hâtûn'a münhasıra olduğu sâbit olmağla mesbût verâseti hâvî lâzım gelen i'lâm-ı şer'îsi merbûten tisyâr kılınmıştır. Ol-bâbda.

Fi 20 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fi 11 Ağustos sene 1318.

Numro: 103

Müteveffıyan-ı mezbûretandan mezbûre Mahiye Hânım'ın verâseti vâlidesi mezbûre Aişe Hânım ibinti Hacı Mehmed ile li-eb er-karındaşları kebîr Ahmed Refik ve Hamdi efendiler ve sagîr Mehmed Sâbit Efendi ve kebîre kız karındaşı Hadîce Hâtûn'a münhasıra olub ba'dehu kable'l-kassâma mezbûr Aişe Hânım dahi vefât idüb verâseti sadrî oğlu ve kızları mezbûrun Ahmed Refik ve Hamdi ve Mehmed Sâbit efendiler ile mezbûre Hadîce Hâtûn'a münhasıra oldığı ber-nehc-i şer'î sâbit olmağla ol-bâbda îcâb iden verâset i'lâmı rabt idilmiş olduğından bu sûretde müteveffıyan-ı mezbûrtanın müterâkim ma'âşları olan üç yüz yigirmi üç buçuk gurûşun doksan iki gurûş on altı(?) para ikişer akçeden cem'ân iki yüz yetmiş yedi gurûş on parası mezbûrun Ahmed Refik ve Hamdi ve Mehmed Sâbit efendiler ve (silik) mezbûre Hadîce Hâtûn'a isâbet itmekle meblağ-ı mezkûrden kendi hissesiyle vasîsi oldukları (silik) Mehmed Sâbit Efendiye ve mezbûran Hamdi Efendi ve Hadîce Hâtûn'a (silik) kendülerine i'tâ itmekle(silik)

-60-

Numro: 104

İcareci-zâde Feyzullah Efendi arz-ı hâline yazılan der-kenâr.

Temyîz istid'â olunan i'lâmın zabtı sûreti ihrâc ve tasdîk olunarak merbûten takdîm kılınmıştır. (silik)

Numro: 105

(silik)

Müteveffâ-yı mezbûr Niyazi Dede'nin verâseti sülbi kebîr oğulları Ali Rıza ile müsted'i-i mezbûr Fahreddin'e münhasıra oldığı bundan evvel ber-nehc-i şer'î sâbit olmasına mebnî müteveffâ-yı mezbûrun doksan üç buçuk gurûş ma'âşının ber-vech-i

nısfıyyet oğulları mezbûran Ali Rıza ve Fahreddin'e i'tâsı mezbûr Ali Rıza tarafından virilen 'arz-ı hâle yazılan fî 3 Temmuz sene 318 târîh ve kırk yedi numrolu der-kenârda gösterilmiş olduğundan ol-vechle meblağ-ı mezkûrun nısfı olan kırk altı gurûş otuz paranın müsted'i-i mezbûre i'tâsı iktizâ ider.

Fî 24 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 15 Ağustos sene 1318.

Numro: 106

Hacı Mahmud Mahalesi'nden Tatar oğlu Hafız Osman Efendi'nin arz-ı hâline yazılan der-kenâr

Temyîz istid'â olunan i'lâmın zabtı sûreti ihrâc ve tasdîk olunarak merbûten takdîm kılınmış olmağla ol-bâbda.

Fî 26 Cemaziye'l-Evvel sene 1320.

Numro: 107

Zabtiye Kumandanlığı Cânib-i 'âlisine

Koyuncu karyesinden Nohutcı(?) oğlu kızı Gülizar'ın sagîr oğlu Halil'in menkûhası olduğına dâ'ir karye-i merkûmeden sagîr oğlu İsmâ'il'in ikâme idüb istima idilen şâhidlerini tezkiye itmiş olan karye-i merkûme imâmı Darendeli oğlu Mehmed Efendi ile muhtâr-ı karye Hacı Ali oğlu Ali ve ihtiyar azalarından Köse oğlu Osman ve Esmeri oğlu Seyyid Ahmed ve Sülük oğlu Ali'den her birinin bazı tahkikat icrâsı zımında buraya celbleri siyâkında tezkire-i mahsûsa terkîmine ibtidâr kılındı efendim.

Fî 29 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 20 Ağustos sene 1318.

Numro: 108

Merkûm Nişan'ın mâl-ı mevrusu olan beş bin yetmiş altı gurûşun Ağca Bölük Mahallesi'nden Fişenkçi Manas oğlu Avidis ve Akdeğirmen Mahallesi'nden Horik Dikran ve Katırcı oğlu Karabet şehâdetleriyle merkûm Nişan'ın halilesi Kelleci oğlu kızını Tutuşa fî 19 Safer sene 318 târîhiyle idâne edilmiş olduğu bi'l-mürâca'a kayden anlaşılması ise de müsted'i-i merkûmların merkûmeye bu bâbda kefalet eylediklerine dâ'ir bir güna kayda kayda tesâdüf idilememiştir. Ol-bâbda fermân.

Fî 29 Cemaziye'l-Evvel sene 1320 ve fî 20 Ağustos sene 1318.

Numro: 109

Kahya Emin Ağa oğlu Mustafâ Ağa'nın istid'âsına yazılan der-kenâr.

Der-dest-i icrâ olduğundan netîce-i muhâkemeye kadar ameliyatın ta'tî'i muvafık-ı haldir. (silik) 1318.

-61-

Ermeni Murahhaslığı Cânib-i Behiyyesine

Ruscuk'da vefât itmiş olan teb'a-i devlet-i 'aliyeden ve Sivas âhâlîsinden Kirkor Manikan'ın elli iki frank otuz santim muhalledatı hükûmet nezdinde mahfûz olduğunun beyânıyla müteveffâ-yı merkûmun buraca vârisi olup olmadığının bi't-tahkik inbâsı Bulgaristan komiserliğinin ifâdesine atfen hariciye nezâret-i celîlesinden vârid olup mahkeme-i şer'iyeye havâle buyurulmuş olan fî 24 Rebî'ü'l-Âhir sene 1320 târîh ve iki yüz kırk dört numrolu tahrîrat-ı 'aliyede izbâr buyurulmuş olduğundan müteveffâ-yı merkûmun buraca vârisi olduğu hâlde isbât-ı verâset imek üzere mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi siyâkında tezkire-i mahsûsa terkîmine ibtidâr kılındı efendi.

Fî 6 Cemaziye'l-Ahir sene 1320 ve fî 26 Ağustos sene 1318.

Abdi Veli-zâde Mustafâ Efendi'nin istid'âsına yazılan der-kenâr

İcra me'mûrlığının der-kenârıyla müsted'i yedinde bulunan i'lâmlar mütala'a olundu. İlam-ı mezkûrlardan itiraz üzerine icrâ olunmuş olan muhâkemeye natık fî 15 Muharrem sene 1318 târîhli i'lâm-ı gıyâbîde muharrer olduğu vech ile müsted'î Mustafâ Efendi'nin müverrisi vâlidesi müteveffât-ı mezbûre Fâtıma Hâtûn'un hayâtında müdde'aya menzil ile on sekiz re's kısrak ve on sekiz re's inekden hisse-i irsiyyesini bir tâkım şart-ı fasid ile karındaşı müteveffâ Abdi Ağa'ya hibe itmiş olduğu şâhidîn-i mu'addilîn şehâdetleriyle sâbit ve mûcebince hibenin adem-i sıhhatine hükm-i şer'î lâhık olmuş olmasına nazaran bunlardan mezbûr Mustafâ Efendi'nin i'lâmda gösterilen hissesinin mevrusları müteveffâ-yı mezbûr Abdi Ağa'nın terekesinden olarak müdde'î-i aleyh Rukiye Hâtûn ve İbrâhîm Ağa ile müteveffâ-yı mezbûrun sâ'ir vereselerinden ma'ân ve taht-ı ikrâr ve i'tiraflarında olan sekiz Mahmudiye âltûnundan dahi ancak hisselerine isâbet idecek mikdârın yalnız mezbûran Rukiye Hâtûn ve İbrâhîm Ağa'dan tahsîliyle mezbûr Mustafâ Efendi'ye i'tâsı ve yeminlerine ta'likan hükm olunmuş olan gayr-i ez-ikrâr üç Mahmudiye ve kırk Gazi ve otuz beş İstanbul ve on bir adliye âltûnları haklarında da icrâya devam edilerek gönderilecek ihbâr-nâme üzerine mahkûm-ı aleyh merkûmân yemin ideceklerini beyân eyledikleri hâlde tahlîfleri icrâ olunmak üzere tarafeynin mahkeme-i şer'iyeye gönderilmesi ve şâyed yeminden tekevvül itdikleri hâlde işbu âltûnların emsâllerinden dahi kezâlik hisselerine isâbet idecek mikdârın da yine mezbûran Rukiye Hâtûn ve İbrâhîm Ağa'dan bi'l-ahz mahkûmun-leh mezbûr Mustafâ Efendi'ye teslîmi iktizâ itmekle hükm-i i'lâmın dâ'ire-i icrâca bu sûretle icrâsı zımnında işbu istid'ânın müdde'î-i 'umûmilik me'mûriyet-i 'aliyesine emr ü havâle buyurılması bâbında fermân.

Fî 7 Cemaziye'l-Ahir sene 1320 ve fî 27 Ağustos sene 1318.

2. DEĞERLENDİRME

2.1. Fiziksel Tanıtım

Araştırmamızı konu alan Sivas 200 numaralı şer-iyye sicil defteri hicri 1318, 1320 yılları arasında 61 sayfa olup içerisinde toplamda 277 tane kayıt bulunmaktadır. Kayıtların başında konuyu anlatan kısa bir başlık yer almaktadır. Defter oldukça okunaklı olmakla birlikte bazı sayfalarda silik kelimeler satırlar olmaktadır. Bazı sayfalarda ana metnin altında önceden yazılmış metinler bulunmaktadır. Bu metinler dikkate alınmamaktadır. Belgeler önceki kayıtların devamı niteliğinde olmakla birlikte eksiklikler de gözümüze çarpmaktadır. Defter fiziki olarak kısa ve benzer hükümler barındırdığı için değerlendirme kısmımız oldukça mütevazı kalmıştır.

2.2. İçerik Tanıtımı

Her ne kadar bir defter grubundan bütün Sivas şehrinin tarihini veya tarihsel dönemini tahlil etmek mümkün olmasa da üzerinde çalıştığımız Sivas şer-iyye sicili defteri anlamlı bilgiler içermektedir. Defterin dili şer-iyye sicillerinin diline uygun olup yenileşme dönemi süslü Osmanlı diplomatik dilinin izleri de görülmektedir. Bazı hükümlerin başlığı olmadığından hangi dilekçe veya şikâyet üzerine kaleme alındıkları tespit edilememiştir.

2.3. Sosyal Tahlil

200 şer-iyye sicili Sivas şehrinin 19. yüzyıldan 20. Yüzyıla kadar geçen sürecinde sosyal hayat ile alakalı önemli veriler içermektedir. Kadınların, çocukların ve yardıma muhtaç kişilerin toplum ve hukuk kuralları tarafından nasıl korunduğu görülmektedir. Ayrıca defterde yer alan kayıtlar evlilik ve boşanma ile alakalıdır. Bu kayıtlarda kadınların çoğu zaman şikâyet eden taraf olarak ya da hakkını arayan kişiler olarak görüldükleri söylenebilir. Sivaslı kadınların defterdeki kayıtlarına bakarak vekâlet sisteminde istedikleri görülmektedir. Sayfa 13/numara 391'deki kayıтта Firuze Hatun ismindeki bir kadının vekili aracılığıyla bir dükkândaki hakkını nasıl savunduğu görülebilir.

Sivas dahilinde büyük küçük pek çok vakıf kurulduğu gerek araştırmalarda gerekse pek çok yerel kayıтта anlaşılmaktadır. 1.” Dolayısıyla bu kadar fazla vakıf sosyal ve ekonomik hayata müdahil olunca bu kurumların çeşitli kişilerle veya başka

kurumlarla ihtifa düşmesi kaçınılmazdır. 461 numaralı kayıt Osmanlı hukuk sistemini kişilerin statülerine ya da etnik kökenlerine bakmadan adaleti sağlamak üzere çalıştığına dair doğru bir örnektir. Buna göre iki gayri müslim ile Hacı Abdullah Efendi Yazıcıoğlu arasında üç parçalık bir bahçenin aidiyeti konusunda anlaşmazlık doğmuştur. Abdullah Efendi atalarında Hasan Ağanın vakfına ait olduğunu iddia etse de mahkemeye sunduğu ilanda buna ait kayıt görülemediğinden bahçe kendisine teslim edilememiştir.

İnceleyeceğimiz defter vakıf sistemi ve geleneğini Sivas'taki canlı varlığını görmek açısından da oldukça faydalıdır. Defterde birkaç adet kayıt vakıflarla alakalıdır. Bu kayıtlarda örneğin sayfa 11 numara 379'daki kayıtta da gözükeceği üzere bir vakıfa ait değirmenin faaliyeti hususunda çekişmenin giderilmesi için devletin nasıl ince bir çalışma içine girdiği görülebilir.

Her bir şer-iyye sicilinde olduğu gibi incelemesini yaptığımız bu defterde de asayiş vakalarına dair örnekler yer almaktadır. Özellikle kadınların veya korunmaya muhtaç bireylerin akrabaları başta olmak üzere başka şahıslar tarafından rencide edildikleri ve haklarının gasp edildiği görülmektedir. Örneğin sayfa 13'deki 188 numaralı kayıt genç bir kızın zorla nikâhı hakkındadır. Nafaka hususunda incelediğimiz defterde çeşitli örnekler yer almaktadır. Nafaka ile alakalı sayfa 15, numara 199 da olduğu gibi icra memurlarının da gelerek nafaka ve kisve paralarının tahsili yoluna girdiği anlaşılmaktadır.

Osmanlı toplum yapısında önemli bir yer olan şahitlik makamı araştırmamıza konu olan defterde kişiler veya gruplar arasında yaşanan problemlerin çözümünde önemli bir katkı sağladığı görülmektedir. Dikkat çekici bir husus olarak toplumsal statüsü yüksek olan kesimlerin hukuki sorunlarının çözülmesinde devreye giren şahitlerin sayıca arttığı söylenebilir. Sayfa 17 numara 410'daki kayıt çavuşbaşı mahallesinde bir ağa ile mihr-i vefa nahriyesinde bir ağanın kızı arasındaki nikâh davasının çözümünde toplamda 3 adet şahide ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

Şahitlik hususunda Osmanlı mahkemelerinin ne kadar ciddi davrandığı hem bu defterdeki örneklerde hem de başka birçok şer-iyye kaydında görülmektedir. Buna rağmen her zaman ve her yerde olabileceği gibi sahte şahitlik yapanlara da rastlanmaktadır. Tezimizde incelediğimiz bu defterde sayfa 17 de 410 numaralı kayıt bir nikah davasında Çavuşbaşı mahallesinde yalan yere şahitlik eden ve bunun

karşılığında dörder mecdiye para alan Ahmet ve Şerif isimdeki kişilere rastlanmaktadır. Söz konusu şahısların yalanlarıyla meşhur olduklarına dair, ayrıca şahitlerin şهادetlerine başvurulmasından bahsedildiği gibi bu nedenle muteber olduklarını görmekteyiz.

İncelenen sicilde miras davalarının her zaman sonuca ulaştırılmadığı görülmektedir. Örneğin; 111 numaralı sayfa 3 de görülen kayıta hakkında veraset davası güdülen bir şahsın mahkemeye davet edilmesine rağmen buna isabet etmemesi söz konusu davanın sonuçlanmamasına sebebiyet vermiştir. Belki de yenileşme çağının bir yansıması olarak mahkeme ileri bir tarihe ertelenmiştir. Bu örnek Osmanlı şer-iyye mahkemelerinin işleyişinin klasik çağdan modernleşmeye doğru değişimini gösterir niteliktedir.

2.4. İdari Kayıtlar

Transkriptasyonunu yaptığımız 200 numaralı Sivas şer-iyye sicili defterinde yerel resmi kurumların işleyişine ilişkin kayıtlar sıkça yer almaktadır. Bunların arasında Azil ve atama kaydı dikkat çekmektedir. Bu atamalarda mazbata yazımı ve meclis-i idari-i vilayetin devreye alınması yenileşme döneminde Osmanlı idaresindeki yansımaları olarak sayılabilir. Dikkatimizi çeken bir örnek de cami-i kebir (ulucami)'de 100 hanlık atamasına dair işleyişi görmek mümkün. Sayfa 19 numara 419'da bu kayıt ortak iki efendinin ulucamideki 100 hanlığın işleyişine örnek sayılaabilir.

2.5. İktisadi Tahlil

İncelediğimiz defterde birkaç tane tereke örneğine rastlanmıştır bu terekelerin içerinsin de sıradan veya reaya terekeleri olduğu gibi üst rütbeli devlet görevlerin de tekeleri de ya da bunların terekelerine dair bilgiler yer almaktadır.

İktisadi taklile dair verilerin takip edileceği bir diğer örnek verese kayıtlarıdır. Varislerin kendilerine kalan mirası almak için ya da aile fertleri arasında yapılan miras paylaşımına itiraz için mahkemeye başvurdukları görünmektedir. Sayfa 2 numara 519'daki örnekte görüleceği üzere aile fertlerine nakit olarak kalan (nücut) mirasın paylaşımı değerlerini detaylı kaydıyla birlikte mahkemece karara bağlanmıştır.

Terekelerin müzayede ile satılması yönteminin 20. yüzyıla girerken Sivas'ta da devam ettiği görülmektedir. 1902 tarihli 452 numaralı kayıta hamidiye alayı görevlilerinden İsa Paşa'nın bir kimsenin hanımı Tevfik'e hatunun şahitliğinde ve sipahi pazarı esnafının hazır olduğu halde, paşanın konağında yapıldığı görülmektedir. Bu örnekte sipahi pazarı esnafının müzayede sırasında orada olduğu anlaşılmakta satış esnasında ki eşyaların ağırlık tespiti kalite ve fiyatlandırılmasında görüşlerinin alınmış olduğu da söylenebilir. Ayrıca söz konusu esnafın satılan eşyalarının talibi, alacaklısı olması ihtimal dahilindedir. Aslında İsaPaşanın terekesinin müzayedesini esnasında tereke mallarının bir kısmının terazi ile tartılmak suretiyle satıldığı bilgisinin yer alması Pazar esnafının neden orada olduğunu açıklar niteliktedir. Hatta müsaide sırasında alacaklılar, müzayede yapılmasının sağlıklı olmadığını söyleyerek, müzayedenin konak pazarında yapılmasını talep etmişlerdir.

İncelediğimiz 200 numaralı Sivas şer-iyye sicilinde yüksek rütbeli devlet erkânının miraslarına eğer borç kaydı varsa bunların alacaklılarına ödenme hususunda mahkemenin dikkatli bir çalışma yaptığı söylenebilir. Sayfa 5 numara 351'de Sivas valisi Hasan Hilmi Paşa'nın kayıt edilen borçlarının ödenmesine dair kayıt buna güzel bir örnektir. Kendisinin büyüğünü terekesinden borçlu olarak öldüğünü kayıt edildiği görülmektedir. Mirasından akrabalarına ödenen miktardan sonra borçlarının ödeneceği karara varılmıştır.

200 numaralı Sivas şer-iyye sicili Osmanlı ümerasını maddi güçleri ya da güçsüzlükleri hakkında da terekler vasıtasıyla önemli bilgiler görevini yürüten Hacı Hasan Hilmi Paşa'nın terekesine dair sayfa 5 numara 350 de kayıtlı bilgiler çeşitli kişilerden borç aldığı anlaşılmaktadır. Bunlar arasında ağa ve Efendi unvan ı taşıyanlar olduğu gibi Keşişoğlu Nazarî Terzi Karabet gibi gayrimüslim (muhtemelen Ermeni) alacaklıları da görülmektedir. Bundan başka yorgancı, kunduracı, terzi gibi esnaf ve zaptiyeler, oda başı gibi memur kesimlerinin de ağaya borçlandıkları görülmektedir. 3235 kuruşa denk gelen bu meblağın tahsillinden sonra valinin borçlarına sayılacağı belirtilmesi pek çok finansal ilişkinin olduğunu gösterir niteliktedir. Hasan Hilmi Paşanın ölümü esnasında müflis olduğu da yine incelediğimiz defterden anlaşılmaktadır. Sayfa 6 numara 350 de ki kayıta paşanın düyunu terekesinden ez-yed olduğu kaydı yer almaktadır. Sicilde Hasan Hilmi Paşanın alacaklılar veya borçlandığı kişiler ile ilgili başka kayıtlarda yer

almaktadır. 462 nolu kayıta Tüccar Hafız Ömer isminde birinin Paşanın terekesinden alacağından daha fazla para alarak ortadan kaybolduğu anlaşılmıştır. Tabi ki mahkeme kararıyla kendisinin bulunarak, söz konusu fazla paranın alınması, tokat mutasarrıflığına bildirilmiştir. Çünkü, Ömer Efendi'nin tokatta kaldığı düşünülmektedir.

Osmanlı devletinin temel ekonomik kaynağı olan tımar ve toprak düzeni ile alakalı ve bunlara paralel olarak tarım ve hayvancılık ile ilgili bilgilere defterden ulaşmak mümkündür. Defterde diğer şer-iyye sicillerinde de pek çok örneği görülebileceği üzere çeşitlik alacak verecek davaları yer almaktadır.

İmparatorluk ekonomisine temel dayanağı olan tarımı incelenen sicilde bazı anlaşmazlıklara konu olduğu görünmektedir. Örneğin; sayfa 4 numara 115 künyeli kayıta bir tarla hasılatının, hangi tarafın tohumu ile meydana geldiği konusunda ilginç bir anlaşmazlık görülmektedir. Sakaroğlu Numan Efendi ve hanımı Aişe hatun tartışmaya konu olan hasılatın kendilerine ait tohumdan meydana geldiği iddia edilmiştir ancak Osmanlı mahkemelerinin karar çelme aşamasında temel dayanaklarından olan şahit gösterme şartını yerine getirmediği için, iddialarında haklılıkları ispat edilememiştir.

200 numaralı şer-iyye sicilini incelediğimizde Osmanlı devleti düzenini değişimini mali konular üzerinden de takip edilebileceğini göstermektedir. Örneğin çeşitli hükümlerde devlet memurlarının maaşlarına dair klasik dönem sicillerinde çok rastlanılmayacak kayıtlar yer almaktadır. Sayfa 12'de yer alan 382 numaralı kayıt Yakup onbaşının maaşının varislerine dağıtımını hakkındadır.

İncelediğimiz defterde kimi zaman esnaf ve imalat sektörü çalışanlarına dair verilere de rastlanmıştır. Mesela boyahane çalışanları hakkında 491 numaralı belge Osmanlı mahkemelerinde işletmelerin çalıştırılması için inşaat ruhsatı isteyen iki gayri müslime şahadet etmektedir. 1902 tarihli bu belge İmparatorluğun korumacı ekonomik politikalarının ve sosyal düzenli bürokrasi taşıdığını göstermektedir.

SONUÇ

Araştırmamızı konu alan 61 sayfalık Sivas 200 numaralı Şer'iyeye Sicilinde toplam 277 adet kaydı inceledik. Her ne kadar bir defter grubunda bütün Sivas şehrinin tarihi veya tarihsel dönemini tahlil etmek mümkün olmasa da üzerinde çalıştığımız Sivas Şer'iyeye sicili defteri anlamlı bilgiler içermektedir. 19. yüzyıldan 20. yüzyıla geçen sürecin incelediğimiz kısa bir bölümünde sosyal hayat ve iktisadi hayatla alakalı verilere rastladık ve bu bağlamda söz sahibi olduk. Kadınların, çocukların, yardıma muhtaç kimselerin toplum ve hukuk kuralları tarafından nasıl korunduğuna şahit olduk. Osmanlı iktisadi hayatında ciddi bir yeri olan vakıf sisteminin ve geleneğinin Sivas'taki canlı varlığını görmek açısından oldukça faydalı kayıtlara rastladık. Osmanlı toplum yapısında önemli bir yeri olan şahitlik makamı, araştırmamıza konu olan defterde kişiler ve gruplar arasında yaşanan problemlerin çözümünde önemli bir katkı sağladığı görülmektedir. Dikkat çekici bir husus olarak toplumsal statüsü yüksek olan kesimlerin hukuki sorunlarının çözülmesinde devreye giren şahitlerin sayıca arttığını fark ettik. Ayrıca Osmanlı yerel resmî kurumlarının işleyişine ilişkin fikir sahibi olduk. Bunlara ek olarak sıradan halkın, reayanın ve üst rütbeli devlet görevlilerinin de sosyal ve ekonomik durumları hakkında çıkarımlarda bulunduk. Miras hukuku, boşanma hukuku, azil, atama, şahitlik, vakıf ve benzeri alanlarda bilgiye sahip olduk. Osmanlı devleti düzen ve değişimini mali konular üzerinden takip edilebileceğini gördük.

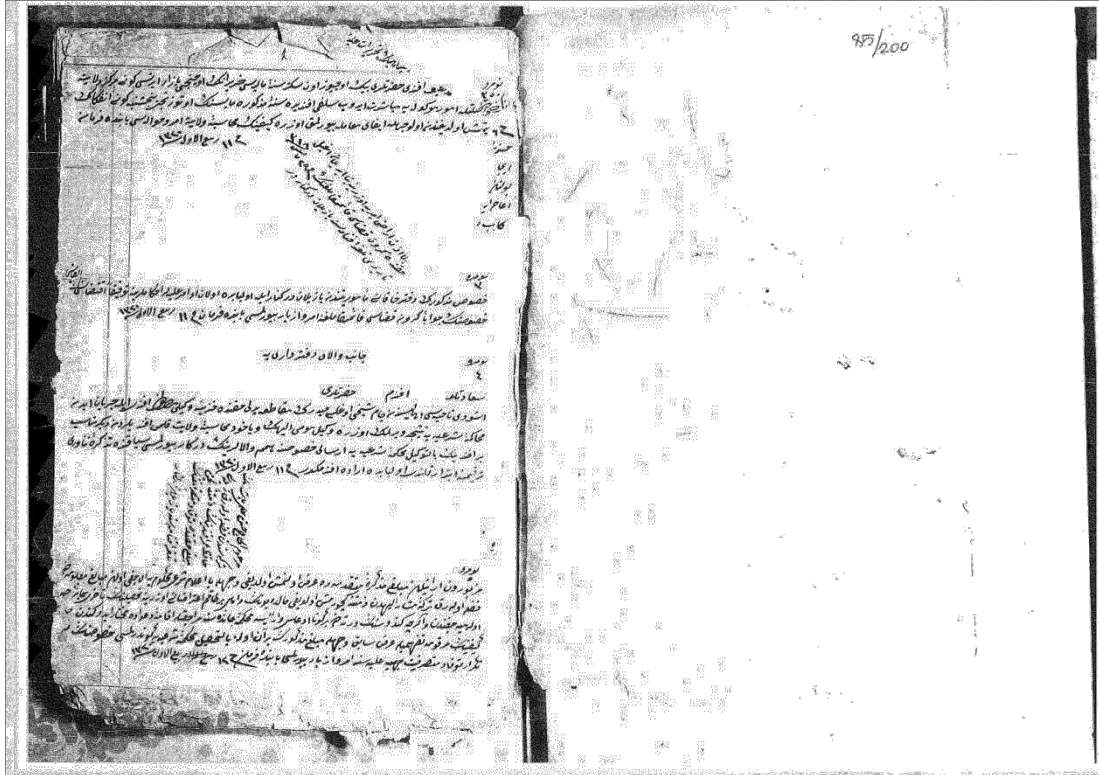
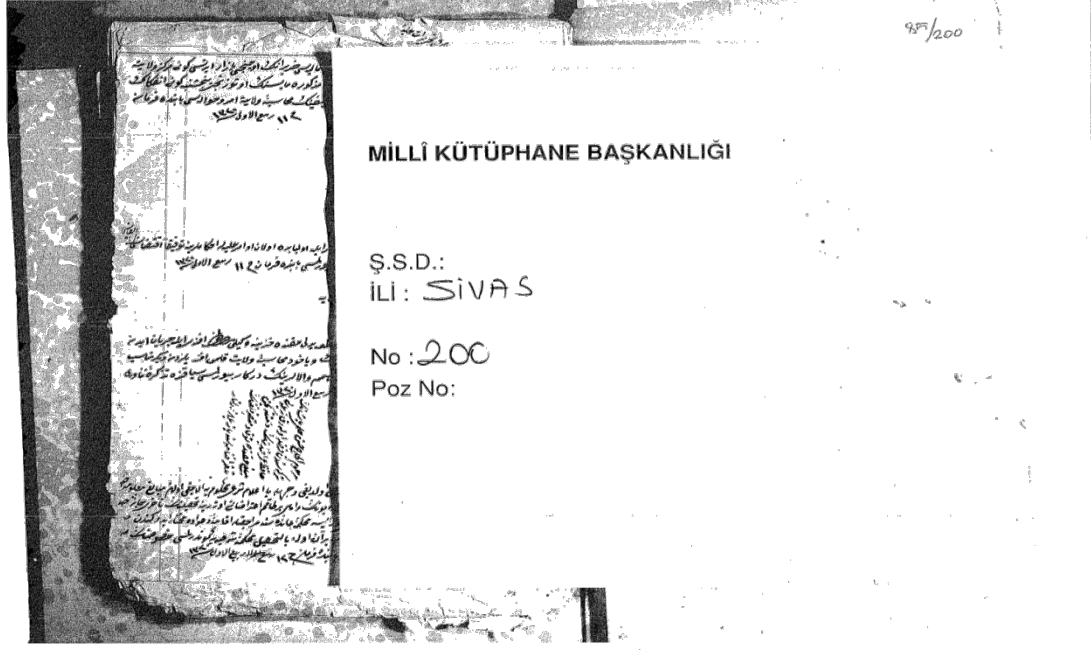
KAYNAKÇA

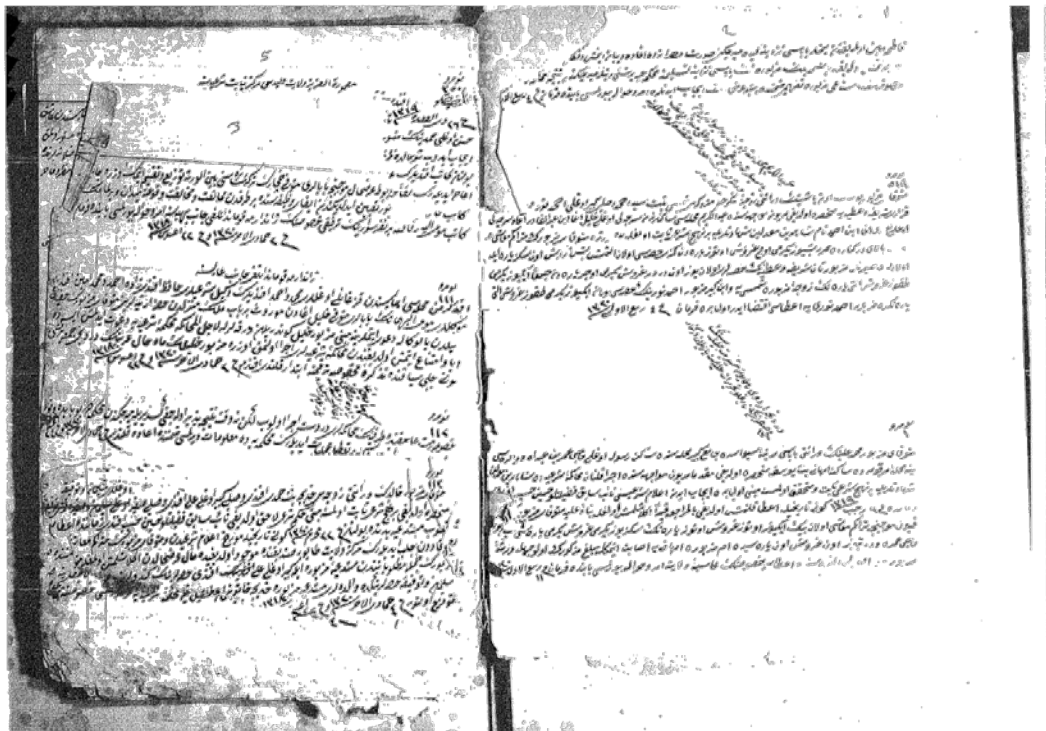
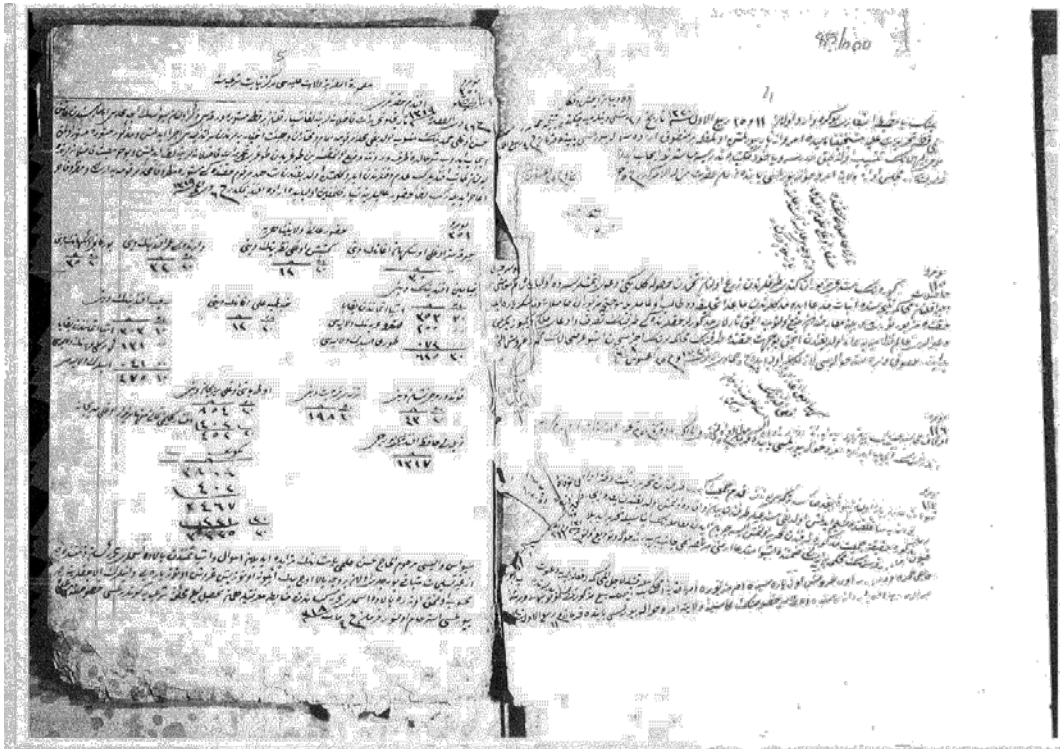
- AFYONCU Erhan – AHISKALI Recep, “Osmanlılar’da ss.53-55.
- AKKUŞ Yakup, “Osmanlı Maliyesi Literatüründe İhmal Edilmiş Bir Tartışma: Tevzi’ Defterlerinden Vergi-i Mahsûsa’ya Geçiş”, Tarih Dergisi, Sayı. 65, ss.29-62.
- ATAR Fahrettin, “Kadı”, TDVİA, Cilt. 24, İstanbul, 2001. ss. 66-69.
- AVCI Casim, “Nâib”, TDVİA, Cilt. 32, İstanbul, 2001. ss. 311-312.
- BOZKURT Fatih, “Osmanlı Dönemi Tereke Defterleri ve Tereke Çalışmaları”, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt. 11, Sayı. 22, 2013, ss. 193-229.
- DEMİREL Ömer, “Sivas’ın Timur Tarafından Zaptı ve Yağmalanması”, Osmanlı Döneminde Sivas Şehri Makaleler I, Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Sivas, 2006, ss. 13-22.
- DEMİREL Ömer, “Sivas”, TDVİA, Cilt. 37, İstanbul, 2001, ss. 278-282.
- DÖĞÜŞ Selahattin, “Osmanlılar Döneminde Sivas’ta Türkmen İsyancıları”, Osmanlı Döneminde Sivas Sempozyum Bildirileri 21 – 25 Mayıs 2007, Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Sivas, 2007, ss. 85-113.
- DUMAN Ali, “Kadı Defterleri (Şer’iyye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi”, Ekev Akademi Dergisi, Cilt. 11, Sayı. 33, 2007, ss.139-156.
- ERCENK Giray, “Şahkulu Baba Tekeli Ayaklanması”, ADALYA, Cilt. 7, 2004, ss. 279-291.
- ERDEM İlhan, “Anadolu’da Osmanlı Akkoyunlu Mücadelesi ve Sivas”, Osmanlı Döneminde Sivas Sempozyum Bildirileri 21 – 25 Mayıs 2007, Sivas Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Sivas, 2007, ss. 1-7.
- GÖK Necdet, “Osmanlı Diplomatasında Fermân ve Berât Arasında Benzerlik ve Farklar”, OTAM, Sayı. 11, 2000, ss. 211-226.
- GÖKBİLGİN Tayyib, “15. ve 16. Asırlarda Eyâlet-i Rûm”, Vakıflar Dergisi, Cilt. 6, 1965, ss. 51-61.

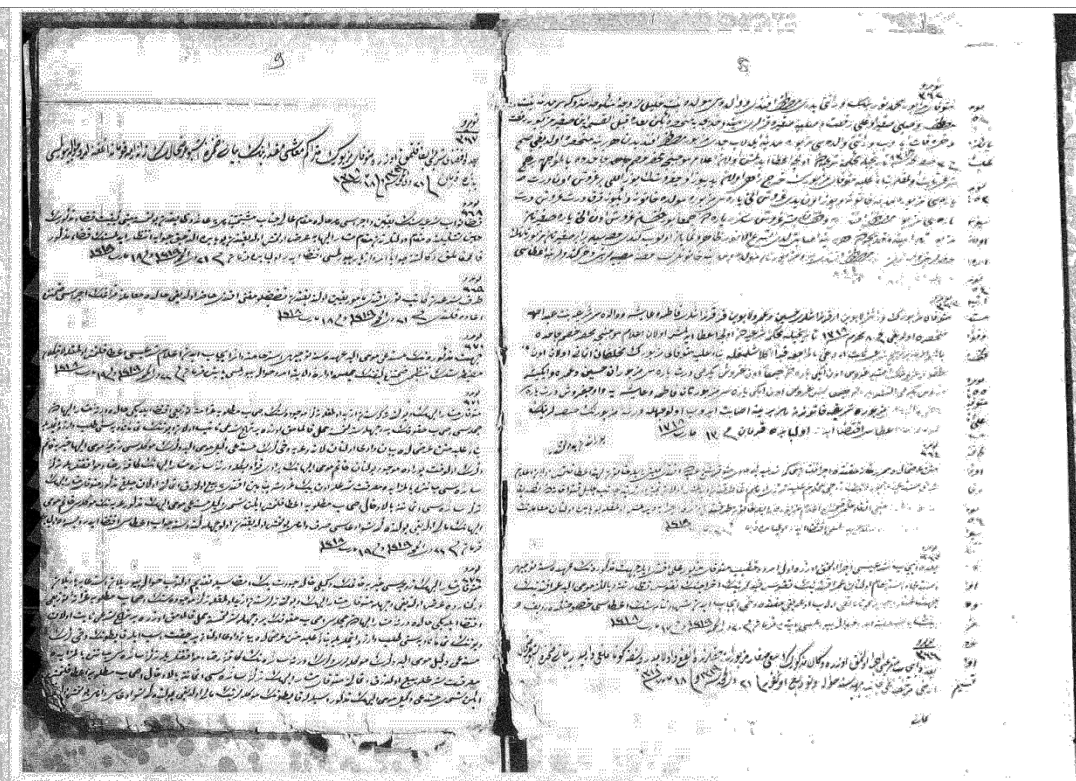
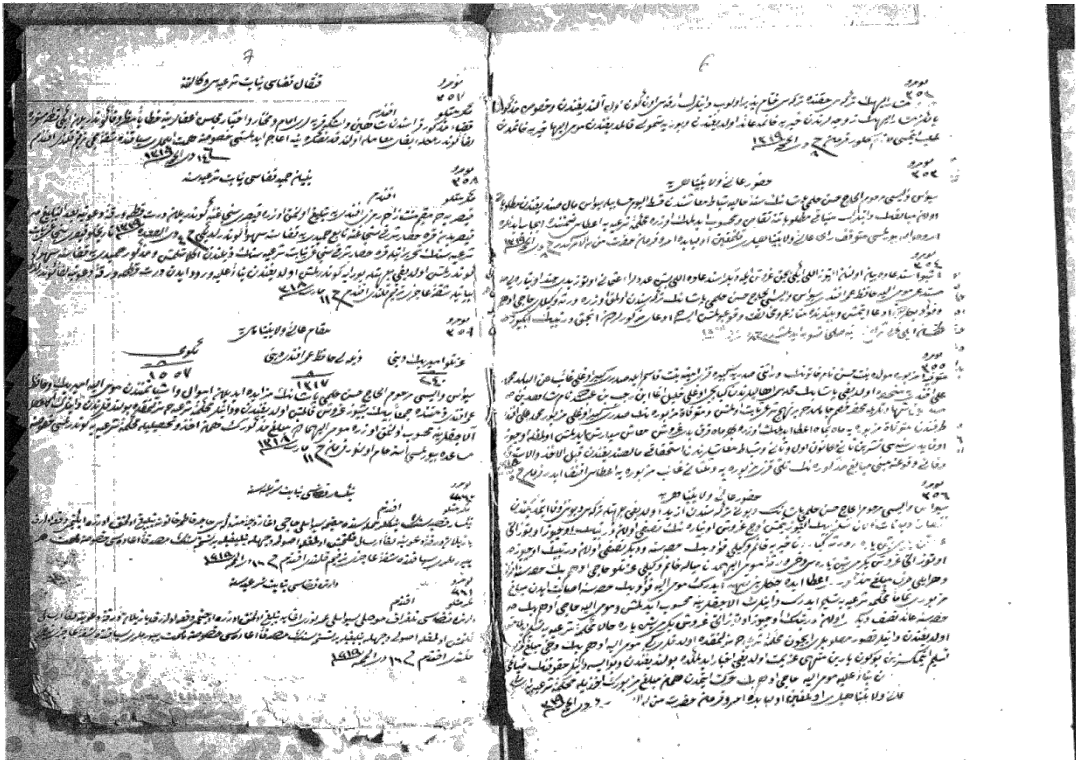
- GÜNEŞ Mehmet, “19. Yüzyıl Osmanlı Tarihinin Ana Kaynakları: Buyruldu ve İlmühaber Defterlerinin Tahlili”, Tarih Araştırmaları Dergisi, Cilt. 33, Sayı. 56, 2014, ss. 205-232.
- İNALCIK Halil, “Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak”, Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi, Cilt. 1, Sayı. 2, 1943, ss. 89-96.
- İNALCIK Halil, “Osmanlılar’da Raiyyet Rüsûmu”, Belleten, Cilt. 23, Sayı. 92, 1959, ss. 575-610.
- İPŞİRLİ Mehmet, “Osmanlılar’da Nâiblik”, TDVİA, Cilt. 32, İstanbul, 2001, ss. 312-313.
- ORTAYLI İlber, “Osmanlı Kadı’sının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine”, Amme İdaresi Dergisi, Cilt. 9, Sayı. 1, 1976, ss. 95-107.
- PATACI ORAL Özlem, “Osmanlı Tereke Kayıtlarının Sanat Tarihi Araştırmaları Açısından Önemine Yönelik Bazı Değerlendirmeler”, OTAM, Sayı. 40, 2016, ss. 327-354.
- TURAN Osman, “Selçuklular Zamanında Sivas Şehri”, Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi, Cilt. 9, Sayı. 4, 1951, ss. 447-457.
- UĞUR Yunus “Mahkeme Kayıtları (Şer’iye Sicilleri): Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya”, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, cilt. 1, sayı. 1, 2003, ss. 305-308.
- UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı, “Sivas – Kayseri ve Dolaylarında Eretna Devleti”, Belleten, Cilt. 32, Sayı. 126, ss. 161-189.
- UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı, “Şer’i Mahkeme Sicilleri”, Ülkü Dergisi, Cilt. 5, Sayı. 29, 1935, ss. 365-368.
- UZUNÇARŞILI İsmail Hakkı, “Tuğra ve Pençeler ile Ferman ve Buyuruldulara Dair”, Belleten, Cilt. 5, Sayı. 17-18, 1941, ss. 101-157.
- YAMAN Talat Mümtaz, “Şer’i Mahkeme Sicilleri”, Ülkü Dergisi, Cilt. 12, Sayı. 68, 1938, ss. 75-105.

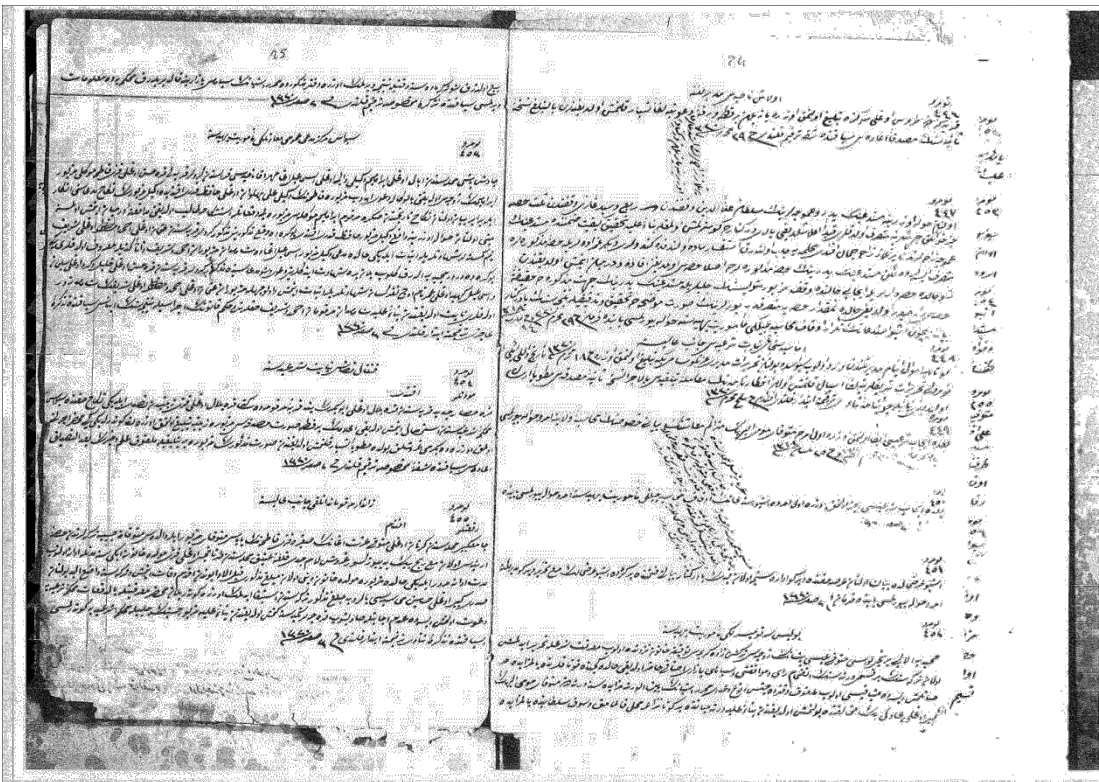
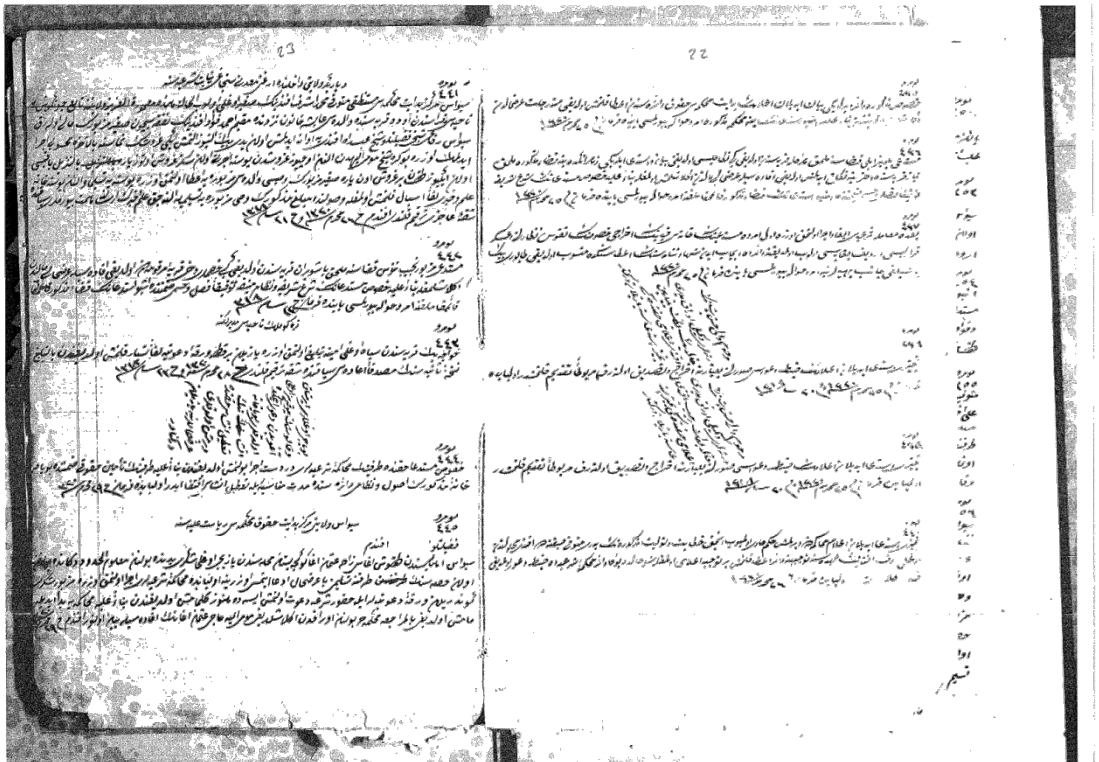
EKLER.

Ek 1.200 Numaralı Sivas Şer'iyce Sicilleri



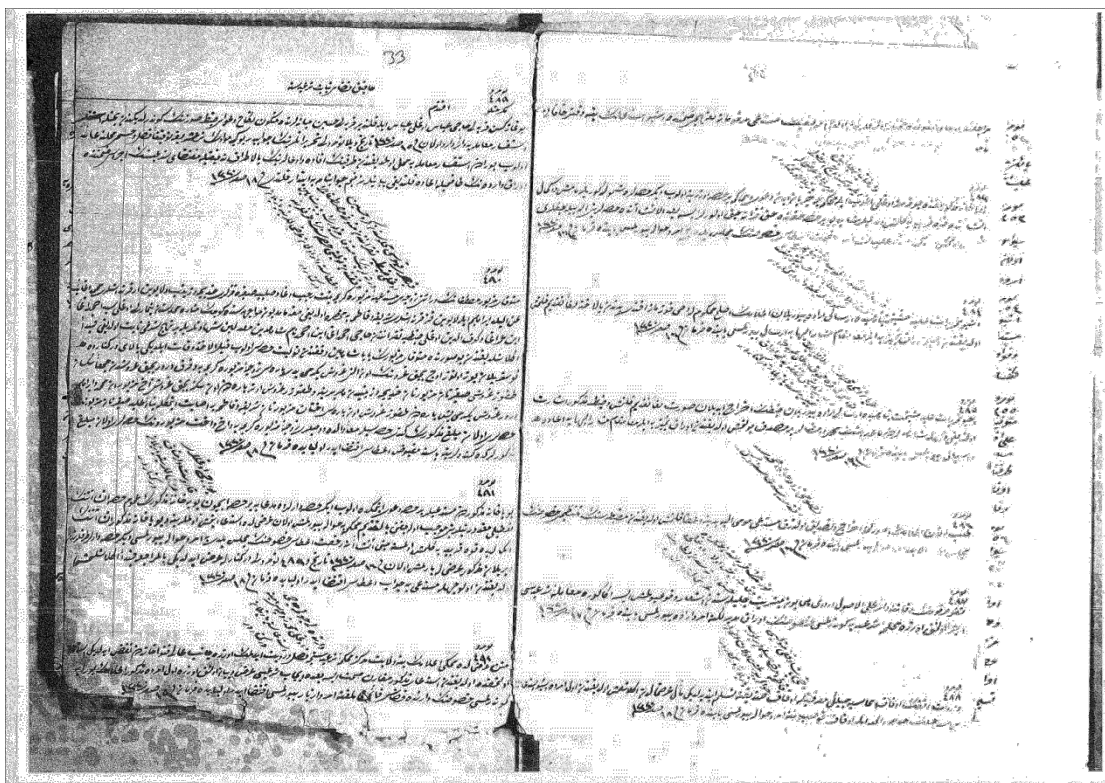
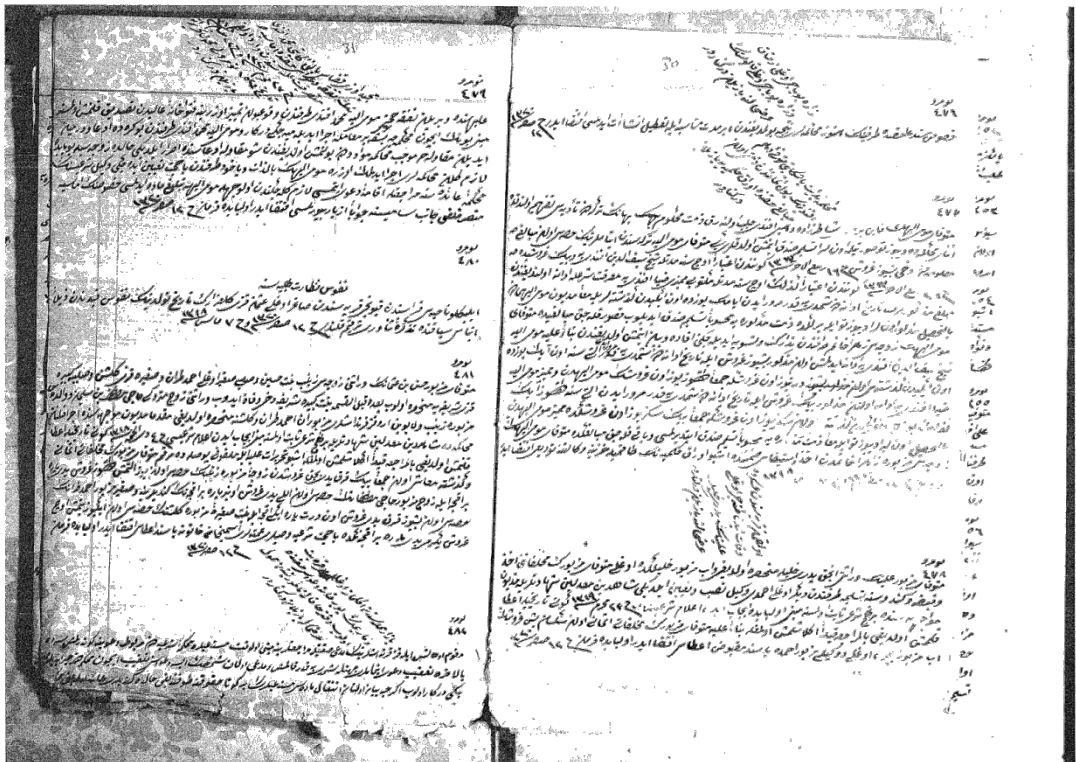


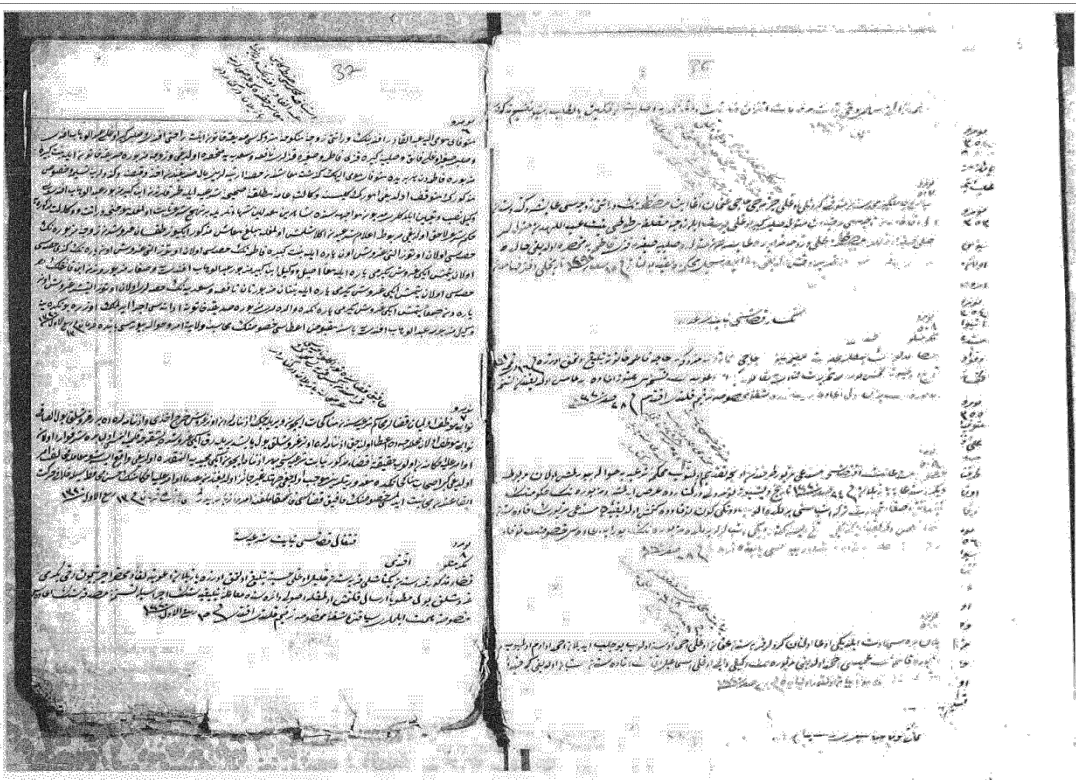
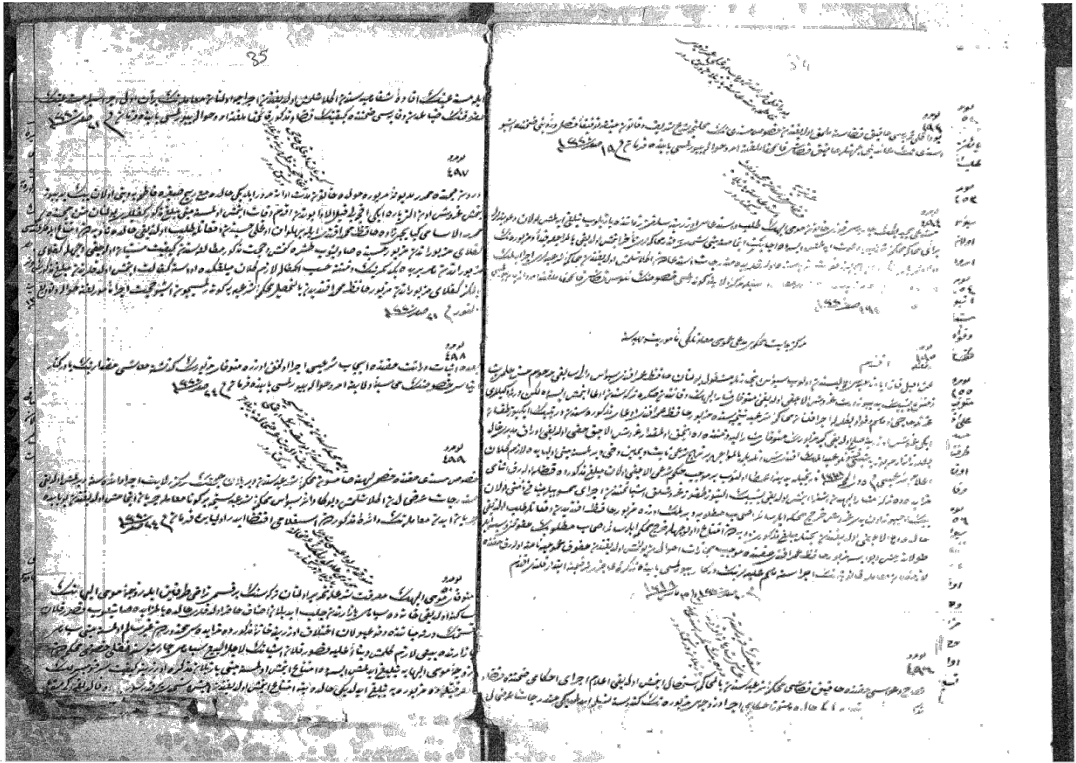


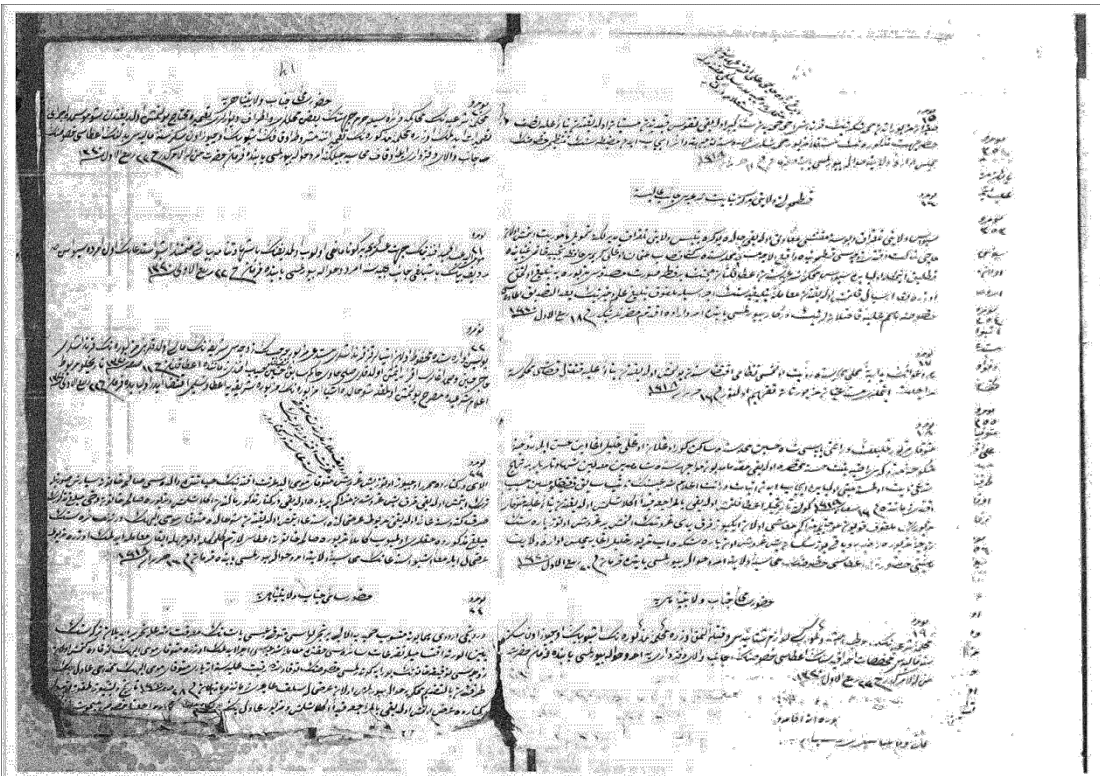
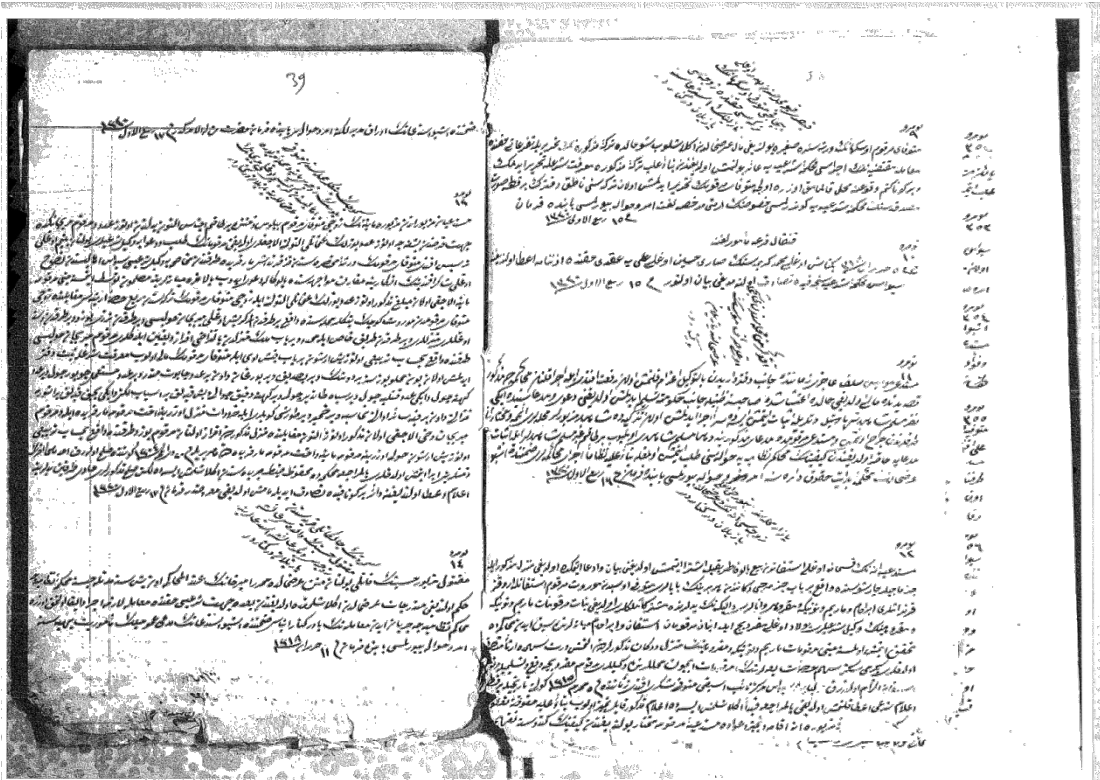


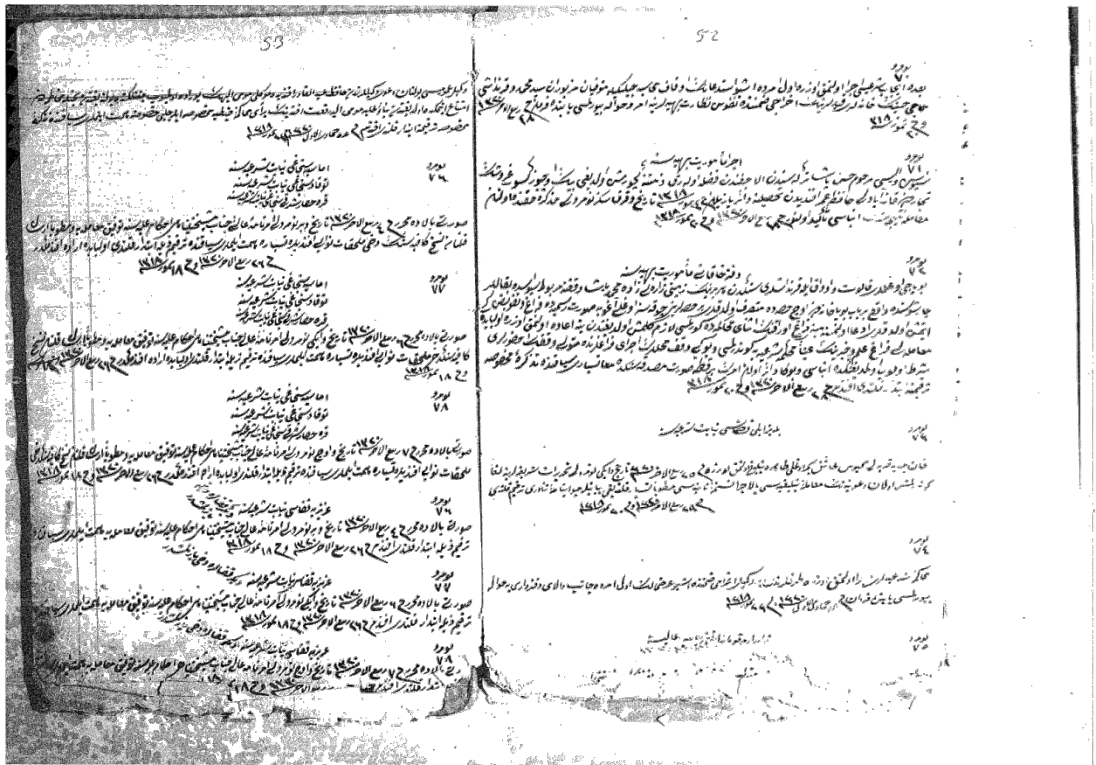
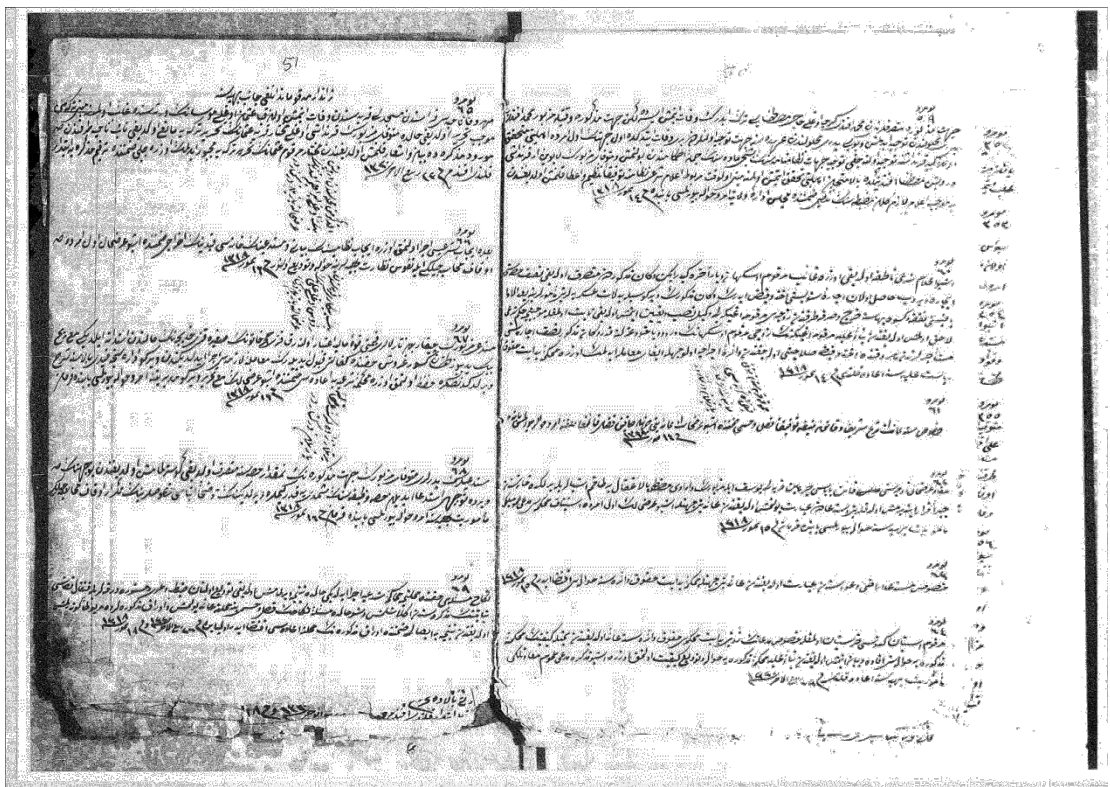
Handwritten manuscript page with dense text in two columns. The right column contains a list of names and dates, including 'مورخ', '۱۰۰۰', '۱۰۰۱', '۱۰۰۲', '۱۰۰۳', '۱۰۰۴', '۱۰۰۵', '۱۰۰۶', '۱۰۰۷', '۱۰۰۸', '۱۰۰۹', '۱۰۱۰', '۱۰۱۱', '۱۰۱۲', '۱۰۱۳', '۱۰۱۴', '۱۰۱۵', '۱۰۱۶', '۱۰۱۷', '۱۰۱۸', '۱۰۱۹', '۱۰۲۰'. The left column contains a large block of text with a prominent heading 'مختصر فی فضائل ائمه' and several paragraphs of text. The page number '۹۶' is visible at the top center.

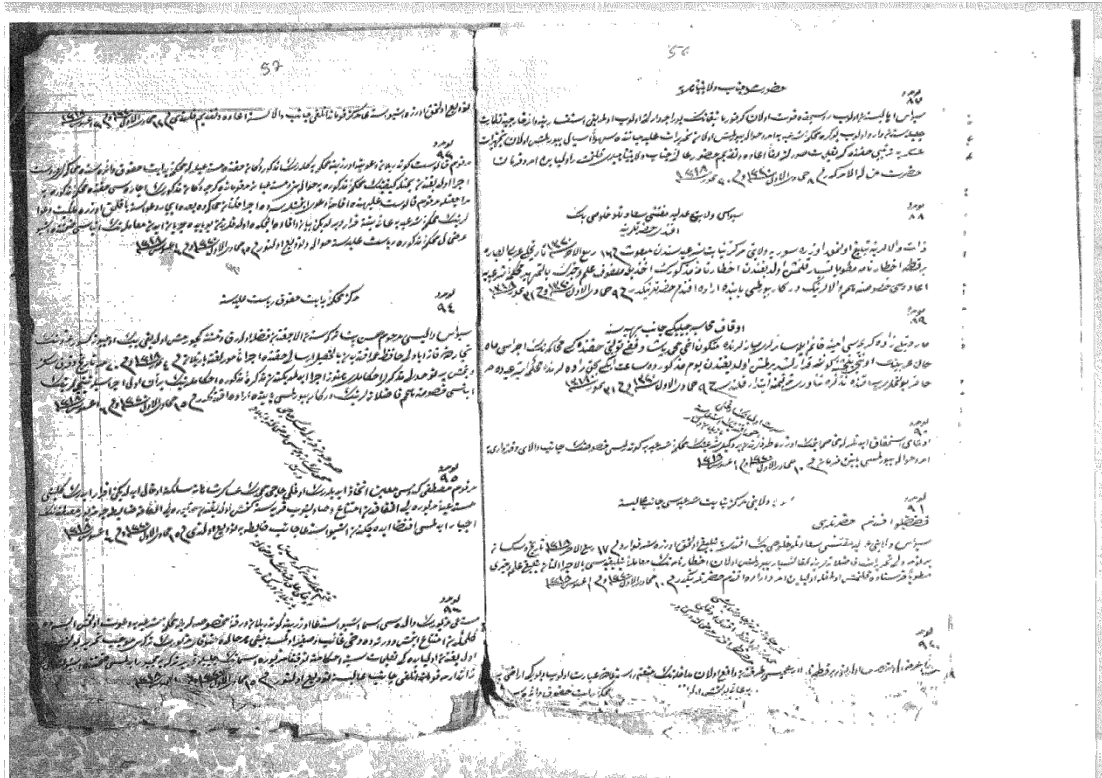
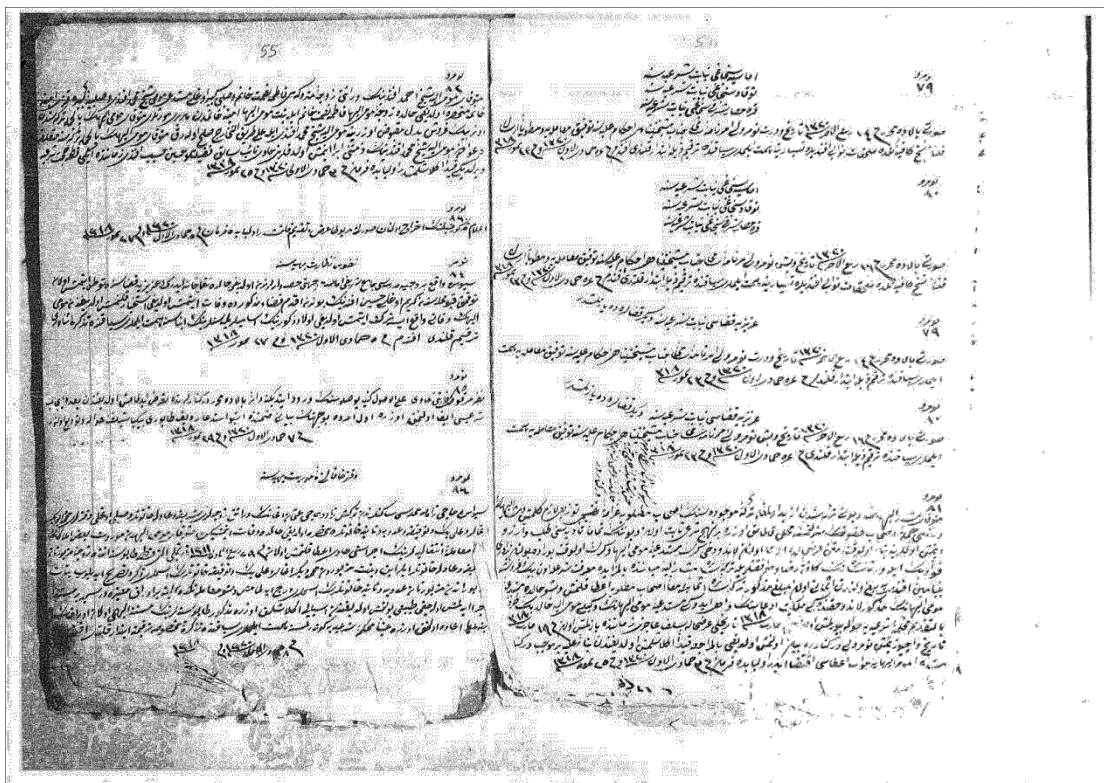
Handwritten manuscript page with dense text in two columns. The right column contains a list of names and dates, including 'مورخ', '۱۰۲۱', '۱۰۲۲', '۱۰۲۳', '۱۰۲۴', '۱۰۲۵', '۱۰۲۶', '۱۰۲۷', '۱۰۲۸', '۱۰۲۹', '۱۰۳۰', '۱۰۳۱', '۱۰۳۲', '۱۰۳۳', '۱۰۳۴', '۱۰۳۵', '۱۰۳۶', '۱۰۳۷', '۱۰۳۸', '۱۰۳۹', '۱۰۴۰'. The left column contains a large block of text with a prominent heading 'مختصر فی فضائل ائمه' and several paragraphs of text. The page number '۹۷' is visible at the top center.











ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Feyzullah SAĞ
Uyruğu : Türkiye Cumhuriyeti
Doğum Tarihi ve Yeri: 25.07.1992
e-posta : feyzisag@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	Erciyes Üniversitesi	2016
Yüksek Lisans	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	2019

İŞ TECRÜBESİ

Tarih	Kurum	Görev
-------	-------	-------

YABANCI DİL BİLGİSİ

Yabancı Dilin Adı: YDS () ÜDS () TOEFL () EILTS ()